

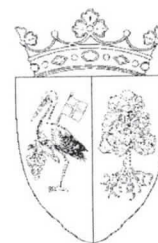


REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL RAIONAL ORHEI

MD 3505, or. Orhei, bd. M. Eminescu, nr.2, Tel: +373 235 22058, 22650,

Fax: +373 235 20662,

e-mail: consiliu.orhei@or.md <http://www.or.md>



proiect

DECIZIA nr.1/
din martie 2026

Cu privire la Raportul auditului asupra conformității
investițiilor și reparațiilor capitale efectuate de către unele unități
administrativ-teritoriale de nivelul I și de nivelul II în perioada anului 2021

În temeiul prevederilor art. 43 (1) lit. c), d) al Legii nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, Hotărârea Curții de Conturi nr. 32 din 27.06.2023 cu privire la Raportul auditului asupra conformității investițiilor și reparațiilor capitale efectuate de către unele unități administrativ-teritoriale de nivelul I și de nivelul II în perioada anului 2021 (Monitorul Oficial nr.235-236/22 din 11.07.2023) și în scopul implementării punctului 2.7 al acesteia, Consiliul Raional

DECIDE:

1. Se ia act de Raportul auditului asupra conformității investițiilor și reparațiilor capitale efectuate de către unele unități administrativ-teritoriale de nivelul I și de nivelul II în perioada anului 2021 de implementare a Planului de obiective strategice pentru anul 2024 (Anexa nr.1).
2. Prezenta decizie se include în Registrul de Stat al actelor locale.
3. Președintele raionului dl Vasile Adașan, comisia de specialitate în problemele economice, buget și finanțe (președinte V. Busuioc), comisia consultativă de specialitate educație, protecție socială, sănătate publică, cultură, tineret, sport, culte și societate civilă (președinte V. Gherman), comisia consultativă de specialitate agricultură, construcții, industrie și protecția mediului (președinte V. Uncu), comisia consultativă de specialitate administrație publică și drept (președinte O. Perju) vor asigura controlul executării prezentei Decizii.

Președintele ședinței

Secretarul Consiliului Raional

Serghei Caraman

Coordonat:

V. Adașan – președintele raionului
M. Paciu – vicepreședintele raionului
V. Căpățînă – vicepreședintele raionului

Vizat:

S. Caraman - secretarul Consiliului Raional
G. Colun – șef Direcția Generală Finanțe
S. Lozinschi – șef interimar Direcția Generală Educație
O. Muntean – șef Serviciul Financiar
E.Guler – șef Secția Cultură

Contrasemnat:

M. Bătrîncea, șef Serviciu juridic

Elaborat: E. Boguș



HOTĂRÂRE
cu privire la Raportul auditului asupra conformității investițiilor și reparațiilor capitale
efectuate
de către unele unități administrativ-teritoriale de nivelul I și de nivelul II
în perioada anului 2021

nr. 32 din 27.06.2023

Monitorul Oficial nr.235-236/22 din 11.07.2023

* * *

Curtea de Conturi, cu participarea dlui Veaceslav Șipitca, Secretar de stat, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; dnei Lilia Taban, șefă adjunctă a Direcției investiții publice, Ministerul Finanțelor; dlui Vitalie Surujiu, șef interimar al Direcției volumelor și costurilor lucrărilor în construcții, Agenția pentru Supraveghere Tehnică; dnei Victoria Cujba, șefa Direcției administrație publică, Cancelaria de Stat; dlui Viorel Jardan, președintele raionului Strășeni; dlui Vitalii Lupașco, președintele raionului Briceni; dlui Ion Cojocari, președintele raionului Glodeni; dnei Mariana Ombun, președinta raionului Telenești; dlui Sergiu Fîntîna, președintele raionului Fălești; dlui Ștefan Paniș, președintele raionului Florești; dlui Iurii Garas, vicepreședintele raionului Edineț; dlui Nicolae Gratii, președintele raionului Criuleni; dlui Iurie Levinschi, președintele raionului Hîncești, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere, în cadrul ședinței în format video, călăuzindu-se de art.3 alin.(1), art.5 alin.(1), lit.a) și art.31 alin.(1), lit.a) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova¹, a examinat Raportul auditului asupra conformității investițiilor și reparațiilor capitale efectuate de către unele unități administrativ-teritoriale de nivelul I și de nivelul II în perioada anului 2021.

¹ Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017 (în continuare – Legea nr.260 din 07.12.2017).

Misiunea de audit public extern a fost realizată conform Programelor activității de audit a Curții de Conturi pe anii 2022 și 2023², având drept scop evaluarea conformității investițiilor și reparațiilor capitale, în raport cu criteriile regulamentare de ordin legal.

² Programele activității de audit a Curții de Conturi pe anii 2022 și, respectiv, 2023, aprobate prin Hotărârile Curții de Conturi nr.75 din 28.12.2021 și, respectiv, nr.65 din 22.12.2022.

Auditul public extern a fost planificat și s-a desfășurat în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit, aplicate de Curtea de Conturi (ISSAI 100, ISSAI 400 și ISSAI 4000)³.

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

Examinând Raportul de audit, Curtea de Conturi

A CONSTATAT:

Administrarea resurselor bugetare pentru investiții și reparații capitale nu este realizată conform unui cadru uniform de planificare strategică, execuție și raportare, fapt ce condiționează utilizarea fondurilor publice și patrimoniale contrar cerințelor normative.

Din lipsa unor sancțiuni eficace și de răspundere pentru încălcarea legislației în cazul neexecutării unor lucrări, nu este asigurată administrarea conformă a resurselor financiare publice.

Unii beneficiari din cadrul autorităților publice locale de nivelul I și de nivelul II auditate au gestionat mijloacele financiare alocate din contul bugetului public național pentru investiții și reparații capitale cu unele abateri de la actele normative în vigoare, ceea ce a dus la: finanțarea lucrărilor capitale neaprobată în modul corespunzător; admiterea de nereguli și încălcări ale modului de achiziție de lucrări și servicii; executarea lucrărilor de proiectare și de construcție în lipsa autorizațiilor corespunzătoare sau nejustificarea efectivă a celor recepționate; reflectarea incorectă în evidența contabilă a mijloacelor financiare pentru cheltuieli capitale etc. Autoritățile locale nu determină impactul activităților realizate și nivelul de implementare a obiectivelor stabilite, cu elaborarea rapoartelor de evaluare și de progres.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.14 alin.(2), art.15 lit.d) și art.37 alin.(2) din Legea nr.260 din 07.12.2017, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului asupra conformității investițiilor și reparațiilor capitale efectuate de către unele unități administrativ-teritoriale de nivelul I și de nivelul II în perioada anului 2021, anexat la prezenta Hotărâre.

2. Prezenta Hotărâre și Raportul de audit se remit:

2.1. Parlamentului Republicii Moldova, pentru informare și examinare, după caz, în cadrul Comisiei parlamentare de control al finanțelor publice;

2.2. Președintelui Republicii Moldova, pentru informare;

2.3. Guvernului Republicii Moldova, pentru informare și luare de atitudine în vederea monitorizării asigurării implementării recomandărilor de audit;

2.4. Ministerului Finanțelor, pentru informare, și se recomandă:

2.4.1. elaborarea modului de reflectare în evidența contabilă a prejudiciilor aferente majorării valorii și volumelor lucrărilor de construcție, constatate în cadrul controalelor efectuate de către Inspekția Financiară și Agenția pentru Supraveghere Tehnică;

2.4.2. în comun cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, inventarierea și întocmirea registrului tuturor proiectelor de investiții și reparații capitale inițiate, dar nefinalizate la nivel de unitate administrativ-teritorială, cu indicarea resurselor financiare utilizate/alocate și a celor necesare pentru finalizarea proiectelor respective;

2.5. Agenției pentru Supraveghere Tehnică, pentru informare, și se recomandă verificarea conformității documentației, volumelor și calității lucrărilor contractate de Consiliul raional Ungheni și Consiliul raional Briceni, în ce privește consumul de materiale la lucrările de reparație a drumurilor, după cum este indicat în Raportul de audit (pct.4.2.6.);

2.6. Cancelariei de Stat, în comun cu Oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat, prin prisma responsabilităților delegate de art.46 din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, pentru informare și luare de atitudine în vederea:

2.6.1. monitorizării și asigurării implementării recomandărilor de audit de către autoritățile publice locale;

2.6.2. asigurării unor abordări unice, bazate pe prevederile cadrului legal, la efectuarea controlului asupra legalității deciziilor aprobate de consiliile locale, în special, a celor ce țin de alocarea mijloacelor financiare către unitățile administrativ-teritoriale de alt nivel din transferurile cu destinație specială primite din bugetul de stat și din soldul disponibil (fără a fi modificate deciziile de aprobare a bugetelor locale);

2.7. Unităților administrativ-teritoriale auditate⁴, pentru informare, și se recomandă examinarea în ședințele Consiliilor locale a rezultatelor auditului, cu audierea persoanelor responsabile, menționate în Raportul de audit, referitor la faptele descrise în acesta, remedierea deficiențelor constatate și implementarea recomandărilor înaintate de audit.

⁴ Autorităților executive și Consiliilor raionale: Fălești, Glodeni, Strășeni, Ungheni, Florești, Telenești, Edineț, Criuleni, Briceni, Hâncești și Orhei; Consiliilor locale: mun.Strășeni, or.Fălești; Pîrlița, Măcărești, Năpădeni din r-nul Ungheni; Cioburciu, r-nul Ștefan Vodă.

3. Se ia act că, pe parcursul misiunii de audit:

3.1. Primăria or.Cricova:

- a înregistrat în evidența contabilă garanția de bună execuție (5% din valoarea lucrărilor executate) în sumă totală de 1084,7 mii lei, depusă la contul trezorerial de către antreprenori;
- a inventariat, evaluat și înregistrat în evidența contabilă asfaltul frezat stocat (717,3 tone) în valoare de 179,3 mii lei;

3.2. Primăria com.Măcărești, r-nul Ungheni, a diminuat cu 1183,8 mii lei volumul lucrărilor anterior acceptate la Contractul „Alimentarea cu apă a s.Măcărești” (lucrări excluse în volum de 2546,7 mii lei și lucrări incluse – de 1362,9 mii lei);

3.3. Aparatul președintelui raionului Fălești a transmis Direcției generale educație și cultură valoarea cheltuielilor pentru reparația capitală a Muzeului de Istorie și Etnografie în sumă de 1,7 mii lei, cu înregistrarea conformă a acesteia;

3.4. Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală a diminuat valoarea Programului „Satul European” pentru primăria s. Brătuleni, r-nul Nisporeni, cu valoarea lucrărilor executate anterior (în anul 2018) în sumă de 1020,0 mii lei;

3.5. Primăria com.Gotești, r-nul Cantemir, a diminuat valoarea clădirii Casei de cultură cu valoarea lucrărilor constatate ca exagerări de către Agenția pentru Supraveghere Tehnică în anul 2020 și transmise organelor de anchetă în sumă de 5458,1 mii lei, înregistrându-le la conturile extrabilanțiere;

3.6. Primăria com.Pîrlița, r-nul Ungheni, a majorat valoarea conductei de apă Pîrlița-Ungheni cu 1196,4 mii lei și a sistemului de alimentare cu apă primit de la Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu 2510,5 mii lei, efectuând înregistrările contabile corespunzătoare.

4. Prezenta Hotărâre intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și poate fi contestată cu o cerere prealabilă la autoritatea emitentă în termen de 30 de zile de la data publicării. În ordine de contencios administrativ, Hotărârea poate fi contestată la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun.Chișinău, str.Kiev nr.3), în termen de 30 de zile din data comunicării răspunsului cu privire la cererea prealabilă sau din data expirării termenului prevăzut pentru soluționarea acesteia.

5. Curtea de Conturi va fi informată trimestrial, în termen de 9 luni din data intrării în vigoare a prezentei Hotărâri, despre acțiunile întreprinse pentru executarea subpunctelor 2.4.-2.7. din prezenta Hotărâre.

6. Hotărârea și Raportul auditului asupra conformității investițiilor și reparațiilor capitale efectuate de către unele unități administrativ-teritoriale de nivelul I și de nivelul II în perioada anului 2021 se plasează pe site-ul oficial al Curții de Conturi (<https://www.ccrm.md/ro/decisions>).

PREȘEDINTE

Marian LUPU

Nr.32. Chișinău, 27 iunie 2023.



CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.69, tel.: (+373) 22 26 60 02,
fax: (+373) 22 26 61 00, www.ccrm.md; e-mail: ccrm@ccrm.md

RAPORTUL

**auditului asupra conformității investițiilor și reparațiilor capitale
efectuate de către unele unități administrativ-teritoriale de
nivelul I și de nivelul II în perioada anului 2021**

CUPRINS

LISTA ACRONIMELOR	3
GLOSAR	4
I. SINTEZA	5
II. PREZENTAREA GENERALĂ	7
III. SFERA ȘI ABORDAREA DE AUDIT	9
IV. CONSTATĂRI	11
4.1. Planificarea investițiilor și reparațiilor capitale este efectuată în conformitate cu obiectivele strategice și cu cerințele cadrului normativ?	11
4.2. Investițiile și reparațiile capitale sunt efectuate cu respectarea destinației surselor alocate și cadrului normativ din domeniul achizițiilor publice?	31
4.3. Autoritățile publice locale asigură darea în exploatare și contabilizarea conformă a investițiilor și reparațiilor capitale?	44
VI. CONCLUZIE GENERALĂ	56
VII. RECOMANDĂRI	57
VIII. SEMNĂTURILE ECHIPEI DE AUDIT	59
Anexa nr.1	60
Sfera și abordarea auditului	60
Anexa nr.2	61
Procese supuse verificărilor și criteriile aplicate	61
Anexa nr. 3	66
Cheltuielile privind investițiile și reparațiile capitale pentru APL, conform Legii bugetului de stat pentru anii 2020 și 2021	66
Anexa nr.4	68
Investiții în active imobilizate pe surse de finanțare, în profil teritorial pe raioane/regiuni, surse de finanțare pe anii 2017-2021	68
Anexa nr.5	70
Bilanțul contabil consolidat al UAT la nivel raion pe anul 2021, mil. lei	70
Anexa nr.6	72
Informația privind datoriile cele mai semnificative înregistrate după APL la 31.12.2021, mil. lei	72
Anexa nr.7	73
Informații privind sursele financiare disponibile pentru realizarea investițiilor în curs de execuție în anii 2020-2021	73
Anexa nr.8	74
Generalizator pe UAT al transferurilor pentru cheltuieli capitale alocate prin Legea bugetului de stat pe anii 2017-2021, mii lei	74
Anexa nr.9	76
Obiecte în curs de execuție (inițiate și nefinalizate)	76
Anexa nr.10	79
Tabelul nr.1	79
Informație privind deficiențele aferente procedurilor de executare a lucrărilor capitale, mii lei	79
Tabelul nr.2	81
Informația privind atribuirea neregulamentară a lucrărilor capitale/serviciilor la diferite conturi contabile, mii lei	81
Tabelul nr.3	83
Informația privind entitățile și valoarea contractelor aferente procedurilor de achiziție divizate	83

LISTA ACRONIMELOR

AAPL	Autoritatea administrației publice locale
AAP	Agenția Achiziții Publice
AIPA	Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
APC	Autoritatea publică centrală
APL	Autoritatea publică locală
APR	Aparatul președintelui raionului
AST	Agenția pentru Supraveghere Tehnică
BNS	Biroul Național de Statistică
CBTM	Cadrul Bugetar pe Termen Mediu
CCRM	Curtea de Conturi a Republicii Moldovei
CNA	Centrul Național Anticorupție
COP	Cererea ofertelor de prețuri
CR	Consiliul raional
CS	Centrul de sănătate
CVM	Contractul de valoare mică
DGEC	Direcția Generală Educație și Cultură
FEN	Fondul Ecologic Național
FNDR (ONDRL)	Fondul (Oficiul) Național de Dezvoltare Regională și Locală
HG	Hotărârea Guvernului
IMP	Institutul municipal de proiectări
IMSP/SR	Instituția Medico-Sanitară Publică/Spitalul raional
INCP	Institutul Național de Cercetări și Proiectări
ÎM	Întreprinderea municipală
LP	Licitația publică
LT	Liceul teoretic
MEI	Ministerul Economiei și Infrastructurii
MIDR	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
PUG	Planul urbanistic general
RM	Republica Moldova
SIA „RSAP” MTender	Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Achizițiilor Publice” (MTender)
SRL	Societatea cu răspundere limitată
TVA	Taxa pe valoarea adăugată
UAT	Unitatea administrativ-teritorială

GLOSAR

Administrație publică locală – totalitatea autorităților publice locale constituite, în condițiile legii, pentru promovarea intereselor generale ale locuitorilor unei unități administrativ-teritoriale;

Autorități ale administrației publice locale – autorități publice, luate în ansamblu, care sunt constituite și activează pe teritoriul raionului, municipiului Chișinău, municipiului Bălți, pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor populației unității administrativ-teritoriale respective;

Consiliu local – autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, aleasă în vederea soluționării problemelor de interes local;

Administrator de buget – autoritate executivă a unității administrativ-teritoriale care este împuternicită cu dreptul de gestionare a bugetului local în conformitate cu competențele și responsabilitățile prevăzute de lege;

Președinte al raionului – autoritate publică executivă a Consiliului raional;

Bugetul local (UAT) – totalitate a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate exercitării funcțiilor care sunt în competența APL, conform legislației, și a funcțiilor delegate de Parlament, la propunerea Guvernului;

Proces bugetar – consecutivitate a activităților de elaborare, examinare, adoptare, executare și raportare a bugetelor;

Transferuri cu destinație generală – mijloace financiare alocate, conform prevederilor legale, în sumă absolută, cu titlu definitiv, de la bugetul de stat la bugetele locale, pentru finanțarea domeniilor proprii de activitate ale autorităților administrației publice locale;

Transferuri cu destinație specială – mijloace financiare alocate, conform prevederilor legale, în sumă absolută, cu titlu condiționat, de la bugetul de stat și/sau de la alte bugete la bugetele locale, pentru asigurarea exercitării funcțiilor publice sau în alte scopuri speciale;

Cheltuieli capitale – noțiune inclusă în Anexa-7 la Legea bugetului de stat, nedefinită prin Legile nr.181/2014, nr.397/2003;

Investiții capitale - cheltuieli bugetare care vizează crearea mijloacelor fixe noi, inclusiv prin construcție, precum și reconstrucția, extinderea, restaurarea mijloacelor fixe existente;

Investițiile în active imobilizate - reprezintă totalitatea cheltuielilor îndreptate la crearea, procurarea și reproducerea imobilizărilor necorporale și imobilizărilor corporale;

Active imobilizate – active deținute pentru a fi utilizate pe o perioadă mai mare de un an în activitatea entității sau pentru a fi transmise în folosință terților

Reparații capitale - cheltuieli bugetare care nu duc la formarea activelor nefinanciare noi, ci reprezintă investiții în active deja existente. Costul reparației capitale se include în costul obiectului existent, majorând valoarea de bilanț a acestuia, deoarece duce la majorarea capacității de producție sau la prelungirea termenului de utilizare a activelor nefinanciare;

Proiect de investiție/reparație capitală - un obiectiv sau un grup de obiective care au un scop comun și rezultate clar definite, ce urmează să fie obținute într-un termen stabilit și implementarea cărora are drept scop formarea mijloacelor fixe noi sau reparația celor existente;

Achiziție publică – procurare de bunuri, executare de lucrări sau prestare de servicii pentru necesitățile unei sau mai multor autorități contractante, prin atribuirea unui contract de achiziție publică;

Autoritate contractantă (grup de lucru) – orice autoritate a administrației publice centrale sau locale, instituție publică sau autoritate/instituție autonomă care gestionează mijloace ale bugetului public național;

Administrarea drumurilor – activitate care are ca obiect proiectarea, construirea, modernizarea, reabilitarea, repararea și întreținerea drumurilor, precum și gestionarea acestora;

Gestionarea drumurilor – activitate, parte componentă a administrării drumurilor, care are ca obiect crearea și actualizarea bazei de date tehnice rutiere, a cadastrului drumurilor; exploatarea și dezvoltarea sistemului de administrare optimizată, gestiunea traficului rutier; efectuarea investigațiilor și expertizelor drumurilor publice, prin măsurări cu aparatul corespunzător, și a reviziilor stării acestora; efectuarea concesiunilor, arendărilor și închirierilor în legătură cu drumurile publice; asigurarea integrității patrimoniului drumurilor;

Fraudă – orice act sau omisiune intenționată, legată de: (i) utilizarea sau prezentarea de declarații sau documente false, incorecte sau incomplete, care are ca efect deturnarea sau reținerea incorectă de fonduri din buget; (ii) nedeazăluirea de informații și încălcarea unei obligații specifice, cu același efect; (iii) utilizarea improprie a acestor fonduri în alte scopuri decât cele pentru care au fost inițial acordate;

Abateri grave – prin abateri grave de la prevederile legale¹, care afectează rezultatul procedurii de atribuire sau face imposibilă încheierea contractului, se înțelege faptul că pe parcursul analizei, evaluării și/sau finalizării procedurii de atribuire se constată erori sau omisiuni, autoritatea contractantă aflându-se în imposibilitatea de a adopta măsuri corective fără ca acestea să ducă la încălcarea principiilor achizițiilor publice.

Notă: Glosarul de termeni prezentat are un rol informativ și nu produce efecte juridice.

¹ Art.71 alin. (1), lit. g) din Legea privind achizițiile publice nr.131 din 03.07.2015 (în continuare - Legea nr.131 din 03.07.2015).

I. SINTEZA

Raportul de audit este destinat:

Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova – pentru informare, luare de atitudine și utilizare a informațiilor la luarea deciziilor/inițiativelor aferente politicilor statului în domeniul cheltuielilor bugetelor locale, administrării patrimoniului public;

APL de nivelul I și de nivelul II, ca autorități care administrează bugetul și patrimoniul public – pentru informare cu constatările de audit și conformare la prevederile legale;

societății civile, altor părți interesate.

Administrarea resurselor bugetare pentru investiții și reparații capitale nu este asigurată conform unui cadru uniform de planificare strategică, execuție și raportare, fapt ce condiționează, în multiple cazuri, utilizarea resurselor contrar cerințelor normative, iar gestiunea fondurilor și patrimoniului public în lipsa monitorizării și rapoartelor aferente este defectuoasă.

Lipsa unor reguli și mecanisme clare de sancționare pentru neexecutarea unor lucrări etc. determină administrarea resurselor financiare publice contrar principiilor bugetare. Controlul de stat financiar și de specialitate nu asigură stoparea deficiențelor și eliminarea cauzelor producerii acestora, iar cauzele remise organelor de drept nu s-au soldat cu un rezultat.

Atestăm lipsa unor proceduri de control pe extern în vederea stabilirii faptului că proiectele de investiții și reparații capitale sunt aprobate în bugetul AAPL, cu fundamentarea temelor de proiect și cu respectarea procedurilor regulamentare, susținute de evaluări tehnico-economice și analize cost-eficacitate. Cele menționate persistă chiar și pentru proiectele a căror finanțare se realizează prin transferuri din bugetul de stat/fonduri naționale/bugete raionale.

Scopul misiunii de audit a constatat în evaluarea conformității investițiilor și reparațiilor capitale, în raport cu criteriile regulamentare de ordin legal.

Generalizând constatările și concluziile formulate, auditul prezintă rezumatul acestora prin prisma neconformităților identificate. Astfel,

- planificarea strategică a dezvoltării localităților nu este reglementată la nivel de studii fundamentate și poartă un caracter ad-hoc, datorită lipsei la nivel de APC și APL a planurilor de amenajare a teritoriilor și a celor urbanistice ale localităților (pct.4.1.1.);
- documentele de planificare strategică la nivel național și local nu sunt în corelație, autoritățile subestimează etapa respectivă și întocmirea planurilor de investiții capitale, acestea necorespunzând integral cu propunerile de buget și cu planurile de achiziții, fapt care influențează și creează incertitudini la aprobarea temelor de proiectare și estimare a necesităților, la stabilirea sursei de finanțare (pct.4.1.1.; pct.4.1.2.);
- autoritățile raionale, în contextul domeniilor proprii de competență și de activitate în domeniul învățământului, nu aprobă cadrul instituțional și obiectivele de dezvoltare strategică, nu raportează Consiliului raional situația existentă și necesitățile de cheltuieli capitale pe instituțiile de învățământ, ceea ce influențează calitatea serviciilor educaționale, conformitatea și eficiența achizițiilor efectuate (pct.4.1.1.);
- autoritățile, în vederea inițierii unor obiecte investiționale, suportă, în unele cazuri, fără argumentare și/sau bază legală, cheltuieli ineficiente din buget pentru elaborarea documentațiilor de proiect (pct.4.1.1.; pct.4.1.5.);
- cadrul normativ este, practic, irelevant și neaplicabil de către autoritățile locale în reglementarea proceselor de identificare, pregătire, aprobare, evaluare preliminară și raportare a proiectelor de investiții capitale, nefiind asigurate pe sistem economicitatea, eficacitatea și eficiența cheltuielilor publice (pct.4.1.2.);

- la nivel de autorități locale lipsesc proceduri/procese de control intern bine determinate, care să delimiteze clar atribuțiile și responsabilitățile participanților în procesele de inițiere, executare, monitorizare și verificare a realizării obiectivelor investiționale, precum și de diminuare a riscurilor aferente activității de management, fapt ce generează disfuncționalități în procesul de monitorizare a etapelor de realizare/verificare și, implicit, utilizarea inefficientă a banului public (pct.4.1.2.);
- Ministerul Finanțelor și APL nu dispun de date complete privind derularea investițiilor și reparațiilor capitale la nivel de UAT, precum și privind resursele alocate și necesare pentru implementarea acestora (pct.4.1.3.);
- datele raportate de autorități către BNS reprezintă la zi unica sursă de informație privind investițiile capitale, însă acestea nu acoperă întregul spectru de date relevante (inclusiv valoarea obiectelor în curs de execuție) și nu asigură plenitudinea lor, care ar putea servi ca sursă pentru planificarea strategică la nivel local/național (pct.4.1.4.);
- la stabilirea obiectelor pentru cheltuieli capitale nu se ține cont de investițiile începute anterior și nefinalizate (la 31.12.2021 - 4,62 mld. lei), fapt care determină imobilizarea mijloacelor bugetare și suportarea unor costuri suplimentare, fără impact asupra dezvoltării economico-sociale a localităților (pct.4.1.5.);
- autoritățile raionului Fălești nu au asigurat remedierea deficiențelor constatate de auditul precedent, în valoare totală de **9,2 mil.lei**, și reevaluarea bunurilor aferente sistemului de aprovizionare cu apă a or. Fălești (pct.4.1.6.);
- obiectele investiționale ale APL din raionul Ungheni nu sunt corelate cu Planurile Strategice la nivel raional și nivel național, ceea ce condiționează inițierea unor obiecte cu teme de proiectare nefiababile și suportarea cheltuielilor semnificative din buget de peste **18,6 mil.lei** (pct.4.1.7.);
- deficiențele cadrului legal, necolaborarea între APC și APL, precum și tergiversarea finalizării procedurilor penale aferente exagerării de către antreprenori a valorii lucrărilor executate duc la lipsirea APL de informații privind prejudiciile suportate, ceea ce afectează monitorizarea adecvată a recuperării prejudiciilor admise (27,0 mil.lei) și înregistrarea conformă a evenimentelor în evidența contabilă (pct.4.1.10.);
- unele APL de nivelul II au aprobat programul privind repartizarea mijloacelor fondului rutier cu încălcarea prevederilor legale², în lipsa deciziilor și specificării obiectelor fiind utilizate mijloace financiare în sumă de 71,2 mil.lei, precum și efectuate cheltuieli investiționale contrar destinației în sumă de 10,0 mil. lei (pct. 4.2.1. și pct.4.2.2.);
- contrar prevederilor legale³ și principiilor bunei guvernări, 5 APL de nivelul II au adoptat, pe parcursul anului 2021, decizii de alocare către IMSP a resurselor financiare pentru achiziționarea lucrărilor capitale în sumă de 16,1 mil. lei fără stabilirea bazei legale de acordare și în lipsa transparenței procedurilor de achiziții efectuate (pct.4.2.3.);
- autoritățile contractante nu au asigurat regulamentar etapele de planificare, executare și raportare a achizițiilor publice aferente cheltuielilor capitale (pct.4.2.5.; pct.4.2.8.; pct.4.2.10. și pct.4.3.1.);
- deși serviciile de responsabil tehnic urmează să asigure controlul asupra valorii și calității lucrărilor executate de antreprenor, prin ce să fie preîntâmpinată aducerea de prejudicii

² Art.4 alin.(2), lit.c) din Legea privind descentralizarea administrativă nr.435-XVI din 28.12.2006 (în continuare - Legea nr. 435 din 28.12.2006).

³ Art.43 din Legea privind administrația publică locală nr.436-XVI din 28.12.2006 (în continuare - Legea nr.436 din 28.12.2006); art.24 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014 (în continuare - Legea nr.181 din 25.07.2014); art.4 și art.76 din Legea nr.131 din 03.07.2015.

beneficiarilor de lucrări, entitățile beneficiare contractează (118,4 mil.lei) serviciile de supraveghere netransparent și în lipsa unei concurențe reale, cu depășirea limitei stabilite de cadrul normativ, cu neraportarea și nedocumentarea activităților (pct.4.2.6.);

- autoritățile nu asigură realizarea politicilor de investiții și reparații capitale, orientate spre sporirea eficienței utilizării alocațiilor bugetare în baza unor reglementări specifice proprii de utilizare în activitate a îndrumărilor și Catalogului de prețuri medii pentru materiale de construcții, ceea ce a condiționat cheltuieli majorate și ineficiența mijloacelor bugetare în sumă de 1,4 mil.lei (pct.4.2.7.);

- lucrările de construcții și reparații capitale la diferite obiecte (79,0 mil.lei) au fost contractate și, respectiv, executate în lipsa documentației de proiect (pct.4.2.9.);

- autoritățile nu au asigurat respectarea prevederilor legale privind perceperea garanției de bună execuție a contractului, estimată la 14,5 mil.lei (pct.4.2.11.);

- autoritățile auditate nu au asigurat, prin intermediul responsabilului tehnic atestat, supravegherea lucrărilor de reparații în valoare totală de 70,6 mil. lei, precum și completarea și predarea integrală beneficiarului a documentației/cărții tehnice pentru lucrări în valoare de 250,2 mil.lei (pct.4.3.8.);

- autoritățile contractante nu au asigurat monitorizarea și controlul privind raportarea financiară a cheltuielilor executate aferente investițiilor și reparațiilor capitale, ceea ce a dus la necapitalizarea investițiilor și reparațiilor capitale în valoare de 78,2 mil.lei și la clasificarea incorectă a acestora în sumă de 103,0 mil. lei (pct.4.3.11.).

Cele relatate sunt susținute de constatările expuse detaliat în prezentul Raport de audit. În vederea remedierii curențelor și problemelor constatate, au fost înaintate recomandările de rigoare, sau reiterate cele anterioare, care au drept scop îmbunătățirea cadrului regulator aferent domeniului investițiilor și reparațiilor capitale, precum și minimizarea riscurilor identificate în cadrul misiunii de audit.

II. PREZENTAREA GENERALĂ

Potrivit cadrului normativ⁴, **investiția capitală publică** reprezintă cheltuiala bugetară destinată creării mijloacelor fixe, inclusiv construcția și/sau renovarea, reconstrucția sau extinderea mijloacelor fixe existente.

Cheltuielile pentru investițiile capitale finanțate de la buget se planifică, se execută și se raportează ca parte a procesului bugetar, cu respectarea procedurilor bugetare stabilite de legislația în domeniul finanțelor publice.

Proiectele de investiții capitale finanțate de la buget se planifică, se aprobă și se gestionează în conformitate cu următoarele principii de bază:

- a) principiul planificării strategice, care prevede că propunerile de proiecte de investiții capitale se supun unui proces de prioritizare din punctul de vedere al impactului asupra priorităților de politici și obiectivelor stabilite în documente de planificare strategică pe termen mediu;

- b) principiul performanței, care presupune că alocarea resurselor pentru proiectele de investiții capitale și rapoartele de implementare a acestora se fundamentează pe performanță;

⁴ Pct.5 din Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice, Anexa nr.3 la Hotărârea Guvernului nr.1029 din 19.12.2013 (abrogată prin Hotărârea Guvernului nr. 684 din 29.09.2022 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la proiectele de investiții capitale publice).

c) principiul raportului cost-calitate – beneficiarii de proiect trebuie să asigure utilizarea resurselor bugetare în mod econom, eficient și eficace, asigurând un nivel înalt al raportului cost-calitate;

d) principiul sustenabilității, care presupune că în procesul de planificare și aprobare a proiectelor de investiții capitale se ține cont și de costurile de funcționare și de întreținere ulterioară după finalizarea acestora;

e) principiul realismului, care presupune că la planificarea proiectelor de investiții capitale se ține cont de disponibilitatea resurselor bugetare și de capacitatea de implementare a proiectului.

Proiectele de investiții capitale se identifică în cadrul procesului de analiză și planificare strategică și au drept scop soluționarea anumitor probleme abordate în cadrul strategiei naționale sau sectoriale de dezvoltare.

Competențele autorităților publice centrale/locale în procesul de pregătire și gestionare a proiectelor de investiții capitale sunt:

a) elaborarea strategiilor sectoriale de cheltuieli pe termen mediu și coordonarea implementării lor;

b) oferirea îndrumărilor și suportului instituțiilor subordonate în procesul pregătirii și implementării proiectelor de investiții capitale;

c) coordonarea și asigurarea aranjamentelor organizaționale și instituționale necesare în procesul de pregătire și analiză a fezabilității proiectelor, precum și în procesul implementării și monitorizării acestora;

d) prezentarea spre examinare Ministerului Finanțelor a propunerilor de proiecte de investiții capitale și asigurarea calității documentației de proiect și a altor informații de fundamentare;

e) elaborarea și prezentarea solicitărilor pentru finanțare din buget a cheltuielilor pentru pregătirea și implementarea proiectelor;

f) monitorizarea procesului de implementare a proiectelor și raportarea despre performanța proiectelor de investiții capitale;

g) efectuarea evaluărilor post-implementare (ex-post) ale proiectelor de investiții capitale în domeniile lor de competență.

Conform Legii bugetului de stat pe anul 2021, cheltuielile privind investițiile și reparațiile capitale pentru APL constituie 1.367,8 mil.lei⁵, sau cu 234,7 mil.lei mai mult față de anul precedent:

Tabelul nr.1, mil.lei

Indicatori	Anul 2020			Anul 2021		
	Cheltuieli capitale	Infrastructura drumurilor publice locale	TOTAL	Cheltuieli capitale	Infrastructura drumurilor publice locale	TOTAL
1	2	3	4	5	6	7
TOTAL GENERAL	111,21	1.021,92	1.133,13	409,54	958,27	1.367,81
Total nivelul II	22,23	739,14	761,37	166,96	671,19	838,15
Total nivelul I	88,98	282,78	371,76	242,58	287,09	529,66

Repartizarea cheltuielilor privind investițiile și reparațiile capitale pe fiecare raion este prezentată în Anexa nr.3 la Raportul de audit.

La situația din 31.12.2021, valoarea totală a activelor nefinanciare gestionate de către UAT a constituit 53,1 mlrd. lei, fiind în creștere cu 4,3 mlrd. lei, sau 108,8%, comparativ cu soldul activelor înregistrate la 01.01.2021 (48,8 mlrd. lei). Analiza Bilanțului contabil al UAT este prezentată în Anexa nr.5 la Raportul de audit.

⁵ Inclusiv cu destinația: cheltuieli capitale – 409,54 mil.lei, și infrastructura drumurilor publice locale – 958,27 mil.lei.

Bugetul consolidat al UAT de nivelul I și de nivelul II pentru anul 2021 a fost aprobat la active nefinanciare în sumă totală de 2,85 mlrd. lei, cu rectificarea acestora la 5,1 mlrd. lei, fiind executate în sumă de 3,8 mlrd. lei, sau la nivelul de 74,5 % din alocațiile precizate. Analiza executării bugetului este prezentată în Tabelul nr.2. De asemenea, se constată că cheltuielile totale executate la „Clădiri” au constituit 956,4 mil. lei, sau 25% din totalul finanțărilor executate. Ponderea cea mai mare (de 33,1%) revine „Construcțiilor speciale”, în sumă de 1.265,6 mil. lei, urmată de „Investițiile capitale în active în curs de execuție”, care au însumat 618,9 mil. lei, sau 16,2%.

Tabelul nr.2

Raportul privind executarea bugetului consolidat al UAT de nivelul I și de nivelul II pe anul 2021, mil.lei

Indicatori	Aprobat	Precizat	Executat	Total creanțe	Total datorii	Inclusiv cu termenul de achitare expirat	
						Creanțe	Datorii
Clădiri	678,7	1.116,8	956,4	5,0	64,6	0,1	2,3
Construcții speciale	1.106,2	1.771,6	1.265,6	0,8	49,1	0	0,2
Instalații de transmisie	56,6	177,2	153,6	3,0	2,8	0,9	0,5
Mașini și utilaje	117,9	283,0	248,0	1,1	6,4	0	0
Mijloace de transport	457,2	484,2	350,4	0,3	0,1	0	0
Unelte și scule, inventar de producere și gospodăresc	98,7	180,7	160,9	0,9	0,7	0,03	0
Active nemateriale	4,3	11,3	2,4	0	0	0	0
Alte mijloace fixe	81,3	78,8	63,1	0,5	0,4	0	0
Investiții capitale în active în curs de execuție	251,2	991,8	618,9	5,9	80,0	0,04	5,5
Total	2.852,1	5.095,4	3.819,3	17,5	204,1	1,1	8,5

Sursa: Rapoartele financiare consolidate (Forma FD-044) pentru anul 2021.

La 31.12.2021, UAT au admis datorii pentru lucrările executate de 204,0 mil.lei, din care cu termenul de achitare expirat - în sumă totală de 8,5 mil.lei. De asemenea, unele UAT au admis achitarea în avans a unor lucrări în sumă de 17,5 mil.lei, din care 1,1 mil.lei - cu termenul de achitare expirat.

Cele mai mari datorii aferente cheltuielilor pentru active nefinanciare - de la 3,0 mil. lei până la 39,0 mil.lei ,care însumează **134,2 mil.lei (din totalul de 204,0 mil.lei)**, au fost înregistrate după APL din 13 UAT de nivelul II (Chișinău, Anenii Noi, Basarabeasca, Criuleni, Drochia, Fălești, Glodeni, Ialoveni, Ocnîța, Strășeni, Șoldănești, Ungheni și UTA Găgăuzia) (vezi Anexa nr.6. la Raportul de audit).

III. SFERA ȘI ABORDAREA DE AUDIT

3.1. Mandatul legal și scopul auditului

Auditul conformității investițiilor și reparațiilor capitale a fost efectuat de Curtea de Conturi în temeiul Legii privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova⁶ și în conformitate cu Programele activității de audit a Curții de Conturi pe anii 2022 și 2023⁷.

Auditul s-a desfășurat la unele autorități publice locale de nivelul I și de nivelul II, în scopul evaluării conformității efectuării investițiilor și reparațiilor capitale cu prevederile cadrului normativ aplicabil și emiterii concluziei generale de audit.

În contextul realizării scopului misiunii de audit, s-au stabilit următoarele obiective specifice:

⁶ Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017.

⁷ Programele activității de audit a Curții de Conturi pe anii 2022 și, respectiv, 2023, aprobate prin Hotărârile Curții de Conturi nr.75 din 28.12.2021 și, respectiv, nr.65 din 22.12.2022.

Obiectivul I: Planificarea investițiilor și reparațiilor capitale este efectuată în conformitate cu obiectivele strategice și cerințele cadrului normativ?

Obiectivul II: Investițiile și reparațiile capitale sunt efectuate cu respectarea destinației surselor alocate și cadrului normativ din domeniul achizițiilor publice?

Obiectivul III: Autoritățile publice locale asigură darea în exploatare și contabilizarea conformă a investițiilor și reparațiilor capitale?

De asemenea, au fost analizate selectiv măsurile întreprinse de către factorii de decizie din cadrul entităților auditate în vederea implementării cerințelor și recomandărilor de audit înaintate de auditurile precedente.

3.2. Abordarea auditului

Activitățile de audit au fost ghidate de Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit (ISSAI 100, ISSAI 400 și ISSAI 4000)⁸. Abordarea auditului s-a bazat pe riscuri, presupunând o evaluare concentrată a procesului de investiții și reparații capitale din cadrul UAT de nivelul I și de nivelul II, fiind supuse testărilor de audit subprocese cu risc sporit de neconformitate.

Astfel, echipa de audit a evaluat faptul dacă la planificarea investițiilor și reparațiilor capitale entitățile auditate s-au conformat cerințelor Legii nr.181 din 25.07.2014, Legii nr.397 din 16.10.2003⁹, Regulamentului cu privire la proiectele de investiții capitale publice, în aspectele ce țin de finanțele publice și de responsabilitatea bugetară. La etapa de realizare, urmează să obținem o asigurare de utilizare conform criteriilor a investițiilor și reparațiilor capitale, de respectare a principiilor bugetare și a celor în achiziții publice, precum și urmărirea rezultatelor și a impactului din realizarea activității investiționale.

Concluziile de audit au fost făcute doar pe aspectele bazate pe rezultatele verificărilor efectuate de auditori în baza documentelor primare contabile, rapoartelor financiare și nonfinanciare, actelor și deciziilor juridice și administrative etc., care au asigurat acumularea probelor veridice, necesare și suficiente pentru a răspunde la obiectivele specifice și la întrebările de audit, precum și au permis cuantificarea valorii neconformității stabilite.

Probele de audit au fost sintetizate, analizate și interpretate pe măsură ce au fost obținute, auditorii analizând pe cât de convingătoare au fost, sau nu, acestea, în vederea susținerii concluziilor auditorului.

Drept surse de criterii pentru evaluarea în mod consecvent și rezonabil a investițiilor și reparațiilor capitale la APL de nivelul I și de nivelul II au fost utilizate actele normative aferente tematicii misiunii de audit.

Informația integrală privind sfera de cuprindere a auditului și criteriile de evaluare a conformității acestui proces este prezentată în **Anexele nr.1 și nr.2** la Raportul de audit.

3.3. Responsabilitatea auditorului

Responsabilitatea auditorului public este de a planifica și a realiza misiunea de audit în conformitate cu standardele în materie de audit public extern și cu cadrul normativ-metodologic instituțional aferent auditului conformității, cu obținerea probelor suficiente și adecvate, exprimarea unei concluzii concepute asupra conformității efectuării investițiilor și reparațiilor capitale de către unitățile administrativ-teritoriale de nivelul I și de nivelul II.

⁸ Hotărârea Curții de Conturi nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

⁹ Legea privind finanțele publice locale nr.397-XV din 16.10.2003 (în continuare -Legea nr.397-XV din 16.10.2003).

Auditorul nu este responsabil de prevenirea faptelor de fraudă și corupție, a fost independent față de entitate, precum și a îndeplinit responsabilitățile de etică în conformitate cu cerințele Codului etic al Curții de Conturi¹⁰.

IV. CONSTATĂRI

4.1. Planificarea investițiilor și reparațiilor capitale este efectuată în conformitate cu obiectivele strategice și cu cerințele cadrului normativ?

4.1.1. Planificarea strategică a dezvoltării localităților nu este reglementată la nivel de studii fundamentate și poartă un caracter ad-hoc, datorită lipsei la nivel de APC și APL a planurilor de amenajare a teritoriilor și a celor urbanistice ale localităților.

Prevederile Legii nr.835 din 17.05.1996¹¹ stabilesc activități de amenajare a teritoriului și activități de urbanism, care au drept scop realizarea următoarelor obiective: dezvoltarea economică și socială echilibrată în condițiile respectării specificului fiecărei zone; ameliorarea calității vieții oamenilor și colectivităților umane; gestionarea responsabilă a resurselor naturale și protecția mediului înconjurător; utilizarea rațională a teritoriului; utilizarea rațională și echilibrată a terenurilor necesare funcționării localităților; determinarea structurii funcționale a localităților; asigurarea unei locuiri corespunzătoare cerințelor și nivelului de dezvoltare a societății; asigurarea esteticii compoziționale în realizarea cadrului construit și amenajarea cadrului natural din localități; protejarea populației, cadrului natural și celui construit contra poluării, riscurilor naturale și tehnologice previzibile; protejarea, conservarea și acordarea statutului corespunzător de valoare monumentelor culturii și naturii.

Pentru realizarea acestor obiective, APL întocmesc, în limitele competențelor stabilite, programele de organizare și de dezvoltare urbanistică a localităților, executate prin documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului, care trebuie să includă planurile de amenajare a teritoriului, planurile urbanistice și regulamentele aferente acestora.

Documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului se fundamentează pe studii preliminare și pe cercetări științifice și conține prevederi cu caracter director și cu caracter reglementator.

Planul urbanistic general se întocmește pentru fiecare localitate¹², este parte componentă a documentației de urbanism și de amenajare a teritoriului și stabilește prevederi care vizează direcțiile principale de dezvoltare a teritoriului localității, precum și regimurile de construire (aliniamentele, regimul de înălțime, indicii de control, procentul de ocupare a teritoriului și coeficientul de utilizare a terenului).

Până la situația din 21.02.2020, cadrul legal¹³ prevedea că, în lipsa documentației de urbanism și de amenajare a teritoriului, emitentul este obligat să elaboreze, prin intermediul serviciilor sale abilitate, o schemă de amplasare a imobilului/terenului și a rețelelor edilitare, care, fiind avizată de către arhitectul-șef, organele supravegherii de stat (Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Agenția de Mediu, organul supravegherii de stat a măsurilor contra incendiilor, în comun cu Serviciul de salvatori și pompieri), INCP „Urbanproiect” (pentru toate localitățile, cu

¹⁰ Hotărârea Curții de Conturi nr. 19 din 05.04.2019 „Cu privire la aprobarea Codului etic al Curții de Conturi”.

¹¹ Legea privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului nr. 835 din 17.05.1996 (în continuare - Legea nr. 835 din 17.05.1996).

¹² Art. 13 din Legea nr. 835 din 17.05.1996.

¹³ Art. 4 alin. (2) din Legea nr. 163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (în redacția până la modificările efectuate prin Legea nr.3 din 06.02.2020 pentru modificarea unor acte legislative).

excepția mun. Chișinău), IMP „Chișinăuproiect” (pentru mun. Chișinău), va servi drept temelie pentru elaborarea și emiterea certificatului de urbanism pentru proiectare.

În rezultatul modificărilor efectuate în anul 2020 la art. 4 din Legea nr.163 din 09.07.2010¹⁴, prevederile alineatelor (2)-(5) au fost abrogate, iar alin. (1) din același articol prevede expres că certificatul de urbanism pentru proiectare se elaborează în baza documentației de urbanism și de amenajare a teritoriului.

Analiza actelor normative din domeniu a relevat că prin Hotărârea Guvernului nr. 493 din 04.07.2013¹⁵ a fost aprobat Programul pe termen mediu de elaborare a planurilor urbanistice la nivel de localități pe anii 2013-2016 (în continuare - Programul). Scopul acestui Program era ameliorarea situației privind dezvoltarea durabilă a localităților, prin excluderea edificării construcțiilor și planificării localităților fără o politică și o strategie prestabilită, precum și asigurarea localităților cu documentație de urbanism.

În vederea realizării acestui Program, urmau a fi întreprinse următoarele acțiuni pe termen mediu:

a) autoritățile publice centrale și locale trebuiau să identifice sursele de finanțare a elaborării documentației de urbanism și de amenajare a teritoriului;

b) Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (în prezent - MIDR), în comun cu alte autorități administrative centrale, urmau să modifice și să armonizeze legislația și documentele normative conform noilor cerințe socio-economice;

c) APL urmau să identifice, ca parteneri interdependenți, strategiile de dezvoltare comună la nivel local, astfel pregătind localitățile pentru a deveni atractive, și să facă posibile deciziile de investiții atât ale sectorului privat, cât și ale celui public, utilizând experiența țărilor Comunității Europene.

Potrivit estimărilor, pentru elaborarea planurilor urbanistice generale a 100% din localități erau necesare următoarele surse financiare: pentru 1430 de localități rurale – 228,8 mil. lei, cu costul estimativ al unui PUG – 160,0 mii lei; pentru 42 de localități urbane – 10,08 mil. lei, cu costul aproximativ al unui PUG – 240,0 mii lei.

După cum s-a menționat și în Raportul auditului conformității documentelor permise în construcții, aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr.31 din 17.07.2020, la momentul aprobării acestui Program (conform datelor deținute de către MEI), dispuneau de documentație de urbanism elaborată și adaptată la condițiile socio-economice noi doar 19 din cele 57 de orașe și 17 din 1614 localități rurale, sau 33% din localitățile urbane și 1% din localitățile rurale, iar 99% din PUG ale localităților rurale care le dețin au fost elaborate în perioada anilor 1952-1991.

Menționăm că până în prezent recomandările înaintate MEI (în prezent - MIDR) nu au fost implementate. Deși, potrivit acțiunii 4.25.2 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.636/2019, este prevăzută sarcina de elaborare, de către MEI, a Strategiei privind dezvoltarea durabilă a localităților până în anul 2030, aceasta nu a fost elaborată. Astfel, APC de specialitate nu cunoaște câte localități dispun de planuri urbanistice elaborate. Ca urmare, planificarea strategică a dezvoltării localităților nu este reglementată la nivel de studii fundamentate și poartă un caracter ad-hoc.

¹⁴ Art. 4 alin. (2)-(5) din Legea nr.163 din 09.07.2010 au fost abrogate prin Legea nr.3 din 06.02.2020 pentru modificarea unor acte legislative.

¹⁵ HG nr.493 din 04.07.2013 „Cu privire la Programul pe termen mediu de elaborare a planurilor urbanistice la nivel de localități pe anii 2013-2016”.

De asemenea, în conformitate cu prevederile legale¹⁶, consiliul local aprobă strategii de dezvoltare social-economică a UAT, planuri și programe de dezvoltare, inclusiv decide asupra priorităților de politici investiționale, conform procedurilor regulamentare specifice¹⁷.

Strategia națională de dezvoltare regională este principalul document de planificare a dezvoltării regionale în Republica Moldova, care reflectă cadrul strategic național în domeniu și introduce mecanismele naționale ale acestei dezvoltări. Conform practicii țărilor Uniunii Europene, politica de dezvoltare regională reprezintă principala politică de investiții, fiind orientată spre creșterea economică, sporirea competitivității, consolidarea coeziunii teritoriale și sociale. Respectiv, politica de dezvoltare regională urmează să reprezinte o activitate coordonată a autorităților administrației publice centrale și locale, a colectivităților locale și a organizațiilor neguvernamentale, orientată spre planificarea și realizarea unei dezvoltări social-economice teritoriale echilibrate.

Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice¹⁸ prevede că, pentru obiectele de investiții capitale finanțate exclusiv din bugetele locale, APL stabilesc proceduri specifice proprii de pregătire, aprobare, implementare și monitorizare a proiectelor de investiții capitale, precum și aplicarea Instrucțiunii privind managementul proiectelor de investiții capitale¹⁹ și a „Particularităților specifice planificării investițiilor capitale” din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului.

Autoritatea executivă elaborează Programul multianual de investiții capitale, care se aprobă de către autoritatea reprezentativă și deliberativă a UAT și se actualizează anual²⁰. Auditul constată că la nivelul Consiliilor raionale nu sunt formate grupuri de lucru responsabile de investiții și de construcții capitale. Efectiv, acest proces este realizat de specialiștii Secției construcții a CR, fără specificarea în detaliu a acestor sarcini în Regulamentele și Fișele lor de post. Procesul deficient și neuniform condiționează multiple situații de atribuire a lucrărilor de construcții capitale la cele de reparații curente, precum și de interpretare neunivocă a noțiunii de investiții capitale în cadrul metodologic de raportare financiară²¹.

✓ **Autoritățile raionale, în contextul domeniilor proprii de competență și de activitate în sfera învățământului, nu aprobă cadrul instituțional și obiectivele de dezvoltare strategică, necesare pentru planificarea anuală și alocarea transparentă a mijloacelor financiare pentru investiții și reparații capitale în acest domeniu.**

Conform prevederilor legale²², un domeniu propriu de activitate și de competență a autorităților publice locale de nivelul II este întreținerea școlilor primare, gimnaziilor și liceelor, altor instituții din domeniul învățământului care deservesc populația raionului respectiv.

Metodologia de finanțare în bază de cost standard per elev a instituțiilor publice de învățământ se extinde asupra componentei de bază a bugetului și cuprinde cheltuielile capitale, **cu excepția investițiilor capitale**. Regulamentar²³, una din condiții stabilește repartizarea

¹⁶ Art.14 alin. (2), lit. p) și art.43 alin.(j) din Legea nr. 436 din 28.12.2006.

¹⁷ pct.3 din Anexa nr.3 la HG nr. 1029 din 19.12.2013.

¹⁸ Aprobat prin HG nr. 1029 din 19.12.2013.

¹⁹ Ordinul ministrului finanțelor nr.185 din 03.11.2015 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind managementul proiectelor de investiții capitale” (în continuare – Ordinul MF nr.185 din 03.11.2015).

²⁰ Ordinul MF nr.185 din 03.11.2015.

²¹ Ordinul ministrului finanțelor nr.216 din 28.12.2015 „Cu privire la aprobarea Planului de conturi contabile în sistemul bugetar și a Normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar”.

²² Art.4 alin.(2), lit. g¹) din Legea nr.435 din 28.12.2006.

²³ Pct.8 din Anexa nr.2 la HG nr.868 din 08.10.2014 „Privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea”.

mijloacelor financiare prioritar instituțiilor de învățământ în care nu au fost efectuate reparații capitale în ultimii 10 ani.

Totodată, AAPL, în contextul prevederilor legale²⁴, nu raportează Consiliului raional situația existentă pe instituțiile de învățământ și necesitățile de reparații și investiții capitale, ceea ce influențează calitatea serviciilor educaționale, conformitatea și eficiența achizițiilor efectuate etc.

Astfel, Strategiile și Planurile multianuale de dezvoltare a autorităților raionale Ungheni și Strășeni nu reflectă exhaustiv necesitățile evaluate de cheltuieli pentru investiții și reparații capitale pe instituții de învățământ în parte. Totodată, menționăm că lipsesc și rapoartele de realizare a acestor investiții.

Potrivit datelor din rapoartele financiare pentru anii 2017-2021, valoarea reparațiilor capitale și curente ale clădirilor²⁵ pe instituțiile de învățământ din raionul Strășeni a constituit în total **60,9 mil.lei** (8610 elevi înregistrați la 01.10.2020), media cheltuielilor per elev fiind de **7,1 mii lei²⁶**. Cu toate că numărul de elevi înregistrat în instituțiile de învățământ din raionul Ungheni este mai mare (de 11605), reparațiile capitale și curente ale clădirilor s-au executat în valoare totală de **54,2 mil.lei**, cheltuielile medii de reparații per elev constituind **4,7 mii lei²⁷**, sau la un nivel inferior de circa 66 % față de instituțiile din raionul Strășeni.

Lipsa unor obiective și planuri de achiziții strategice condiționează un impact direct și negativ asupra dezvoltării. Astfel, 19 (din 44) instituții de învățământ din raionul Ungheni nu dispun de un sistem de alimentare cu apă/canalizare. Astfel, la 01.12.2022, au fost alocate către 5 instituții de învățământ (3 nu dispun de alimentare cu apă/canalizare) pentru construirea garajelor de autobuze a câte 300,0 mii lei fiecare²⁸, contractate direct de la același agent economic, în lipsa: acordurilor și documentelor permissive, a documentației tehnice și un control din partea autorităților raionale.

✓ Deși APL de nivelul I și de nivelul II dispun de strategia și/sau programul pentru investiții și reparații capitale, de facto, unele obiective strategice nu se respectă integral/nu sunt incluse. De exemplu, lucrările capitale contractate în anul 2021 de către CR Telenești - 4.065,5 mii lei²⁹, CR Strășeni și CO Criuleni - în sumă totală de 1.321,6 mii lei³⁰, nu se regăsesc în aceste documente formalizate.

Auditul constată că autoritățile raionale Strășeni, Criuleni și Ungheni nu se bazează pe reglementările normative și pe un program durabil și exhaustiv de investiții și reparații capitale, iar includerea în planul de finanțare a obiectivelor investiționale are loc în lipsa unor criterii, în mod subiectiv, având ca bază scrisorile și solicitările parvenite de la diferite autorități de nivelul I și instituții etc..

✓ **Autoritățile, în vederea inițierii unor obiecte investiționale, suportă, în unele cazuri, fără argumentare și/sau bază legală, cheltuieli ineficiente din buget pentru elaborarea documentațiilor de proiect.**

²⁴ Domeniile proprii de activitate ale APL de nivelul II, stabilite prin Legea nr.435/2006 și Legea nr.436/2006.

²⁵ Pe conturile de evidență ECO 311 „Clădiri” și ECO 222500 „Servicii de reparații curente”.

²⁶ Pe anii 2017-2021 reparațiile totale curente efectuate în medie pe instituție au variat în intervalul de la 3,0 mii lei - la gimnaziul Bucovăț, până la 615,6 mii lei - la Liceul Teoretic din s.Cojușna.

²⁷ Pe anii 2017-2021, valoarea totală a reparațiilor a variat de la 0,56 mii lei - la Gimnaziul Mănoilești, până la 16,0 mii lei - la Gimnaziul Condrătești.

²⁸ Decizia CR Ungheni nr.7/27 din 01.12.2022, <https://actelocale.gov.md/ral/act/cu-privire-la-alocarea-mijloacelor-financiare-1133318.html>.

²⁹ CR Telenești – „Lucrări de reparație a acoperișului și a fațadei clădirii Secției de pediatrie a spitalului din or.Telenești” – 1.291,2 mii lei, și alte obiecte reparate la Centrele de sănătate - în sumă totală de 2.774,3 mii lei.

³⁰ inclusiv la CR Strășeni – 913,1 mii lei și or.Criuleni – 408,5 mii lei.

Consiliul local, conform competențelor³¹, decide asupra lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere și modernizare a drumurilor, precum și a întregii infrastructuri de interes local/raional. Unele AAPL au inițiat proiecte în lipsa deciziei Consiliului local.

AAPL Cojușna, r-nul Strășeni, nu a elaborat și aprobat un program investițional, contractând servicii de proiectare și lucrări capitale pentru diferite obiective în valoare totală de 1.175,0 mii lei.

Neregulamentar, în lipsa deciziei CR Ungheni și a dispoziției președintelui raionului Ungheni, din fondul rutier, au fost efectuate cheltuieli în sumă de **228,9 mii lei** pentru servicii de proiectare a drumului Bahmut-Rădeni, necesarul de mijloace financiare pentru realizare constituind circa **18,4 mil.lei**, proiect aplicat la FNDR, dar neacceptat spre finanțare.

Exemplificăm cazul CR Strășeni, care în anul 2019 a achiziționat servicii de elaborare a 2 proiecte tehnice în sumă totală de **326,6 mii lei**³², acestea fiind decontate neregulamentar la cheltuieli și excluse din evidența contabilă, iar în anul 2021, în baza acestor proiecte, au fost inițiate lucrări capitale în valoare de **9.599,8 mii lei**.

4.1.2. Cadrul normativ este, practic, irelevant și neaplicabil de către autoritățile locale în reglementarea proceselor de identificare, pregătire, aprobare, evaluare preliminară și raportare a proiectelor de investiții capitale, nefiind asigurate pe sistem economicitatea, eficacitatea și eficiența investițiilor.

În baza art.40 din Legea nr.181 din 25.07.2014, investițiile capitale finanțate din bugetul de stat și bugetele locale se planifică, se execută și se raportează ca parte integrantă a bugetului de stat sau, respectiv, a bugetelor locale.

Cheltuielile pentru proiectele de investiții capitale se includ în buget doar dacă au fost respectate procedurile de pregătire a acestora, având la bază rezultatele evaluării tehnico-economice, analiza cost-eficacitate și alte analize de fundamentare.

În vederea asigurării sustenabilității proiectelor de investiții capitale, autoritățile publice locale sunt responsabile de elaborarea tuturor materialelor, inclusiv a documentației de proiect, de justificarea tehnico-economică a proiectelor de investiții capitale, după caz, de elaborarea studiilor de fezabilitate/prefezabilitate, de perfectarea registrului riscurilor aferente proiectelor de investiții capitale etc., cu examinarea și aprobarea de către persoanele responsabile de buget (șeful Direcției generale finanțe) și autoritatea executivă, care în final se aprobă de către autoritatea deliberativă a unității administrativ-teritoriale.

La elaborarea propunerilor de cheltuieli pentru investiții capitale, autoritățile urmează să se conducă de prevederile regulamentare³³, dispunând de argumentări justificate aferente obiectelor de investiții înaintate pentru includere și aprobare spre finanțare din bugetul de stat³⁴.

Proiectul deciziei bugetare anuale include lista proiectelor de investiții capitale, finanțate din bugetul local, de la alte bugete, precum și lista proiectelor finanțate din surse externe. Totodată, proiectul deciziei și Nota informativă urmează să reflecte măsurile de politici incluse în proiectul bugetului și legătura cu prioritățile stabilite în CBTM, strategiile naționale și locale (pct.483 din Ordinul MF nr.209/2015).

³¹ Art.14 alin.(2), lit. p) și art.43 alin.(1), lit.g) din Legea nr.436 din 28.12.2006.

³² Facturile fiscale nr.2038208 din 23.12.2019 – 239,9 mii lei, servicii de elaborare a proiectului tehnic pentru „Cazangeria cu gaze naturale și cinci puncte termice la IMSP SR Strășeni”; nr.2038204 din 20.12.2019 - pentru lucrări de reparație capitală a acoperișului la Gimnaziul Mihai Viteazul, mun. Strășeni - 86,7 mii lei.

³³ HG nr.1029 din 19 decembrie 2013; Ordinul MF nr.185 din 03.11.2015 și subcapitolul 4.7. „Particularitățile specifice planificării investițiilor capitale” din Setul metodologic.

³⁴ Potrivit formularelor din Setul metodologic al MF, întocmite de autorități, unul dintre indicatorii pentru aprecierea necesităților de finalizare a unui obiectiv de investiții îl constituie costul total al proiectului, în funcție de care se estimează soldul costului de deviz și, respectiv, resursele financiare necesare spre alocare din bugetul de stat.

Analizând Rapoartele consolidate privind executarea bugetului pentru anii 2020 și 2021, se denotă o planificare ineficientă a mijloacelor pentru finalizarea investițiilor, din cauza că atât în anul 2020, cât și în anul 2021 mijloacele precizate sunt duble față de cele aprobate, însă executarea acestora constituie 82,1% și, respectiv, 75% față de cele precizate.

Tabelul nr.3

Raportul privind executarea bugetului consolidat a UAT de nivelul I și nivelul II pe anii 2020-2021

Indicatori	Anul 2020, mil.lei			Anul 2021, mil.lei		
	Aprobat	Precizat	Executat	Aprobat	Precizat	Executat
Clădiri	476,9	766,3	661,5	678,7	1.116,8	956,4
Construcții speciale	798,4	1.033,6	896,1	1.106,2	1.771,6	1.265,6
Instalații de transmisie	46,4	166,9	137,1	56,6	177,2	153,6
Mașini și utilaje	100,5	306,7	278,6	117,95	282,99	247,96
Mijloace de transport	32,6	78,1	64,4	457,2	484,2	350,4
Unelte și scule, inventar de producere și gospodăresc	119,6	207,4	180,0	98,7	180,7	160,9
Active nemateriale	2,7	3,98	3,7	4,3	11,3	2,4
Alte mijloace fixe	74,4	114,9	99,6	81,3	78,8	63,1
Investiții capitale în active în curs de execuție	174,8	792,3	528,3	251,2	991,8	618,9
Total	1.826,1	3.470,3	2.849,3	2.852,1	5.095,5	3.819,2

Sursa: Rapoartele financiare consolidate (Forma FD-044) pentru anii 2020-2021.

Contrar prevederilor legale³⁵, la examinarea bugetului, CR Ungheni și CR Strășeni nu au aprobat sinteza proiectelor de investiții capitale finanțate de la bugetul local, inclusiv din contul transferurilor de la alte bugete, precum și lista proiectelor finanțate din surse externe, ceea ce nu asigură transparența, prin oferirea unor informații detaliate privind obiectivele, și veridicitatea necesităților estimate de cheltuieli, precum și responsabilității asumate.

În cadrul bugetului pe programe, resursele bugetare trebuie să fie alocate în strânsă corelare cu prioritățile de politică promovate și stabilite în documentele de planificare strategică. Respectiv, responsabilitatea pentru consultare și coordonare revine Direcțiilor Finanțe, în sarcina cărora este pus și controlul asupra îndeplinirii Regulamentului privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului³⁶.

La nivel de autorități locale lipsesc proceduri/procese de control intern bine determinate, care să delimiteze clar atribuțiile și responsabilitățile participanților în procesele de inițiere, executare, monitorizare și verificare a realizării obiectivelor investiționale, precum și de diminuare a riscurilor aferente activității de management, fapt ce generează disfuncționalități în procesul de monitorizare a etapelor de realizare/verificare și, implicit, utilizarea ineficientă a banului public.

În acest context, APL inițiază și includ în buget, cu acceptul Direcțiilor de finanțe, noi proiecte, fără să asigure respectarea prevederilor regulamentare de pregătire, având la bază rezultatele evaluării tehnico-economice, analize cost-eficacitate și alte analize de fundamentare.

APL au inițiat proiecte noi, ocolind procedura stabilită de cadrul normativ privind investițiile capitale, atribuindu-le la alte componente de evidență. Astfel, CR Ungheni, CR Telenești și CR Strășeni, primăriile mun. Strășeni și s. Măgdăcești (Criuleni), evitând procedura prevăzută de cadrul normativ cu privire la investițiile capitale publice³⁷, au aprobat alocarea mijloacelor financiare și, respectiv, au executat cheltuieli în sumă de **62,44 mil.lei**³⁸ de la alte conturi de active nefinanciare, în loc ca acestea să fie atribuite la contul 319 „Investiții în active în curs de execuție”.

³⁵ Art.21 din Legea nr.397 din 16.10.2003.

³⁶ Pct.748 și pct.749 din Ordinul MF nr.209/2015.

³⁷ Anexa nr.3 la HG nr. 1029 din 19.12.2013; pct. 3.3.37 din Ordinul MF nr.216/2015.

³⁸ CR Ungheni: 24.999,5 mii lei (contractat din a.2018, finalizat în a.2021, drumul L385 și 5.309,1 mii lei (contractat în a.2021); CR Telenești – 577,7 mii lei, CR Strășeni – 3.240,8 mii lei; APL mun. Strășeni – 28.191,1 mii lei; APL Măgdăcești, Criuleni – 123,9 mii lei.

Fără respectarea procedurilor legale³⁹ de pregătire a proiectelor, în bugetul de stat pe anul 2021 au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 980,0 mii lei pentru primăria or. Florești, din care s-au utilizat neeficient 128,7 mii lei pentru documentația de proiect de replanificare a blocului claselor primare al LT „Mihai Eminescu” în grădiniță de copii, cu valoarea necesară a investițiilor de 3,9 mil. lei. Ca rezultat, proiectul a fost imposibil de realizat, din cauza lipsei spațiului necesar și a imposibilității organizării amplasării claselor primare în blocul central de studii.

4.1.3. Ministerul Finanțelor și APL nu dispun de date complete privind derularea investițiilor și reparațiilor capitale la nivel de UAT, precum și privind resursele alocate și necesare pentru implementarea acestora.

Potrivit noului Regulament privind proiectele de investiții capitale publice, aprobat de Guvern la 29.09.2022, urmează să se uniformizeze procesul de examinare și selectare a propunerilor de proiecte noi prin parcurgerea unui proces unic de evaluare și finanțare din bugetul de stat, aplicabil pentru toate tipurile de proiecte de investiții capitale publice, inclusiv proiectele finanțate din fondurile de dezvoltare, indiferent de costul acestora (anterior prevederile Regulamentului aprobat prin HG nr.1029/19.12.2013 se refereau la proiectele cu un cost de peste 5,0 mil.lei), în baza unui formular, care, împreună cu documentele confirmative, va fi plasat într-un sistem informațional (<http://rplic.gov.md/>), cu includerea în proiectul CBTM și în legea bugetului de stat. Prevederile normative menționate indică aplicarea reglementărilor doar la activele în curs de execuție raportate la contul 319, dar nu și la investițiile și reparațiile capitale aferente clădirilor (311), construcțiilor speciale (312), instalațiilor de transmisie (313) etc..

La situația din mai 2023, se constată că nu este disponibil un registru informațional și/sau o bază de date analitică a proiectelor de investiții capitale la nivelul UAT, cu date generalizate conform unor indicatori, pe obiecte de investiții și reparații capitale. Datele existente prezentate auditului deseori nu sunt autentice și nici în corelare cu alte informații de planificare bugetară, din considerentul că evidența analitică a investițiilor pe obiecte, în special, a celor în curs de execuție, nu este asigurată de entități prin inventarii efectuate și raportate conform Ordinului MF nr.60/2012 (Anexa nr.8 F. INV-5), cu determinarea valorii conform devizului de cheltuieli și cost-efectiv al lucrărilor executate, a gradului de executare/finisare, descrierea cauzelor sistării sau încetării lucrărilor, diferențelor constatate, măsurilor propuse etc..

Auditul a solicitat și utilizat informații privind finanțările și proiectele investiționale derulate de la Ministerul Finanțelor și alte autorități publice centrale (MIDR, AIPA, ÎS „ASD”).

• **Transferurile alocate prin Legea bugetului de stat pentru cheltuieli capitale nu sunt definite legal, ceea ce determină incertitudini în aplicarea cadrului normativ de către APL beneficiare de transferuri.**

Astfel, potrivit prevederilor Legii privind finanțele publice locale și ale Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat se alocă bugetelor locale pentru finanțarea „Investițiilor capitale”.

Auditul menționează că reglementările specifice investițiilor capitale și cadrul metodologic privind modul de pregătire, evaluare, aprobare, implementare și raportare a proiectelor de investiții capitale, precum și responsabilitățile de gestionare a acestora, reglementate de către Guvern, nu au fost aplicate conform⁴⁰ de către autoritățile locale.

³⁹ Art.40 alin.(2) din Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁴⁰ Art.41 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

Extras din Anexa nr.7 la Legea bugetului de stat pe anul 2021, mii lei

Unitatea administrativ-teritorială	Total general	inclusiv transferuri											
		CU destinație generală	CU destinație specială	inclusiv								pentru acoperirea insuficienței costurilor salariale aferente domeniilor proprii de activitate	alte transferuri curente cu destinație generală
				pentru învățământul general	pentru procurarea utilajului școlar, mobilie-ului școlar și dotarea laboratoarelor în cadrul proiectului	pentru școli sportive	pentru asistența socială	pentru compensarea scutiilor de la plata impozitului funciar (venituri ratate) ale deținătorilor de terenuri agricole	pentru cheltuieli capitale	pentru infrastructura drumurilor publice locale*	din Fondul de susținere a populației pentru pachetul minim de servicii sociale		
2	3=4+5+20+21	4	5=6+7+8+9+16+17+18+19	6	7	8	9=10+11+12+13+14+15	16	17	18	19	20	21
Total general	14.220.885,4	2.038.169,8	11.941.537,8	9.863.642,3	29.506,3	237.589,3	301.128,2	630,0	409.536,6	958.271,2	141.233,9	241.020,5	157,3
Total nivelul II	10.233.607,4	1.120.993,5	8.933.418,0	7.417.211,1	29.506,3	209.087,7	298.233,5	0,0	166.959,8	671.185,7	141.233,9	179.195,9	0,0
Total nivelul I	3.987.278,0	917.176,3	3.008.119,8	2.446.431,2	0,0	28.501,6	2.894,7	630,0	242.576,8	287.085,5	0,0	61.824,6	157,3

Volumul transferurilor de la bugetul de stat pe anul 2021 către bugetele locale a constituit în total 14,22 mlrd. lei, din care 10,23 mlrd. lei (71,9%) - către bugetele raionale de nivelul II, și 4,0 mlrd. lei - în bugetele de nivelul I ale primăriilor.

În proiectul de lege privind bugetul de stat pe anul 2021⁴¹, transferurile destinate pentru cheltuieli capitale au constituit în total 52,0 mil.lei, care, urmare amendamentelor înaintate, au fost majorate pentru UAT la suma totală de 408,8 mil.lei. Anexa nr.7 a Legii bugetului de stat pe anul 2021 a fost supusă controlului constituționalității⁴². Ca rezultat, începând cu anul 2022, transferuri pentru cheltuieli capitale către UAT nu sunt aprobate.

Transferurile pentru cheltuieli capitale și pentru infrastructura drumurilor publice locale au fost alocate în sumă totală de 1.367,8 mil.lei (409,5 mil.lei și 958,3 mil.lei), ceea ce reprezintă 9,6 la sută din totalul transferurilor aprobate către UAT.

Transferurile pentru cheltuielile capitale din bugetul de stat pe anii 2017-2021, mil.lei

UAT		Total general	Total Nivelul I	Total Nivelul II
2017	Precizat	152,29	67,64	84,65
	Executat	117,23	56,94	60,29
2018	Precizat	182,06	66,83	115,23
	Executat	173,19	63,2	109,99
2019	Precizat	209,42	73,01	136,41
	Executat	199,45	69,29	130,16
2020	Precizat	111,21	22,23	88,98
	Executat	104,36	19,71	84,65
2021	Precizat	409,54	166,96	242,58
	Executat	400,02	163,93	236,09
2017-2021	Precizat	1064,51	396,67	667,84
	Executat	994,25	373,08	621,18

Sursa: Informațiile MF.

Volumul transferurilor executate de la bugetul de stat pentru cheltuieli capitale evolutiv pe ani au fost în creștere (cu excepția anului pandemic 2020) - de la 117,2 mil.lei până la 400,0 mil.lei în anul 2021. Respectiv, în anii 2017-2021, pentru cheltuieli capitale au fost aprobate transferuri către bugetele locale în sumă totală de **1.064,5 mil.lei**, inclusiv 396,7 mil. lei (37,3%) - către bugetele raionale de nivelul II, și 667,8 mil.lei (62,5%) - în bugetele de nivelul I ale primăriilor (Anexa nr.8 la Raport). Media investițiilor înregistrată pe anii 2017-2021, în raport cu numărul

⁴¹ Aprobat prin HG nr.843 din 30.11.2020.

⁴² Decizia Curții Constituționale nr.40 din 30.03.2021 „Privind controlul constituționalității unor prevederi din Anexa nr.7 la Legea bugetului de stat pe anul 2021 nr.258 din 16 decembrie 2020 (sesizările nr.215a/2020 și nr.216a/2020).

populației, a constituit 0,38 mii lei per locuitor. Transferurile UAT pentru cheltuieli capitale în anul 2021 încep cu 15,0 mii lei, iar pentru 234 UAT acestea sunt de până la 300,0 mii lei.

În anii 2017-2021, cele mai mari transferuri au fost alocate către UAT din raioanele: Strășeni – 125,4 mil.lei, sau 11,7% din totalul acestora; Orhei - 95,6 mil.lei (9,0%), Nisporeni – 81,5 mil.lei (7,6%), Cahul – 74,1 mil.lei (6,9%) etc., cel mai mic nivel fiind înregistrat la mun. Bălți - de 4,9 mil.lei, sau 0,5% din totalul transferurilor executate.

Din bugetul de stat, ca cheltuieli capitale, au fost finanțate alocații pentru infrastructura drumurilor și pentru sisteme de aprovizionare cu apă. Astfel, pentru infrastructura drumurilor, în anul 2021 au fost executate cheltuieli în sumă totală de 198,2 mil.lei (210 obiecte), față de 3,1 mil.lei, înregistrate în anul 2020, cea mai mare sumă revenind CR Orhei, pentru „Reabilitarea porțiunii de drum național L307 Orhei-Susleni-Jora de Sus” - de 54,0 mil.lei, și mun. Chișinău - 40,0 mil.lei, pentru „Reparația unor drumuri intracartiere”.

Pentru 80 sisteme de aprovizionare cu apă și canalizare transferurile pe anii 2020 și 2021 au constituit 7,1 mil.lei și, respectiv, 10,6 mil.lei, iar pentru 31 obiecte din infrastructura gazelor naturale au fost alocate 2,2 mil.lei și, respectiv, 5,2 mil.lei.

- **Diversitatea instituțiilor și surselor de finanțare a proiectelor de investiții capitale cu același domeniu de acțiune, fără aplicarea principiilor bugetare de planificare a cheltuielilor, precum și fără a dispune de o resursă informațională integrală care să ofere la nivel național informații complete asupra obiectelor investiționale și criteriilor de priorizare ale acestora, nu asigură o administrare regulamentară și eficientă a activităților investiționale.**

În perioada anilor 2019-2022, în vederea implementării proiectelor destinate îmbunătățirii nivelului de trai și de muncă în mediul rural la Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural⁴³, de către AAPL au fost depuse proiecte de 512,9 mil.lei, din care s-au acceptat proiecte de 443,4 mil.lei, cu valoarea eligibilă a subvențiilor aprobate de 347,3 mil.lei. Din 347 proiecte acceptate în Apelurile I-IV, la situația din 31.12.2022, sunt prezentate ca finalizate 112 proiecte cu valoarea de 92,7 mil.lei, restul fiind în curs de execuție. Astfel, au fost aprobate subvenții pentru proiecte de investiții în diferite domenii, inclusiv în infrastructura sistemelor de alimentare cu apă/canalizare - 14,9 mil.lei (pentru proiecte de investiții de 29,9 mil.lei), pentru drumuri – 59,0 mil.lei (din 96,9 mil.lei). La 27.04.2022 au fost operate modificări la cadrul normativ⁴⁴, fiind limitat domeniul de acțiune al obiectului subvențiilor doar la exploatarea agricolă.

Tabelul nr.6

Implementarea proiectelor selectate spre finanțare în Apelurile I-IV destinate îmbunătățirii nivelului de trai și de muncă în mediul rural în anii 2019-2020, mil.lei

Măsura / Indicatori	Valoarea investiției, mil.lei		Valoarea subvenției, mil.lei					Proiecte finalizate
	totală	eligibilă	aprobată	acordată				
				I tranșă	II tranșă	III tranșă	Total	
Total măsura 1: Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii economice publice rurale	180,0	140,1	111,9	31,8	28,6	5,7	66,0	37,1
Total măsura 2: Renovarea și dezvoltarea localității rurale	332,9	303,4	235,4	51,5	21,7	5,3	78,6	55,6

⁴³HG nr.476/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

⁴⁴ Modificări prin HG nr.276 din 27.04.2022 (în vigoare din 29.04.2022).

Total	512,9	443,4	347,3	83,3	50,3	11,0	144,6	92,7
-------	-------	-------	-------	------	------	------	-------	------

Sursa: Informația AIPA privind progresul înregistrat în implementarea proiectelor, selectate spre finanțare, destinate îmbunătățirii nivelului de trai și de muncă în mediul rural din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, aprobat prin HG nr. 476/2019.

4.1.4. Datele raportate de autorități către BNS reprezintă la zi unica sursă de informație privind investițiile capitale, însă acestea nu acoperă întregul spectru de date relevante (inclusiv valoarea obiectelor în curs de execuție) și nu asigură plenitudinea lor, care ar putea servi ca sursă pentru planificarea strategică la nivel local/național.

Un obiectiv al BNS este de a asigura colectarea, procesarea și diseminarea statisticii oficiale obiective, credibile și în timp util, necesară pentru fundamentarea politicilor și luarea deciziilor, pentru cercetare, prognozare și informarea generală a societății.

Conform datelor BNS⁴⁵, pe anul 2021, ponderea investițiilor publice în totalul surselor de finanțare a investițiilor constituie 12,3 la sută. Cât privește investițiile în active imobilizate, în total, pe surse de finanțare din contul bugetului de stat și al unităților administrativ-teritoriale, tendința în ultimii ani 2017-2021 a fost una pozitivă, per total și în profil teritorial. Respectiv, din sursele statului creșterea a constituit de la 1.458,0 mil.lei până la 1.969,0 mil.lei, iar din contul bugetelor locale - de la 1.283,7 mil.lei până la 2.388,7 mil.lei, în creștere valorică de 511,0 mil.lei și, respectiv, 1.105,0 mil.lei.

Investițiile publice au înregistrat o creștere până în anul 2020. Ulterior, în anul 2021, au scăzut per total în profil teritorial cu 67,8 mil.lei (-1,5%), reducerea fiind cauzată, în special, de diminuarea investițiilor din contul bugetului de stat cu 764,4 mil. lei.

Investițiile din contul bugetelor locale⁴⁶, începând cu anul 2021, au constituit sursa principală de investiții, depășind finanțarea din bugetul de stat cu 419,7 mil.lei. În profil teritorial, pe regiuni, în anii 2017-2021, investițiile au constituit în zonele Nord, Centru și Sud, respectiv, 1.875,8 mil.lei, 2.294,4 mil.lei și 1.340,7 mil.lei. Pe mun. Chișinău și UTA Găgăuzia au fost raportate investiții de, respectiv, 2.483,1 mil.lei și 459,7 mil.lei.

APL raportează public diferite date, care nu sunt corelate și/sau integral veridice. De exemplu, auditul constată că CR Strășeni nu a raportat investiții și reparații finalizate⁴⁷ în valoare totală de 57,7 mil.lei, executate în anii precedenți și netransmise autorităților publice terțe.

4.1.5. Cadrul normativ și Ministerul Finanțelor stabilesc criterii clare de reglementare a modului de planificare și administrare a bugetelor de cheltuieli destinate pentru finanțarea investițiilor capitale, care însă nu sunt respectate de autoritățile locale.

Planificarea și aprobarea proiectelor de investiții capitale se efectuează în conformitate cu unele principii de bază ale Regulamentului⁴⁸: a) principiul planificării strategice, b) principiul performanței; c) principiul raportului cost-calitate; d) principiul sustenabilității; e) principiul realismului.

Astfel, ca prim punct, obiectele de investiții capitale și reparații capitale de interes local, începute în anii precedenți și nefinalizate, precum și obiectele noi se finanțează din contul și în limita mijloacelor aprobate în aceste scopuri în bugetele locale.

⁴⁵ https://statistica.gov.md/index.php/ro/statistic_indicator_details/16

⁴⁶ În anul 2020 – 1.692,1 mil.lei, și în anul 2021 – 2.388,7 mil.lei (+696,6 mil.lei).

⁴⁷ Potrivit instrucțiunii BNS, în componența investițiilor în active materiale pe termen lung din raportul statistic 2-INV nu se include valoarea obiectelor în curs de execuție, achiziționate și folosite anterior în scop de revânzare și executate pentru terți
https://statistica.gov.md/files/files/Formulare_statistice/2022/Investitii/Instructiuni_2_INV_anual_rom.pdf

⁴⁸ Anexa nr. 3 la HG nr. 1029 din 19.12.2013.

La stabilirea obiectelor pentru cheltuieli capitale nu se ține cont de investițiile începute anterior și nefinalizate, fapt ce condiționează imobilizarea mijloacelor bugetare și suportarea unor costuri suplimentare, fără un impact asupra dezvoltării economico-sociale a localităților.

Valoarea construcțiilor în curs de execuție înregistrate în bilanțul UAT la 31.12.2021 constituie în total 4.620,8 mil. lei, fiind în creștere cu 948,1 mil. lei (din care în mun. Chișinău - de 774,3 mil. lei), sau 125,8%, comparativ cu soldul activelor înregistrate la 01.01.2021 (3.672,7 mil. lei). Cele mai semnificative active nefinalizate la nivel de raion sunt înregistrate în bilanțul mun. Chișinău - de 1.782,9 mil. lei, urmat de UAT din raioanele: Fălești - 275,6 mil. lei; Ungheni - 182,4 mil. lei; Strășeni - 167,7 mil. lei; Hîncești - 160,0 mil. lei etc. (Anexe nr.5 și nr.7 la Raport). De menționat că APL de nivelul I și de nivelul II înregistrează anual mijloace bănești în conturile curente, care în anul 2021 au constituit 2.103,27 mil. lei, sau cu 486,07 mil. lei mai mult față de anul precedent (1.617,2 mil. lei). Pentru unele raioane acestea acoperă în totalitate finalizarea obiectivelor în curs de execuție. În acest sens, putem exemplifica APL Briceni și APL Taraclia, care dispun de mijloace bănești cu 265% și, respectiv, cu 166% mai mult față de valoarea obiectivelor nefinalizate. Unele APL dispun de mijloace bănești pentru finalizarea obiectelor investiționale inițiate în proporție de peste 50 la sută, cum ar fi: APL Anenii Noi - 76%; APL Sorocea - 66%; APL Edineț - 57%, și APL Râșcani - 56%. Celelalte APL dispun de surse financiare pentru executarea lucrărilor investiționale inițiate în proporție care variază de la 3% până la 42%.

Analizând modul de planificare și executare a unor obiecte investiționale, inițiate în anii precedenți și nefinalizate până în prezent, auditul a constatat că, în majoritatea cazurilor analizate, una dintre cauzele tergiversării executării proiectelor este nerespectarea de către beneficiarii proiectelor de investiții a cadrului normativ și a principiilor bugetare de bază sus-menționate. De asemenea, AAPL, ca autorități contractante, nu au întreprins careva măsuri pentru evaluarea proiectelor existente și nefinalizate, precum și a necesarului de resurse financiare pentru finalizarea acestora, inițiind în același timp noi proiecte investiționale.

Astfel,

└─ La APR Criuleni sunt raportate 5 obiecte nefinalizate, în valoare totală de 32,1 mil. lei⁴⁹, dintre acestea, doar la 2 obiecte se cunoaște necesarul de mijloace financiare pentru finalizarea lor, în sumă de circa 95,1 mil. lei⁵⁰. Suma de 30,2 mil. lei (sau 94,2%) se referă la obiectul inițiat din anul 2005 „Evacuarea apelor reziduale din or. Criuleni la stația de epurare din s. Onițcani”. În vederea diminuării costurilor, CR Criuleni a propus evacuarea apelor reziduale la stația de epurare a or. Vadul lui Vodă, însă a primit refuz.

Pentru elaborarea documentației de proiect la alte 3 proiecte s-au cheltuit 1,4 mil. lei, din care 1,1 mil. lei sunt pentru proiectarea reparației drumului M21-L352-L314 (segment s. Cruglic - s. Ohrincea), cu lungimea de 11,49 km, lucrări care din anul 2016 nu s-au inițiat, iar valoarea estimată a lor este de 81,1 mil. lei⁵¹, din care 28,1 mil. lei se referă la „Sectorul 1-L352 acces în s. Cruglic”.

Concomitent, se relevă faptul că, deși CR Criuleni avea neexecutat proiectul la drumul menționat mai sus, pe segmentul s. Cruglic, în anul 2021 a mai contractat un alt proiect la drumul L439 M1-acces spre s. Cruglic, fiind achiziționate servicii de proiectare în sumă de 237,0 mii lei⁵²,

⁴⁹ Proiectul lucrărilor: la drumul M21-L352-L314 (segment s. Cruglic - s. Ohrincea), cu lungimea de 11,49 km - 1.081,8 mii lei; Studiul de fezabilitate la Centrala Fotovoltaică, supravegherea lucrărilor și alte servicii aferente - 501,7 mii lei; Evacuarea apelor reziduale din or. Criuleni la stația de purificare a s. Onițcani - 30.210,2 mii lei; Managementul deșeurilor solide de la Hrusova - 72,0 mii lei, și Depozit stadion - 205,5 mii lei.

⁵⁰ 14,0 mil. lei - obiectul în curs de execuție „Evacuarea apelor reziduale din or. Criuleni la stația de epurare din s. Onițcani” inițiat din a. 2005, și 81,1 mil. lei - „Lucrări de reparație la drumul M21-L352-L314 (segment s. Cruglic - s. Ohrincea)” inițiat în a. 2016.

⁵¹ Contractul nr. 103 din iulie 2016, încheiat cu SA „Intexnauca” - 1.066,8 mii lei, obiectul „Drumul M21-L352-L314 (segment s. Cruglic - s. Ohrincea)”.

⁵² Contractul nr. 73 din 24.09.2021 cu SA „Intexnauca” - 237,0 mii lei.

cu valoarea estimativă de deviz a lucrărilor de 26,0 mil. lei, pentru care nu au fost inițiate lucrări de execuție.

În alt caz, în anul 2021 au fost achiziționate servicii de proiectare la obiectul „Reparația unui podet de pe drumul L434 (drum de ocolire a s. Izbiște)”, în valoare de 113,0 mii lei, pentru execuția lucrărilor fiind necesare mijloace financiare estimate în sumă de circa 1,9 mil. lei⁵³, acestea nefiind inițiate până în prezent.

⌞ **Autoritățile raionului Telenești au inițiat în anii precedenți mai multe proiecte investiționale decât pot fi finanțate, astfel dispersând alocațiile bugetare.**

Potrivit datelor prezentate, APR Telenești are înregistrate 4 obiecte nefinalizate, inițiate între anii 2006-2014, cu valoarea totală a cheltuielilor executate de 11,39 mil.lei, pentru finalizarea cărora sunt necesare mijloace în sumă de 21,69 mil.lei. Alocațiile bugetare pentru aceste obiective investiționale sunt întrerupte și au rămas fără finanțare din a.2006 până în a.2014. Din lipsa surselor financiare, au fost stopate 3 obiecte: „Școala Bănești”, „Cantina pentru 140 de locuri” și „Gazoductul Chiștelnița-Ordășei”⁵⁴. Mai mult decât atât, 2 din cele 4 obiective sunt la etapa inițială, fiind efectuate lucrări parțiale la temelia construcțiilor: „Școala Bănești” – 5,4 %⁵⁵ din suma totală contractată, și „Cantina pentru 140 de locuri”⁵⁶ - 5,3% din valoarea totală. Cu referire la obiectul „Centrul de sănătate Negureni” menționăm că, deși în perioada 02.12.2011-02.02.2012 urmau să se execute lucrări de 1,58 mil.lei⁵⁷, acestea au fost efectuate doar în sumă de 0,49 mil.lei, sau 31,5% din valoarea contractului.

⌞ **CR Briceni a inițiat proiecte investiționale, a căror finalitate este incertă din cauza nefundamentării necesității obiectelor, fiind suportate cheltuieli doar pentru documentația de proiect a 2 obiecte, în sumă de 911,8 mii lei⁵⁸.**

- Obiectul investițional „Amenajarea traseului eco-turistic „Zamca” din satul Pererîta în anul 2016 a fost propus de către CR Briceni⁵⁹ ADR Nord⁶⁰ pentru finanțare, cu un buget total de 16,3 mil.lei. Deși după o perioadă de 5 ani, în anul 2021, ADR Nord⁶¹ a acordat acestui proiect punctaj maxim (83,4 puncte) în domeniul „Sporirea atractivității turistice”, acesta până în prezent nu este inclus pentru implementare în Programul Operațional Regional 2021-2023.

- Obiectul „Reconstrucția taberei de odihnă pentru copii din satul Slobozia-Șirăuți” a fost inițiat ca urmare a transmiterii în proprietatea CR Briceni a imobilelor conform HG nr.1037/04.12.2017, deoarece în raionul Briceni nu există nicio tabără pentru odihna copiilor. Pentru documentația de proiect au fost utilizate 602,5 mii lei. Investițiile nu au fost realizate, din motivul neidentificării integrale a mijloacelor financiare pentru realizarea proiectului, estimate la circa 36,0 mil. lei. În rezultatul consultărilor, autoritățile raionale au convenit asupra construcției taberei de odihnă în altă locație (satul Tabani), ceea ce denotă că tema de proiectare pentru care au fost utilizate 602,5 mii lei nu a fost argumentată și implicit va determina cheltuieli suplimentare.

Alte situații constatate de audit pe obiecte sunt reflectate în Anexa nr.9 la Raportul de audit.

⁵³ Raportul de verificare nr.0014-01-22 la proiectul de execuție „Reparația unui podet de pe drumul L 434 (drum de ocolire a s. Izbiște).

⁵⁴ Contractul nr.E-22 din 08.11.2007 – SRL „Lăcătuș” pentru construcția „Gazoductului bransament Chiștelnița-Ordășei” – 10.228,4 mii lei.

⁵⁵ Contractul nr.19 din 27.02.2009 pentru lucrări de construcție a școlii primare cu 240 de locuri din s. Bănești – 18.500,9 mii lei.

⁵⁶ Act nr.1 /01.08.2014 privind transmiterea gratuită a lucrărilor de construcție la clădirea nefinisată a cantinei pentru 140 de locuri.

⁵⁷ Contractul de antrepriză nr.52 din 02.12.2011 cu SRL „Ozun – Cons”, obiectul „Centrul de Sănătate din s. Negureni”.

⁵⁸ CR Briceni: Obiectul „Amenajarea traseului eco-turistic „Zamca” - 309,3 mii lei; „Reconstrucția taberei de odihnă pentru copii din satul Slobozia Șirăuți” - 602,5 mii lei.

⁵⁹ Potrivit Deciziei nr.3/30 din 12.08.2016 „Cu privire la participarea Consiliului raional Briceni în proiectul „Amenajarea traseului eco-turistic Zamca”” și Deciziei nr.1/35 din 12.03.2021 „Cu privire la proiectul CR Briceni „Amenajarea traseului eco-turistic Zamca””.

⁶⁰ Decizia CNCDR nr.18/20 din 04.08.2020. Codul proiectului 15823, terenul cu suprafața de 2.533 ha, nr.cadastral 1441112147.

⁶¹ Potrivit notificării nr.185 din 29.04.2021.

✓ **Potrivit prevederilor legale⁶², asumarea angajamentelor de către autoritățile/instituțiile bugetare se permite doar în scopurile și în limitele alocațiilor bugetare.**

În lipsa asigurării cu surse financiare din bugetul local și FEN, 4 APL au contractat lucrări de construcție aferente aprovizionării cu apă și epurării apelor uzate în valoare totală de 82.342,4 mii lei⁶³, fapt ce a condiționat neexecutarea lucrărilor de circa 54.837,7 mii lei, sau 67%⁶⁴.

- Primăria s. Cojușna, r-nul Strășeni, la 08.10.2014, a contractat⁶⁵ efectuarea în termen de 6 luni de la semnare (08.04.2015) a „Lucrărilor de construcție la complexul instalațiilor de debitare a apei pentru aprovizionarea cu apă a satului” în valoare de 11.326,0 mii lei, fără a se asigura de disponibilitatea surselor financiare pentru achitarea integrală a lucrărilor. Părțile contractate, din diferite motive, nu și-au îndeplinit obligațiunile, fapt care a determinat executarea în decurs de 7 ani doar a 59% din lucrările contractate, sau în valoare de 6.683,4 mii lei, iar suma de 4.642,6 mii lei rămânând neexecutată la zi.

- Similar, primăria s. Zăicana, r-nul Criuleni, la 13.12.2016, a contractat⁶⁶ executarea în termen de 24 luni a „Lucrărilor de construcție a sistemului de canalizare și a stației de epurare din s. Zăicana”, în valoare de 29.430,0 mii lei. În perioada anilor 2017-2018, la obiectul menționat au fost executate lucrări în valoare totală de 3.558,5 mii lei, sau 12,1% din suma contractată, din acestea primăria achitând suma de 1.000,0 mii lei, finanțată de FEN, însă suma de 2.558,5 mii lei a fost înregistrată ca datorie neachitată față de antreprenor mai mult de 3 ani. De menționat că până în a.2021 alte contracte de finanțare cu FEN nu au fost contractate.

- Și primăria com. Lozova, r-nul Strășeni, la 27.09.2016, a contractat⁶⁷ efectuarea în termen de 12 luni (27.09.2017) a lucrărilor la obiectul „Aprovizionarea cu apă, evacuarea și epurarea apelor uzate din satul Lozova”, în valoare de 34.024,5 mii lei, rămânând neexecutate la 31.12.2021 lucrări în valoare de 22.096,5 mii lei, sau 64,9%. Neținând cont de prevederile respectivului contract, prin care s-a stabilit termenul de executare a lucrărilor de 12 luni de la încheierea acestuia, primăria com. Lozova a acceptat neregulamentar⁶⁸ de la antreprenor - SRL „Levprocons”, solicitarea de ajustare a valorii contractului încheiat pe un termen mai mare de un an, fapt care a condiționat majorarea neîntemeiată a valorii lucrărilor contractuale cu suma de **1.972,1 mii lei**⁶⁹.

- APL Cuizăuca, r-nul Rezina, a inițiat în anul 2014 proiectul privind construcția sistemului de alimentare cu apă și canalizare, cu valoarea totală a lucrărilor de 7.561,9 mii lei, fiind imobilizate în sistemul de canalizare mijloace financiare în sumă de 4.454,5 mii lei⁷⁰. Începând din anul 2015 nu s-au mai executat lucrări, soldul neexecutat constituind 2.227,1 mii lei, iar necesarul de resurse financiare și perioada de finalizare a proiectului nu au fost estimate de către entitate. În anul 2019, față de agentul economic a fost inițiată procedura de insolabilitate. Lipsa garanției de bună execuție în sumă de 539,6 mii lei nu asigură acoperirea cheltuielilor suplimentare parvenite pentru

⁶² Art.66 alin.(2) din Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁶³ Cojușna, Strășeni – 11.326,0 mii lei; Lozova, Strășeni – 34.024,5 mii lei, și Zăicana, Criuleni – 29.430,0 mii lei; Cuizăuca, Rezina – 7.561,9 mii lei. Executate în termen 10.174,1 mii lei (14,7%): Cojușna – 2.137,6 mii lei (18,9%), Lozova – 4.478,0 mii lei (13,2%), Zăicana – 3.558,5 mii lei (12,1%). Executate cu depășirea termenului 11.995,8 mii lei (31%): Cojușna – 4.545,8 mii lei (40,1%), Lozova – 7.450,0 mii lei (21,9 %).

⁶⁴ R-nul Strășeni: Cojușna – 4.642,6 mii lei (41%), Lozova – 22.096,5 mii lei (64,9%); Zăicana, r-nul Criuleni – 25.871,5 mii lei (87,9%); Cuizăuca, r-nul Rezina – 2.227,1 mii lei (29,5%).

⁶⁵ Contractul nr.47 din 08.10.2014 cu SRL „Soldi” – 11.326,0 mii lei.

⁶⁶ Contractul nr.10 din 13.12.2016 cu SRL „Barzine Cons” – 29.430 mii lei.

⁶⁷ Contractul nr.36 din 27.09.2016 cu SRL „Levprocons” – 34.024,5 mii lei.

⁶⁸ Pct.6, subpct.1 din HG nr.1129 din 21.11.2018 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind ajustarea periodică a valorii contractelor de achiziții publice cu executare continuă, încheiate pe un termen mai mare de un an”.

⁶⁹ Primăria com. Lozova: acord adițional nr.01/2020 din 28.01.2020 la contractul nr.36 din 27.09.2016.

⁷⁰ Inclusiv 4.004,5 mii lei - pentru lucrări, și 450,0 mii lei - cheltuieli de proiectare, verificare și responsabil tehnic. Pentru a minimiza efectul neimplementării proiectului dat, primăria a divizat lucrările executate în două obiecte: unul care a fost reflectat la contul 319 „Investiții în curs de execuție”, în valoare de 4.004,5 mii lei, rețele de canalizare, și altul - la contul 313, rețele de apă, în valoare de 1.330,3 mii lei.

finalizarea proiectului dat, inclusiv a creanței de 34,3 mii lei, formată din lucrările constatate de AST ca neexecutate (din totalul de 98,5 mii lei).

4.1.6. Auditul precedent, din anul 2014⁷¹, a constatat că administrarea patrimoniului aferent obiectului „Alimentarea or. Fălești cu apă din râul Prut” s-a efectuat cu multiple iregularități, ceea ce constituie un impediment semnificativ în derularea cu succes a proiectului și generează un risc major de pierdere a patrimoniului public.

În acest sens, auditul relevă că, până la momentul actual, investițiile în curs de execuție, în valoare totală de **149,9 mil.lei**, sunt afectate de deficiențele neremediate ce țin de:

- executarea unor lucrări ineficiente în valoare totală de 6,0 mil.lei⁷²;
- efectuarea pe o porțiune de apeduct, care ulterior a devenit inutilă (din cauza abandonării), a lucrărilor în valoare de 2,7 mil.lei, din care circa 1,1 mil.lei nu mai pot fi recuperate, iar materialele recuperate, în sumă de 1,6 mil.lei, nu au fost înregistrate în evidența contabilă a APR;
- realizarea bunurilor neutilizate în procesul tehnologic la obiectul menționat cu 487,6 mii lei mai puțin decât valoarea estimată a cheltuielilor, această situație nefiind reflectată în evidență.

Prin decizia CR Fălești nr.08/32 din 10.11.2015, a fost realizată prin licitație țeava demontată în sumă de **6,1 mil.lei**, fără a asigura (re)evaluarea bunurilor aferente obiectului nefinalizat cu valoarea de **31,1 mil.lei**, recepționat în a.2006 de la primăria or. Fălești.

4.1.7. Obiectele investiționale ale APL din raionul Ungheni nu sunt corelate cu Planurile Strategice la nivel raional și nivel național, ceea ce condiționează inițierea unor obiecte cu teme de proiectare nefiabile și suportarea cheltuielilor semnificative din buget.

Unele deficiențe constatate anterior de Curtea de Conturi la APL din raionul Ungheni nu s-au înlăturat, nefiind luate măsurile de rigoare de către persoanele responsabile, ceea ce a condiționat administrarea defectuoasă a bunurilor publice și, implicit, prejudicierea bugetului.

În anul 2011, CR Ungheni a dat în exploatare apeductul Zagarancea-Cornești (sursa râul Prut), magistrală ce stă la baza proiectelor inițiate, care fac parte din Strategia de aprovizionare cu apă potabilă a localităților raionului Ungheni, inclusiv a proiectului „Alimentarea cu apă a s. Pîrlița, r-nul Ungheni”.

Auditul a constatat lipsa unor acțiuni de rigoare din partea autorităților raionale și centrale în derularea proiectului „Alimentarea cu apă a s. Pîrlița”. Astfel, la obiectul menționat, în perioada anilor 1994-1999, din bugetul de stat au fost efectuate investiții capitale⁷³. În lipsa Hotărârii de Guvern⁷⁴, AIPRI Ungheni, prin actul de predare-primire din 27.07.1998, a efectuat transmiterea cu titlu gratuit primăriei com. Pîrlița a costului lucrărilor executate la obiectul „Reconstrucția conductei de apă de la stația căii ferate Unțești până la platforma „satul Nicolaevca”, cu instalarea traseului nou pentru conducta de apă (țevi azbociment d. 150 mm în două fire, 2850,0 metri liniari) în valoare de **2.468,2 mii lei**⁷⁵, care în evidența contabilă la zi a primăriei com. Pîrlița nu sunt înregistrate integral (**1.196,4 mii lei**).

Ulterior, în baza HG nr.670 din 11.07.2005⁷⁶ și a actelor de predare-primire nr.31-32 din 10.08.2005, de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” au fost transmise primăriei com. Pîrlița obiectele

⁷¹ Hotărârea CCRM nr. 33 din 30.06.2014 privind Raportul auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Fălești pe anul 2013.

⁷² Inclusiv: **4,3 mil.lei** – lucrări acceptate pentru utilajul de purificare a apei, care efectiv nu a fost recepționat; **205,6 mii lei** – costul lucrărilor exagerate (actul de control al ISC din 23.05.2007), care nu au fost contabilizate, nefiind întreprinse acțiuni de recuperare a acestor cheltuieli.

⁷³ Valorificate prin Asociația Intergospodărească de Producere și Reparație a Sistemelor de Irigare Ungheni.

⁷⁴ HG nr.688 din 09.10.1995 „Despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de transmitere a întreprinderilor de stat, organizațiilor, instituțiilor, a subdiviziunilor lor, clădirilor, construcțiilor, mijloacelor fixe și altor active (pct.13 și pct.14).

⁷⁵ Notă: Instalarea traseului nou pentru conducta de apă din țevi de azbociment cu d.150,00 mm în două fire, cu lungimea de 2850,0 metri liniari.

⁷⁶ HG nr.670 din 11.07.2005 „Cu privire la transmiterea unor obiecte ale sistemului de aprovizionare cu apă”.

afere sistemului funcțional de aprovizionare cu apă, cu toate construcțiile și instalațiile speciale pentru exploatarea obiectului dat⁷⁷, în valoare totală de **5.004,0 mii lei**. Bunurile primite au fost înregistrate neconform în evidența primăriei⁷⁸ în sumă de 2.490,8 mii lei, **sau cu 2.513,2 mii lei mai puțin**. Inventarierea selectivă a sistemului, din martie 2023, constată că stația de pompare (247,3 mii lei) este gestionată în continuare de ÎS „CFM”.

Primăria com. Pîrlița, în anii 2004-2006, a recepționat, prin acte, de la SRL „Fintex” lucrări în sumă de **198,5 mii lei**⁷⁹ de demontare parțială a conductei de apă din fontă cu lungimea de 8400 m/l (diametrul 150-175 mm), primită de la ÎS „CFM” cu valoarea totală a sistemului de **3,9 mil. lei**. Țeava din fontă, în lipsa deciziei Consiliului local Pîrlița, a revenit agentului economic în contul serviciilor menționate de excavare, respectiv, primăria neobținând din această operațiune un beneficiu semnificativ. În prezent, prețul de piață al unui m/l de țeavă cu diametrul de 150 mm constituie 2032 lei⁸⁰, sau circa **17,1 mil. lei** pentru țeava demontată.

Auditul menționează că APL Pîrlița, Ungheni, până la momentul auditării, înregistra în evidență această rețea de apeduct (inclusiv porțiunea excavată), primită prin acte de la ÎS „CFM”, situație cauzată de faptul că la zi autoritatea publică nu deține probe documentare privind demontarea conductei de apă.

De asemenea, primăria com. Pîrlița, cu finanțare din bugetul de stat și FEN, în anul 2004, a contractat efectuarea lucrărilor de construire a apeductului, care este adiacent obiectului Zagarancea-Cornești, gestionat de CR Ungheni (12.593,8 mii lei)⁸¹. Ultimele lucrări în sumă de 543,2 mii lei au fost recepționate potrivit contractului, în august 2016. Astfel, în evidența primăriei, la 31.12.2021, sunt înregistrate cheltuieli în curs de execuție în sumă totală de **9.433,7 mii lei**.

Pentru proiectul menționat, primăria com. Pîrlița a suportat cheltuieli de proiectare în sumă totală de **563,3 mii lei**, din care **117,1 mii lei** executate în anii 2016-2020, după abandonarea obiectului, nefiind justificată tema de proiect.

Menționăm că primăria com. Pîrlița, pentru lucrările executate de SRL „Fintex”, în anii 2004-2016, în sumă totală de **4.776,6 mii lei**, nu dispune de documente justificative (fără facturi fiscale – 3.233.352 lei; lipsesc procese-verbale de execuție a lucrărilor - 1.543.206 lei). Antreprenorul nu a transmis nici documentația/cartea tehnică.

Concluzionăm că cheltuielile suportate pentru construcția apeductului, în sumă de 9.433,7 mii lei, nu sunt argumentate, obiectul investițional nu poate fi dat în exploatare și este inutil, deoarece în anul 2020 primăria, prin alt contract⁸² (6,17 mil. lei), a dat în exploatare alt sistem de alimentare cu apă potabilă a s. Pîrlița, cu efectuarea conexiunii la apeductul Zagarancea-Cornești.

Se ia act că, pe parcursul misiunii de audit, primăria com. Pîrlița a majorat valoarea conductei de apă Pîrlița-Ungheni cu 1.196,4 mii lei și a sistemului de alimentare cu apă primit de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu 2.510,5 mii lei, efectuând înregistrările contabile corespunzătoare.

✓ Din anul 2021 nu s-a mai efectuat finanțarea din FEN a Proiectului „Apeductul de grup apă potabilă Bușila, Chirileni, Grăseni, Todirești” în valoare de 29,5 mil. lei⁸³ (cu conexiune la sursa de

⁷⁷ Include conducta de apă Unțești-Pîrlița (din anul 1989, în valoare de 3.892,3 mii lei).

⁷⁸ Notă: în evidența Primăriei com. Pîrlița înregistrate în luna mai 2006, cu întârziere de 9 luni.

⁷⁹ Inclusiv în anul 2005 demontată conducta de fontă cu lungimea de 7600 m/l d.150-175 mm, pentru care, conform actelor de recepție, a fost achitată SRL „Fintex” suma de 178,5 mii lei.

⁸⁰ <https://santarm.md/tevi-din-fonta-d150mmd100mm-d50mm/>

⁸¹ La data de 27.04.2004, primăria com. Pîrlița, Ungheni, cu finanțare din bugetul de stat și FEN (3 etape, 4,4 mil.lei), a semnat cu SRL „Fintex” contractul de antrepriză de executare a lucrărilor la obiectul „Alimentarea cu apă a s. Pîrlița”, în sumă de 11.544,8 mii lei. Ulterior, la data de 27.11.2007, prin Acordul adițional nr.04, lucrările au fost majorate cu suma de 1.048,9 mii lei, valoarea totală constituind 12.593,8 mii lei.

⁸² <https://mtender.gov.md/tenders/ocds-b3wdp1-MD-1605596034438?tab=contract-notice>

⁸³ 3 contracte din 16.12.2016, 05.07.2018 și 18.12.2019.

alimentare sistemul Zagarancea-Cornești), iar autoritățile raionale Ungheni nu au întreprins acțiuni în vederea documentării investițiilor necesare pentru finalizarea acestui obiectiv.

În procesul-verbal (fără dată) întocmit de șeful Secției construcții este constatată modificarea semnificativă a proiectului prin includerea și excluderea lucrărilor, fără anexarea devizelor de lucrări, schimbări care nu au fost aprobate prin procedura de modificare și, respectiv, de verificare și expertizare a proiectului. Din valoarea totală contractată de 29,5 mil.lei, lucrările executate constituie 14,6 mil.lei⁸⁴, iar lucrările de circa 9,7 mil.lei deja nu mai este necesar de a fi executate. Responsabilii CR Ungheni nu au raportat și confirmat regulamentar aceste situații (inclusiv prin grupul de lucru pentru achiziții publice), precum și nu au aprobat modificările de proiect. La 26.12.2022, din cauza nefinanțării din FEN a proiectului, agentul economic a fost anunțat despre rezilierea contractului.

APR Ungheni neregulamentar a denaturat executarea trezorerială pe 2 contracte, prin indicarea eronată în ordinele de plată a transferului în sumă de **610,0 mii lei** pe contractul din 16.12.2016, de facto, operațiunile urmând a fi înregistrate pe alt contract încheiat la 05.07.2018, prin negociere directă cu același agent economic, în sumă totală de 2.690,2 mii lei.

➤ **CR Ungheni n-a ținut cont de prevederile art.8 alin.(1), lit.a) din [Legea nr.303 din 13.12.2013](#) la elaborarea și implementarea planurilor proprii de dezvoltare a ÎM „Apă-Ungheni” în conformitate cu programele de dezvoltare social-economică a UAT, precum și de recomandările de audit precedente**, în ce privește fundamentarea tehnico-economică de constituire și de desfășurare a activității întreprinderii. Operatorul ÎM „Apă-Ungheni”, în 10 localități rurale din raion⁸⁵, prestează servicii de alimentare cu apă brută din râul Prut⁸⁶, dar nu deține informații exhaustive și veridice privind bunurile gestionate și aria de cuprindere a persoanelor fizice și juridice cu servicii de aprovizionare cu apă.

ÎM „Apă-Ungheni” a contabilizat neregulamentar valoarea activelor de **38,7 mil.lei**, aferente apeductului Zagarancea-Cornești, transmis în anul 2013, pe o singură poziție, ca „apeduct”, în lipsa actelor de recepție finală, de inventariere și de detaliere analitică a bunurilor infrastructurii tehnico-edilitare⁸⁷. Menționăm că ÎM administrează în lipsa contractului de gestiune din anul 2017 bunuri în valoare de circa **40,8 mil.lei**⁸⁸ ale sistemelor de apeduct a 5 primării, fără transmiterea și gestionarea legală a acestora, fără a dispune de evidența bunurilor, respectiv, de inventarii, și fără a fi raportate în situațiile financiare, ceea ce s-a datorat inacțiunii și neexercitării competențelor din partea autorității executive a CR Ungheni.

Mai mult decât atât, în localitatea Vulpești este construită o stație de tratare a apei cu capacitatea de 100 m³/h, în valoare de **9,15 mil.lei**, care nu va fi pusă în funcțiune, deoarece nu a fost testată funcționalitatea obiectului, precum și din cauza că livrarea apei potabile se va efectua prin sisteme de interconexiune de către operatorul de aprovizionare cu apă din mun. Ungheni.

✓ **Cât privește proiectul „Alimentarea cu apă potabilă a com. Măcărești”, contractat la 10.04.2014, în valoare de 14,8 mil. lei, cu suportul FEN, constatăm lipsa unor corelări în strategia de dezvoltare, precum și a temelor de proiect, deoarece acesta urma a fi realizat către anul 2016, cu interconectarea la sistemele de alimentare cu apă din mun. Iași, conform acordului de colaborare și planurilor de acțiuni aprobate.** Astfel, în anul 2019 au fost forate 3 sonde arteziene în valoare de

⁸⁴ Finanțare: FEN – 11,97 mil.lei și CR Ungheni – 2,66 mil.lei.

⁸⁵ Mănoilești, Florițoaia Veche, Florițoaia Nouă, Alexeevca, Unțești, Cetireni, Vulpești, Rezina, Novaia Nicolaevca și Grozasca (clusterul Mănoilești).

⁸⁶ Deservește o rețea de conducte magistrale de transport al apei brute cu lungimea de circa 30 km și exploatează 8 stații de pompare de apă brută. În localitățile rurale operatorul deservește 97,2 km de rețele de distribuție a apei (construite în anii 2013–2016).

⁸⁷ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 (în continuare – Legea nr.113-XVI din 27.04.2007).

⁸⁸ APL de nivelul I din r-nul Ungheni: Mănoilești –24,0 mil. lei; Cetireni – 8,9 mil. lei; Unțești – 4,1 mil. lei; Florițoaia Veche – 2,2 mil.lei; Alexeevca – 1,64 mil.lei.

1,9 mil. lei⁸⁹, care, conform proiectului, nu asigură populația cu apă potabilă, capacitatea totală de proiect calculată fiind de 90 m³/zi. Efectiv, conform datelor APL Măcărești, acestea nu asigură decât circa 40 m³ apă tehnică, sau 20 la sută din necesitățile comunității de 200 m³/zi.

APL Măcărești a aprobat 2 ajustări periodice ale valorii contractului în sumă totală de 1.826,2 mii lei⁹⁰, iar la 21.07.2020 Inspekția Financiară⁹¹ a constatat majorarea neîntemeiată a valorii cu 940,6 mii lei, care nu a fost înregistrată în evidență contabilă ca creanță.

Pe parcursul executării contractului încheiat cu SRL „Energeconom”, până la 10.05.2022, APL Măcărești a implicat neregulamentar 3 responsabili tehnici, fără a fi indicate regulamentar remunerația și obligațiile acestora și fără înregistrarea contractelor la trezorerie, care au aprobat procesele-verbale de execuție a lucrărilor în sumă totală de **14,8 mil.lei**, inclusiv procesele-verbale recepționate în luna martie 2021, în sumă de **3.112,9 mii lei**, neachitate la zi⁹². În urma acțiunilor de verificare inițiate⁹³, la 16.06.2023, grupul de lucru al primăriei a examinat volumele de lucrări anterior acceptate, fiind constatate devieri semnificative.

Ca rezultat, primăria com. Măcărești, r-nul Ungheni, a diminuat cu 1.183,8 mii lei volumul lucrărilor anterior acceptate la contractul „Alimentarea cu apă a s. Măcărești” (lucrări excluse în valoare de 2.546,7 mii lei și lucrări incluse - de 1.362,9 mii lei).

4.1.8. APL Brătuleni și Nisporeni își asumă angajamente în realizarea unor obiecte fără să dispună de un plan de executare și finanțare a proiectului investițional. Primăria Brătuleni a suportat în anul 2016 cheltuieli de proiectare pentru 4 obiecte, în sumă totală de 211,4 mii lei, în lipsa certitudinii implementării și finanțării, precum și a argumentării temei de proiectare, ceea ce a condiționat imobilizarea resurselor financiare pentru o perioadă de peste 6 ani, la momentul implementării fiind necesare deja ajustări esențiale ale temei și soluțiilor de proiect, precum și reverificări, cu cheltuieli financiare suplimentare neeficiente de 16,9 mii lei.

Astfel, la 28.01.2019, pe obiectul „Aprovizionarea cu apă potabilă a s. Brătuleni” a fost acceptată recepția la terminarea lucrărilor a apeductului din s. Brătuleni, în valoare de **868,1 mii lei**, inclusiv 268,1 mii lei din bugetul instituției de învățământ (gimnaziul) din localitatea respectivă⁹⁴, care până la momentul actual nu funcționează.

Proiectul menționat a continuat prin aprobarea la 24.08.2022 a contractului cu ONDRL⁹⁵ de finanțare a proiectului, în valoare de 7,65 mil.lei, punerea în funcțiune și conectarea la sursa de apă a proiectului fiind preconizate către anul 2025.

Menționăm că pentru lucrările realizate în anul 2018, în valoare de 868,1 mii lei, nu sunt dispuse inventarieri și rapoarte obligatorii privind încadrarea totală sau parțială în soluțiile tehnice. Mai mult decât atât, aceste lucrări au fost incluse nejustificat de către APL în procedura de achiziție din septembrie 2022 și în contractul de finanțare încheiat cu ONDRL.

A se lua act că, la solicitarea auditului din 28.04.2023, ONDRL, la 03.05.2023, a informat despre inițierea spre semnare a acordului de micșorare a sumei contractului de achiziții, prin

⁸⁹ Total lucrări - 1.898,7 mii lei, inclusiv: DL 2-1 Sonda nr.1 – 665,0 mii lei; DL 2-2 Sonda nr.2 – 609,0 mii lei; DL 2-1 Sonda nr.3 – 624,7 mii lei.

⁹⁰ Acorduri adiționale de majorare pe contractul din 10.04.2014, încheiat cu SRL „Energeconom”: din 18.04.2016 - cu 1.555,97 mii lei, și din 31.03.2017 - cu 270,26 mii lei.

⁹¹ Prescripția Inspekției Financiare din cadrul MF nr.27-18/12-26 din 21.07.2020. La 03.01.2023, prin Hotărârea Judecătorei Chișinău, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de către SRL „Energeconom” și menținută Prescripția Inspekției Financiare de încasare a sumei de 940,6 mii lei.

⁹² 2 facturi fiscale din 22.04.2021, semnate unilateral doar de către agentul economic SRL „Energeconom”.

⁹³ La solicitarea auditului, de către AAPL Măcărești, Ungheni nu au fost prezentate pe obiect și contract: modificările de proiect efectuate și coordonate; generalizatorul devizelor actualizat; cartea tehnică și confirmarea utilizării principalelor materiale și a certificatelor aferente etc..

⁹⁴ Obiect „Construcția rețelei de apeduct în s.Brătuleni”, contract cu SRL „Vaspuș”, implementarea 31.07.2018 - 04.10.2018.

⁹⁵ „Aprovizionarea cu apă potabilă a locuitorilor, agenților economici, instituțiilor din s.Brătuleni, Nisporeni”, <https://achizitii.md/ro/public/tender/21063634/lot/11600202/>

excluderea volumelor de lucrări executate și incluse spre finanțare din programul „Satul European”, efectiv la data de 06.06.2023 fiind diminuată valoarea finanțării și a contractului cu 1.020,0 mii lei.

4.1.9. În cadrul UAT, întreținerea și reabilitarea drumurilor publice locale reprezintă o componentă semnificativă a investițiilor și cheltuielilor bugetare, la care auditul precedent⁹⁶ a constatat multiple deficiențe privind administrarea acestui domeniu, inclusiv ce țin de cadrul instituțional și normativ de dezvoltare strategică. Neregularitățile constatate se mențin, acestea fiind, în viziunea auditului, factorii-cheie care determină administrarea defectuoasă a investițiilor în domeniul respectiv, și anume:

└─ neefectuarea conform cerințelor regulamentare⁹⁷ a inventarierii exhaustive a infrastructurii drumurilor, precum și a bazei documentare aferente obiectivelor, inclusiv pașapoartele tehnice și/sau rapoartele de evaluare tehnică, fișele de evidență a mijloacelor fixe, datele informaționale etc.;

└─ nicio UAT de nivelul II nu a aprobat Strategii fundamentate de întreținere a drumurilor, iar Programele de întreținere a drumurilor, care sunt aprobate anual, poartă un caracter ad-hoc. De documentele menționate depinde eficacitatea și conformitatea gestionării resurselor financiare, iar întocmirea corectă a acestora depinde de modul de evidență și de inventarierea tehnică a drumurilor publice⁹⁸. Astfel, pentru drumurile publice de interes raional nu există informații privind starea lor tehnică de exploatare, iar pentru drumurile publice din interiorul localității nu sunt date privind lungimea și starea lor;

└─ nu sunt disponibile date veridice și generalizate privind modul de utilizare a mijloacelor bugetare pentru infrastructura drumurilor, o cauză importantă a acestei situații fiind neaplicarea unor criterii de evaluare a lucrărilor de construcție a drumurilor după tipul acestora, conform normelor tehnice în construcții și de raportare a lor în evidența contabilă, precum și de instituire a unui mecanism care să includă criterii uniforme de prezentare obligatorie de către autoritățile de nivelul I și de nivelul II a informației privind utilizarea fondurilor pentru infrastructura drumurilor conform criteriilor preaprobată în acest sens. Recomandarea înaintată în acest context Ministerului Finanțelor nu a fost implementată (HCC nr.39 din 20.07.2021⁹⁹).

În cadrul prezentului audit, în unele cazuri, s-a constatat continuitatea admiterii aceluiași neconformități. Astfel, pe anul 2021, cheltuielile curente achitate de la contul ECO 222500 au constituit în total 781,6 mil.lei, inclusiv din fondul rutier (sursa FD) - 378,1 mil.lei (24,3 mil.lei corectate). În total, pe Consiliile raionale, aceste cheltuieli constituie **167,9 mil.lei¹⁰⁰**.

De exemplu, APR Ștefan Vodă, pe anii 2020-2022, a atribuit la cheltuieli curente mijloace financiare (fondul rutier) în sumă totală de 40,2 mil.lei¹⁰¹, entitatea confirmând inițierea/efectuarea unor corectări de capitalizare.

Programele de întreținere a drumurilor se aprobă de către APL fără indicarea tipului de lucrare efectuată conform normelor în construcții¹⁰², a efectului economic al lucrării (creșterii

⁹⁶ Raportul auditului conformității utilizării de către unitățile administrativ-teritoriale a transferurilor din bugetul de stat destinate pentru infrastructura drumurilor (Anexă la Hotărârea Curții de Conturi nr.39 din 20 iulie 2021).

⁹⁷ Legea nr.113-XVI din 27.04.2007. HG nr. 901 din 31.12.2015 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică” (în continuare – Regulamentul aprobat prin HG nr.901 din 31.12.2015).

⁹⁸ Cu stabilirea parametrilor tehnici și a dislocării teritoriale a acestora, funcție care, de facto, nu a fost exercitată de către Consiliile raionale, precum și prin decizii aprobate conform competențelor de către autoritatea deliberativă.

⁹⁹ HCC nr.39 din 20.07.2021, pct.2.4.1. asigurarea elaborării și aplicării unui cadru normativ-metodologic aferent planificării și executării cheltuielilor, precum și contractării lucrărilor de întreținere a drumurilor de către entitățile bugetare la conturile corespunzătoare (ECO) tipului de lucrare prestat (întreținere curentă și periodică, reparație, reparație capitală, reabilitare a drumurilor).

¹⁰⁰ 0,59 mil.lei corectate.

¹⁰¹ Anii 2020-2022, ECO 222500: 16,9 mil.lei, 15,0 mil.lei și 8,3 mil.lei. Volumul lucrărilor nefinalizate la 31.12.2021 pe drumul L584 - 35,1 mil.lei.

¹⁰² Ordinul ministrului economiei și infrastructurii nr.94 din 12.04.2019 „Cu privire la aprobarea documentului normativ CP D.02.24:2019 „Clasificarea și periodicitatea executării lucrărilor de întreținere și reparație a drumurilor publice” (în continuare - CP D.02.24:2019). Raportarea

duratei de utilizare și valorii), precum și fără alinierea la rigorile de management bugetar al cheltuielilor pentru proiectele de investiții capitale. Ca urmare, lipsesc criterii clare de monitorizare a efectelor care urmau să apară după efectuarea lucrărilor de reparație a drumurilor.

4.1.10. Mediul de control și pârgurile de constrângere ca factori care asigură prevenirea admiterii deficiențelor, înțelegerea cauzelor și soluțiilor de conformare

Lipsa unor reguli și mecanisme clare de sancționare pentru neexecutarea unor lucrări etc. determină administrarea resurselor financiare publice contrar principiilor bugetare de legalitate, transparență, economicitate, eficiență și eficacitate. Controlul de stat financiar și de specialitate nu asigură stoparea deficiențelor și eliminarea cauzelor producerii acestora, iar cauzele remise organelor de drept nu s-au soldat cu un rezultat.

În contextul în care sunt atestate multiple și grave cazuri de nerespectare a principiilor bugetare, legalității procesului de utilizare a mijloacelor financiare pentru investiții și reparații capitale, auditul constată lipsa unei informații generalizate asupra cazurilor de încălcare aferente executării lucrărilor la obiectivele investiționale, **informație indispensabilă la evaluarea și luarea deciziilor pentru buna asigurare a sistemului de control intern managerial în sectorul dat.**

Un principiu fundamental al statului de drept este stabilirea prin cadrul legal a regulilor și mecanismelor clare de desfășurare a oricărui proces social, precum și stabilirea unor măsuri corespunzătoare de răspundere juridică pentru încălcarea reglementărilor stabilite.

În prezent, cadrul legal stabilește¹⁰³ că veniturile ilicite obținute de agenții economici prin exagerarea costului producției, prețului de vânzare al mărfii, al bunurilor, rentabilității, adaosului comercial, volumului de lucrări efectuate în construcții și tarifelor la serviciile prestate, precum și amenzi aplicate în cuantum echivalent acestor venituri **se percep la bugetul de stat.** Astfel, cadrul legal limitează parțial APL în dreptul de a interveni în acest proces decizional și, respectiv, de a înlătura aceste neconformități. Ca urmare, organele de control nu asigură aducerea la cunoștința APL a rezultatelor controalelor efectuate, pentru corectarea valorii obiectelor de investiții și returnarea în bugetul local a mijloacelor achitate nejustificat antreprenorului.

Potrivit informațiilor prezentate de către Agenția pentru Supraveghere Tehnică, în rezultatul controalelor efectuate în perioada anilor 2020-2022 la 80 de obiecte, cu valoarea totală de **477,3 mil.lei**, au fost constatate neconformități, exprimate prin neexecutarea de lucrări/consum de materiale/etc., în sumă totală de **27,0 mil.lei**¹⁰⁴, din care **1,5 mil. lei** - indicate ca recuperate, și **21,7 mil.lei** (pe 5 obiecte) - transmise pentru examinare organelor de drept (CNA/SIS).

În cazul când materialele se transmit organelor de anchetă, suma lipsurilor și delapidărilor nu este înregistrată de către AAPL în evidența contabilă, la subcontul extrabilanțier¹⁰⁵.

De exemplu, valoarea totală a activelor în curs de execuție înregistrate la 31.12.2021 în evidența CR Căușeni constituie 64,7 mil.lei, din care 8,4 mil.lei și, respectiv, 46,4 mil.lei țin de construcția sistemului de canalizare în sectorul Valul lui Traian (I etapă) și, respectiv, de modernizarea stației de epurare din or. Căușeni (II etapă). Aceste active sunt înregistrate neconform în evidență ca active în curs de execuție, de facto, fiind perfectate acte de recepție la terminarea lucrărilor și date în exploatare la 10.08.2018 și, respectiv, la 06.06.2021. Una din cauzele înregistrării neconforme a acestor active și netransmiterii lor către APL a or. Căușeni o constituie majorările de volume și costuri, constatate la 29.11.2018 de către AST, în sumă totală

lucrărilor care se execută în funcție de tipul acestora: 1) întreținere curentă, 2) întreținere periodică, 3) reparație, 4) reparație capitală, 5) reabilitarea drumurilor.

¹⁰³ Art.10, pct.6 și pct.7 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr.845 din 03.01.1992.

¹⁰⁴ Informația prezentată de AST include controalele efectuate doar de Direcția volumelor și costurilor în construcții, fără Direcțiile Supraveghere Tehnică Nord, Centru și Sud.

¹⁰⁵ Pct. 3.4.34. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.216 din 28.12.2015.

de **741,6 mii lei**, neînregistrate în evidența contabilă și nerecuperate până în prezent, cu toate că în anul 2020 a fost emisă decizia Curții de Apel Chișinău din 26.02.2020¹⁰⁶, prin care s-a respins apelul declarat de către agentul economic.

APL Pîrlița, Ungheni nu a diminuat în evidență valoarea investițiilor în curs de execuție cu suma de **107,0 mii lei**¹⁰⁷, în urma acceptării cotelor de cheltuieli majorate prin actul Inspecției Financiare din 10.04.2015 (decizia Curții Supreme de Justiție, executate silit în bugetul de stat).

APL Gotești, Cantemir a recepționat lucrări în valoare de 13,9 mil. lei, din care 5,46 mil. lei au fost constatate ca exagerări de către AST în anul 2020, materialele fiind remise CNA, valoare inclusă în costul clădirii Casei de cultură, pentru care, fără temei, s-a calculat uzura în sumă totală de 2,5 mil. lei.

Se ia act că, pe parcursul misiunii de audit, primăria com. Gotești, r-nul Cantemir a diminuat valoarea clădirii Casei de cultură cu valoarea lucrărilor constatate ca exagerări de către AST în anul 2020 și transmise organelor de anchetă în sumă de 5.458,1 mii lei, înregistrându-le la conturile extrabilanțiere.

Deficiențele cadrului legal, necolaborarea între APC și APL, precum și tergiversarea finalizării procedurilor penale aferente exagerării de către antreprenori a valorii lucrărilor executate duc la lipsirea APL de informații privind prejudiciile suportate, ceea ce afectează monitorizarea adecvată a recuperării prejudiciilor admise și înregistrarea conformă a evenimentelor în evidența contabilă. Reieșind din cele menționate, concluzionăm asupra necesității prompte de intervenție a Ministerului Finanțelor pentru eliminarea deficiențelor respective.

4.1.11. Procesul existent de verificare și recepție a lucrărilor este supus unor riscuri de manipulare, în majoritatea cazurilor, lipsind elementele de autentificare a datei semnării procesului-verbal¹⁰⁸ de către persoanele responsabile și, respectiv, a termenelor de livrare a serviciilor (în bază de factură) și de achitare a acestora.

Factura fiscală se prezintă la momentul apariției obligației fiscale și trebuie să includă informații privind data livrării, dacă aceasta nu corespunde cu data eliberării facturii fiscale¹⁰⁹. Data calculării obligației fiscale privind TVA este data livrării¹¹⁰. Serviciile prestate care determină plăți succesive, precum serviciile de construcție-montaj și alte servicii similare, sunt considerate efectuate la data la care sunt întocmite procesele-verbale de predare-primire a lucrărilor și alte documente similare, în baza cărora se stabilește livrarea serviciilor, sau, în funcție de prevederile contractuale, la data acceptării lucrărilor de către beneficiar. Formularele tipizate de evidență urmează să conțină data întocmirii documentului ca element obligatoriu prevăzut conform art.19 alin.(6) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

Data emiterii actului, precum și locul de emitere constituie formula de atestare a autenticității actului. În lipsa unei date din act, nu se poate cunoaște curgerea anumitor termene etc. Data adoptării sau a emiterii unui act constituie un criteriu de valabilitate și un element indispensabil oricărui act¹¹¹. În lipsa datei, actul este inefficient și/sau lovit de nulitate.

¹⁰⁶ https://cac.instante.justice.md/ro/pigtd_integration/pdf/21f986da-f4e8-439d-a6a3-3d519b1bc7df

¹⁰⁷ Ca rezultat al inspecției Direcției teritoriale Ungheni a Inspecției Financiare (actul din 10.04.2015), prin sentința Judecătorei Ungheni din 31.10.2018 (pe cauza penală dosar nr.1-231/2017, parvenită în instanță la data de 06.07.2017). Cauza: cote de cheltuieli majorate de transportare.

¹⁰⁸ Formularul interdepartamental tipizat nr. C2n, aprobat prin Ordinul nr. 3/5 din 15 ianuarie 2002 al Departamentului de Stat de Statistică al Republicii Moldova (Form. nr. 3, 5, 7).

¹⁰⁹ Atr.117, art.118 din Codul fiscal nr.1163-XII din 24.04.1997.

¹¹⁰ Art.108 alin.(1) și alin.(8) din Codul fiscal nr.1163-XII din 24.04.1997.

¹¹¹ Codul civil al RM, aprobat prin Legea nr.1107 din 06.06.2002 (Cap. II „Condițiile de valabilitate ale actului juridic”; Cap. III „Nulitatea actului juridic”).

4.2. Investițiile și reparațiile capitale sunt efectuate cu respectarea destinației surselor alocate și cadrului normativ din domeniul achizițiilor publice?

Cheltuielile pentru investițiile capitale finanțate nu se asigură de autoritățile locale prin planificarea, executarea și raportarea ca parte integrantă a bugetelor respective, cu gestionarea eficientă și transparentă a resurselor financiare publice, respectarea procedurilor de evaluare, verificare etc., stabilite de cadrul legal.

Autoritățile nu asigură elaborarea actelor normative locale, reieșind din competențele atribuite legal și necesitățile aprobate în documentele strategice corelate cu planurile de achiziții, cu stabilirea expresă a responsabilității persoanelor implicate în procesul decizional. La alocarea resurselor financiare de APL de nivelul al II către APL de nivelul I, pentru realizarea unor proiecte sau servicii publice care solicită eforturile comune ale acestor autorități, nu se asigură în condițiile legii¹¹², prin acorduri semnate între părți, în strictă conformitate cu documentele de planificare și cu competențele atribuite pentru domenii de interes raional, cu resursele bugetare și responsabilitățile asumate de ele, precum și a limitelor puterii de decizie pentru fiecare nivel de autoritate publică în parte.

4.2.1. Programul privind repartizarea mijloacelor fondului rutier pe anii 2021-2023, cu transferuri alocate în sumă totală de 71,2 mil.lei, a fost aprobat și utilizat cu încălcarea prevederilor legale¹¹³, în lipsa deciziei CR/dispoziției președintelui raionului Ungheni, specificării obiectelor, devizelor aprobate și verificate, fără justificarea documentară a stării drumurilor, fără deținerea cărții tehnice și a unor rapoarte de evaluare temeinică privind fiecare drum.

➤ **Președintele raionului Ungheni și șeful Direcției Finanțe, contrar competențelor atribuite și prevederilor legale¹¹⁴, precum și în lipsa Deciziei CR Ungheni/dispoziției președintelui raionului, au admis includerea în planurile de finanțare efectuarea investiției în proprietatea APL de nivelul I, suportând cheltuieli contrar destinației din fondul rutier, în sumă de 5.309,1 mii lei.**

Potrivit cadrului legal, transferurile cu destinație specială utilizate contrar destinației se restabilesc la bugetul de stat. Concomitent, Ministerul Finanțelor se autorizează să reducă cu suma respectivă volumul transferurilor cu destinație specială aprobat în legea bugetară anuală.

Conform contractului de antrepriză din 10.09.2021, au fost executate lucrări de reparație a unor porțiuni de drum¹¹⁵, în sumă totală de **5.309,1 mii lei**, care, prin decizia CR Ungheni din 16.12.2021 și actele de primire-predare, au fost transmise cu titlu gratuit primăriei mun. Ungheni și com. Zagarancea.

Totodată, atenționăm asupra executării cheltuielilor pentru investiții capitale în lipsa documentației de proiect verificată și expertizată legal¹¹⁶, fără stabilirea categoriei drumului¹¹⁷. Mai mult, partea carosabilă a drumului, potrivit normelor în construcții, variază de la 5,5 m până la 6 m lățime, efectiv autoritățile executând lucrări de asfaltare fără justificare pentru lățimea drumului de 7 metri, ceea ce a condiționat cheltuieli nejustificate suplimentare din buget în sumă de circa **758,4 mii lei¹¹⁸**.

CR Ungheni a aprobat decizii neregulamentare, fără o bază legală și fără estimarea necesarului de alocare a mijloacelor financiare, în lipsa unor obiective strategice aprobate,

¹¹² Art.5 din Legea nr.435 din 28.12.2006.

¹¹³ Art.4 alin.(2), lit.c) din Legea nr.435 din 28.12.2006.

¹¹⁴ Art. 43 din Legea nr.436/2006; art.4 și art.5 din Legea nr.435/2006; art.24 din Legea nr.181/2014; art. 32 și art. 33 din Legea nr.397/2003.

¹¹⁵ Total 1910 m/l – 5.309,1 mii lei: str. Scuterniceni - 430 m/l, în sumă de 1.213,5 mii lei; str. M. Viteazul - 1050 m/l, în sumă de 2.856,5 mii lei, și str. Hotin - 430 m/l, în sumă de 1.239,1 mii lei.

¹¹⁶ Art.13 din Legea privind calitatea în construcții nr.721-XIII din 02.02.1996 (în continuare – Legea nr.721 din 02.02.1996).

¹¹⁷ NCM D.02.01:2015 Proiectarea drumurilor publice.

¹¹⁸ Valoarea obiectului investițional 5.309,1 mii lei / 1910 m/l lungimea drumului / 7 m lățime * 6 m = 4.550,6 mii lei.

evaluărilor ce țin de starea tehnică a drumurilor raionale și a impactului asupra securității circulației rutiere. Menționăm faptul că autoritățile raionale, contrar prevederilor legale¹¹⁹, prin decizia CR Ungheni nr.2/29 din 09.03.2023, a aprobat acceptarea primirii în comodat a 3 străzi din mun. Ungheni, pentru reparația acestora, deși mijloacele financiare urmează a fi utilizate pentru reparația drumurilor raionale.

4.2.2. CR Strășeni a aprobat Programul privind repartizarea mijloacelor fondului rutier pe anul 2021 cu încălcarea prevederilor legale¹²⁰, direcționând mai mult de 52% din mijloacele financiare aprobate pentru infrastructura drumurilor raionale către drumurile locale de nivelul I, deși comisia de examinare a stării tehnice a constatat că drumurile raionale necesită lucrări capitale, ceea ce nu s-a luat în considerație.

Autoritatea executivă a elaborat Programul privind repartizarea mijloacelor fondului rutier pe anul 2021¹²¹, care s-a aprobat și precizat de CR. Obiectele incluse în program au fost determinate de comisia creată prin dispoziția președintelui raionului, care, potrivit procesului-verbal întocmit, a examinat starea tehnică a drumurilor publice de interes raional și necesitatea efectuării lucrărilor de reparații capitale la drumurile raionale, concluziile fiind luate în considerație doar parțial, la bază luându-se solicitările APL de nivelul I, cu aprobarea deciziei de alocare a 4.700,0 mii lei (din suma totală de 8.998,0 mii lei) pentru reparația drumurilor locale care aparțin APL de nivelul I (52,2%), și doar 4.298,0 mii lei (47,8%) - pentru drumurile raionale. CR Strășeni, la aprobarea Programului de reparație, nu a ținut cont nici de răspunsul MEI¹²², potrivit căruia, transferurile respective pot fi utilizate doar pentru infrastructura drumurilor de interes raional, în limita teritoriului administrat. De menționat că nici președintele raionului și nici Oficiul teritorial Chișinău al Căminului de Stat nu s-au folosit de drepturile lor pentru a contesta legalitatea deciziei respective în instanțele de judecată.

└ Verificările efectuate de misiunea de audit denotă că deciziile CR Strășeni privind alocarea mijloacelor pentru reparații capitale către autoritățile publice locale și IMSP sunt influențate de deciziile arbitrare și nefundamentate ale acestui organ. În acest context, se exemplifică cheltuielile capitale aprobate în anul 2021 în sumă de 10,9 mil.lei¹²³, cu omiterea procedurii de evaluare și selectare a acestora la etapa de planificare (fiind aprobate fără o fundamentare tehnico-economică direct de CR).

└ **CR Strășeni nefundamentat a aprobat decizii separate privind efectuarea lucrărilor capitale la bunurile proprietate a APL de nivelul I, care vizează unul și același obiect .**

Astfel, CR Strășeni, fără a deține o informație privind costul estimativ total al obiectului și în lipsa unui acord semnat între părți, prin decizia din 12.03.2021, a alocat APL Românești mijloace financiare în sumă de 328,0 mii lei pentru reparația capitală a sediului primăriei Românești, iar prin altă decizie - din 24.09.2021, a alocat APR suma de 299,9 mii lei pentru efectuarea lucrărilor la același obiect, care au fost contractate și executate în aceeași sumă. De menționat că drepturile de proprietate asupra clădirii nu sunt înregistrate după primăria s. Românești¹²⁴.

¹¹⁹ Art. 43 din Legea nr.436/2016; art.4 și art.5 din Legea nr.435/2006; art.24 din Legea nr.181/2014; art. 32 și art. 33 din Legea nr.397/2003.

¹²⁰ Art.4 alin.(2), lit.c) din Legea nr.435 din 28.12.2006.

¹²¹ Decizia CR Strășeni nr.1/1 din 05.02.2021 „Cu privire la aprobarea Programului de reparație și întreținere a drumurilor publice locale de interes raional pentru anul 2021”.

¹²² Scrisoarea nr.11/1-911 din 26.02.2021 a Ministerului Economiei și Infrastructurii.

¹²³ CR Strășeni: 6.000,0 mii lei (ECO 312) și 3.365,7 mii lei (ECO 293) către APL de nivelul I; 1.556,0 mii lei (ECO 254) către IMSP.

¹²⁴ Registrul bunurilor imobile 8030109327. Deciziile CR Strășeni nr.4/17 din 19.08.2010 „Cu privire la transmiterea unui imobil (în folosință)” și nr.1/39 din 25.02.2014 „Cu privire la modificarea deciziei CR nr.4/17 din 19.08.2010 (în proprietate)”.

Totodată, calitatea executării lucrărilor menționate nu a fost asigurată regulamentar¹²⁵, prin contractarea unui responsabil tehnic atestat.

4.2.3. Contrar prevederilor legale¹²⁶ și principiilor buneii guvernări, 5 APL¹²⁷ de nivelul II au adoptat, pe parcursul anului 2021, decizii de alocare a resurselor financiare către IMSP pentru achiziționarea lucrărilor capitale în sumă de 16.117,1 mii lei, fără stabilirea bazei legale de acordare și în lipsa transparenței procedurilor de achiziții efectuate.

Astfel, președintele raionului și CR Telenești, neregulamentar au repartizat instituțiilor medicale mijloace financiare în așa mod, ca achiziția sa fie în valoare de până la pragul de 300,0 mii lei, pentru care se aplică procedura de achiziție de valoare mică. Astfel, în anul 2021, în baza deciziei CR Telenești¹²⁸, s-au alocat către 4 Centre de Sănătate mijloace financiare în 15 tranșe, în sumă totală de 2.772,4 mii lei, fiind încheiate 15 contracte separate, dintre care, în 2¹²⁹ și 4¹³⁰ cazuri - cu unul și același agent economic.

O situație analogică a fost constatată de audit la APR: Strășeni (1.556,1 mii lei), Criuleni (3.621,8 mii lei), Edineț (6.847,90 mii lei), Briceni (1.318,9 mii lei), unde, în baza deciziilor, au fost alocate către IMSP mijloace financiare în sumă totală de 13.344,7 mii lei¹³¹.

✓ CR, deși este fondatorul IMSP și proprietar al bunurilor imobile transmise acestora în gestiune economică, aprobă alocații pentru reparația capitală a acestora neunivoc și fragmentar, în unele cazuri, acestea se aprobă în bugetul APR, iar în altele - prin subsidii (contul 254) în bugetul instituțiilor medicale, care se raportează direct la cheltuieli. Totodată, valoarea lucrărilor capitale executate de IMSP nu este transmisă fondatorului, pentru capitalizare.

Astfel, în anul 2021, CR Strășeni a efectuat lucrări capitale la imobilele IMSP, prin intermediul APR, în sumă totală de 2.381,9 mii lei, și prin IMSP (cont 254 „Subsidii”), în sumă totală de 1.556,0 mii lei, acestea nefiind raportate la fondator pentru a fi capitalizate la bunurile imobile transmise în gestiune economică IMSP.

4.2.4. Consiliile raionale au efectuat alocările către APL de nivelul I pentru lucrări capitale neregulamentar, fără asigurarea transparenței în achiziții și utilizarea eficientă a mijloacelor financiare bugetare. Astfel,

În timp ce bugetul raional întâmpină impedimente financiare pentru finalizarea investițiilor începute de mai mulți ani, contrar prevederilor legale¹³², s-au efectuat alocări semnificative către APL de nivelul I pentru diferite lucrări capitale.

Unele APL de nivelul I adresează solicitări către CR, pe care le examinează comisiile de profil ale CR. Ulterior, în ședințele acestora, se examinează și se aprobă alocarea mijloacelor financiare separat pe fiecare autoritate, în unele cazuri fără a fi prezentate careva justificări. Ca urmare, majoritatea APL de nivelul I care au primit mijloace financiare de la bugetul raional au efectuat achiziții de mică valoare în lipsa transparenței, fapt tolerat de autoritățile raionale.

✓ Potrivit deciziilor CR Strășeni, către 14 APL de nivelul I s-au transferat mijloace financiare pentru cheltuieli capitale în sumă totală de 3.365,7 mii lei, care au fost raportate la cheltuieli¹³³.

¹²⁵ Pct.7 din Anexa nr.1 la Regulamentul cu privire la verificarea proiectelor și a execuției construcțiilor și expertizarea tehnică a proiectelor și construcțiilor, aprobat prin HG nr.361 din 25.06.1996.

¹²⁶ Art.43 din Legea nr.436 din 28.12.2006; art.24 din Legea nr.181 din 25.07.2014; art.4 și art.76 din Legea nr.131 din 03.07.2015.

¹²⁷ CR Strășeni- 1.556,1 mii lei, CR Telenești – 2.772,4 mii lei, CR Criuleni – 3.621,8 mii lei, CR Edineț – 6.847,90 mii lei, CR Briceni – 1.318,9 mii lei.

¹²⁸ Deciziile CR Telenești: nr.2/4 din 27.04.2021, nr.4/2 din 14.10.2021 și nr.5/17 din 10.12.2021.

¹²⁹ SRL „Vicoliv Grup”, contractele nr.17/G/B - 236,6 mii lei, și nr.18/G/B din 21.05.2021 - 297,6 mii lei.

¹³⁰ SRL „Consing Grup”, contractele nr.22/G din 01.09.2021 - 258,8 mii lei, nr.4 din 29.04.2021 - 298,4 mii lei, nr.18G din 26.05.2021 - 85,6 mii lei, nr.37/G din 16.12.2021 - 48,0 mii lei.

¹³¹ Contul 254 „Subvenții acordate autorităților/instituțiilor publice”.

¹³² Art.43 din Legea nr.436 din 28.12.2006; art.4 și art.5 din Legea nr.435 din 28.12.2006.

¹³³ Art.293 „Transferuri capitale acordate cu destinație generală între bugetele locale de nivelul II și bugetele de nivelul I în cadrul unei unități”.

Din cele 14 APL beneficiare de transferuri, auditului i-au fost prezentate solicitările financiare doar ale 2 APL¹³⁴.

✓ În alt caz, CR Briceni a adoptat decizii de alocare în anul 2021 a resurselor financiare fără a dispune de competențe și fără stabilirea bazei legale¹³⁵ de acordare a 1.150,6 mii lei. Doar în anii 2020-2022, în 8 cazuri de alocare la primării a mijloacelor financiare (în principal, până la 300,0 mii lei), nu s-a monitorizat faptul dacă acestea au fost cheltuite transparent, cu respectarea principiilor în achiziții publice, precum și nu s-au înregistrat în evidență ca creanțe, până la raportarea și aprobarea prin deciziile Consiliului raional a utilizării acestora conform cerințelor legale.

✓ Potrivit deciziilor CR Criuleni, s-au transferat către APL de nivelul I mijloace financiare pentru cheltuieli capitale în sumă totală de 8.327,7 mii lei, fiind încheiate contracte de valoare mică în lipsa transparenței procedurilor de achiziție.

✓ Cu abatere de la prevederile legale¹³⁶, CR Edineț a alocat pe parcursul anilor 2020-2022 din bugetul raional resurse financiare către instituțiile de cult în sumă de 2.500,0 mii lei¹³⁷, neasigurându-se monitorizarea executării și raportarea lor conform prevederilor legale¹³⁸. Decizia de alocare în anul 2022¹³⁹ a mijloacelor financiare în sumă de 1.000,0 mii lei a fost abrogată de către instanța de judecată în baza notificării nr.1304/OT6/12 din 17.02.2022 a Oficiului teritorial Edineț al Căminului de Stat.

4.2.5. Autoritățile contractante nu au asigurat regulamentar etapa de planificare și raportare a achizițiilor publice aferente cheltuielilor capitale.

Planificarea reprezintă cea mai importantă etapă a procesului bugetar. Planul anual de achiziții constituie unul din documentele principale de referință pentru executarea bugetului entității, care, potrivit pct.13 al Regulamentului aprobat prin HG nr.1419/2016¹⁴⁰, urmează să fie:

- coordonat cu bugetul entității publice în corespundere cu strategia de dezvoltare a entității, necesitățile să fie confirmate de documente aferente;
- întocmit într-o primă variantă, înainte de elaborarea propunerii de buget;
- definitivat după aprobarea bugetului propriu al autorității contractante;
- aprobat printr-un ordin/dispoziție a conducătorului autorității contractante etc..

Astfel,

✓ Contrar prevederilor regulamentare¹⁴¹, 7 APL¹⁴² nu au asigurat elaborarea și aprobarea Planului de achiziții publice pe anul 2021.

✓ Contrar prevederilor regulamentare¹⁴³, grupurile de lucru ale 4 APL¹⁴⁴ nu au asigurat publicarea pe pagina web a entității a Planului anual (modificat) de achiziții publice pe anul 2021.

✓ 8 APL¹⁴⁵ nu s-au conformat prevederilor cadrului normativ¹⁴⁶ și n-au stabilit expres atribuțiile/funcțiile fiecărui membru al grupului de lucru pentru achiziții publice, ceea ce denotă neimplicarea acestora la diferite etape de planificare și desfășurare a proceselor de achiziții.

¹³⁴ Scrisoarea primăriei s. Sireț nr.53 din 17.02.2021 și Scrisoarea primăriei s. Românești nr.13 din 25.02.2021.

¹³⁵ Art.43 din Legea nr.436 din 28.12.2006; art.4 și art.5 din Legea nr.435 din 28.12.2006.

¹³⁶ Art. 15 alin. (1) și alin.(2) din Legea privind libertatea de conștiință, de gândire și religie nr. 125/2007 .

¹³⁷ Decizia nr.6/4 din 30.06.2020 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare din soldul disponibil”. Decizia nr.7/2 din 16.08.2021-1.000,0 mii lei.

¹³⁸ Art.33 din Legea nr.397 din 16.10.2003.

¹³⁹ Decizia nr.1/25 din 08.02.2022 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei sf. Vasile cel Mare” - 1.000,0 mii lei.

¹⁴⁰ Regulamentul cu privire la modul de planificare a contractelor de achiziții publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1419 din 28.12.2016 (în continuare – Regulamentul aprobat prin HG nr. 1419 din 28.12.2016).

¹⁴¹ Pct.13 din Regulamentul aprobat prin HG nr. 1419 din 28.12.2016.

¹⁴² APL r-nul Orhei: Brăviceni, Seliște; APL r-nul Hîncești: Bobeica, Drăgușeni Noi, Stolniceni și Lăpușna; Secția Cultură, r-nul Glodeni.

¹⁴³ Pct.18 din Regulamentul aprobat prin HG nr.1419 din 28.12.2016.

¹⁴⁴ APR: Telenești și Briceni; APL I, r-nul Edineț: or. Cupcini și or. Edineț.

¹⁴⁵ CR Edineț și CR Ungheni; Direcția Învățământ Tineret și Sport r-nul Briceni; APL com. Prajila și APL Alexeevca din r-nul Florești, Secția Cultură r-nul Glodeni, LT „Vasile Coroban” or. Glodeni.

¹⁴⁶ Pct.25 din HG nr.10 din 20.01.2021 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru în domeniul achizițiilor publice” (în continuare – Regulamentul aprobat prin HG nr.10 din 20.01.2021).

- ✓ Grupurile de lucru ale 6 APL¹⁴⁷, la elaborarea planului anual de achiziții, n-au inclus în acesta toate achizițiile preconizate pentru cheltuieli capitale, ceea ce contravine prevederilor regulamentare¹⁴⁸. Astfel, aceste grupuri au desfășurat achiziții publice pentru cheltuieli capitale neincluse în planul anual la 55 de obiecte, în sumă totală de **12.518,4 mii lei**.
- ✓ Contrar prevederilor regulamentare¹⁴⁹, primăria Băcioi nu a inclus în planul de achiziții codurile CPV aferente lucrărilor capitale, iar primăria Criuleni n-a indicat obiectul de achiziție (denumirea străzii), pentru lucrările de reparații care urmau a fi achiziționate în a.2021, în sumă totală de 3.480,0 mii lei.
- ✓ Contrar prevederilor legale¹⁵⁰, 4 entități¹⁵¹ nu au publicat în termenul prevăzut anunțurile de intenție aferente a 11 proceduri de achiziții preconizate care depășesc pragul de 2.000,0 mii lei pentru lucrări, prin ce autoritatea contractantă nu oferă transparență deplină pentru procedurile inițiate.
- ✓ Nerespectând prevederile legale¹⁵², APL Băcioi a neglijat termenul stabilit de depunere a ofertelor - de 12 zile de la publicarea anunțului de participare pentru procedura de achiziție prin COP¹⁵³ Etapa 2 „Servicii de proiectare a rețelelor exterioare de canalizare, inclusiv a stațiilor de pompare din com. Băcioi” (500,0 mii lei fără TVA), data publicării anunțului fiind 29.11.2021, iar termenul-limită pentru primirea ofertelor - 07.12.2021 (în total – 9 zile). Ca rezultat, a fost depusă o singură ofertă, prin ce s-a diminuat asigurarea concurenței.
- ✓ Contrar prevederilor regulamentare¹⁵⁴, grupurile de lucru din cadrul a 9 entități¹⁵⁵ nu au asigurat monitorizarea executării contractelor de achiziție publică și nu au întocmit raportul anual de monitorizare, care urma să includă informațiile cu privire la etapa de executare a obligațiilor contractuale, cauzele neexecutării, reclamațiile înaintate și sancțiunile aplicate, precum și mențiuni cu privire la calitatea executării contractului, iar 3 entități¹⁵⁶ nu au asigurat publicarea rapoartelor pe pagina web oficială, prin ce diminuează transparența achizițiilor publice.
- ✓ La APL Cioburciu, r-nul Ștefan Vodă, proiectul „Construcția sistemului de canalizare și a stației de epurare a apelor uzate” a fost inițiat în anul 2009, în perioada derulării acestuia fiind reziliate 2 contracte¹⁵⁷, iar al 3-lea contract¹⁵⁸, cu termenul de executare până în octombrie 2019, nu este finalizat¹⁵⁹, din cauza litigiului dintre agenții economici, executor și subantreprenor/autorul de proiect.

Pentru documentația de proiect și verificările/expertizele aferente, APL Cioburciu, începând cu anul 2019, a suportat cheltuieli în sumă totală de 162,0 mii lei, din care **92,9 mii lei** sunt calificate ca cheltuieli neeficiente, deoarece tema de proiectare a fost modificată și reverificată periodic.

¹⁴⁷ APR Telenești - 6 obiecte – 1.268,1 mii lei; APR Strășeni - 15 obiecte – 2.047,8 mii lei; s.Cojușna, Strășeni – 8 obiecte – 1.239,2 mii lei; or.Criuleni – 3 – 400,0 mii lei; Cricova – 1 - 295,3 mii lei; Trușeni – 22 – 7.268,0 mii lei.

¹⁴⁸ Pct. 5 și pct.13 din Regulamentul aprobat prin HG nr.1419 din 28.12.2016.

¹⁴⁹ Regulamentul aprobat prin HG nr. 1419 din 28.12.2016, pct.11 „Planificarea anuală și trimestrială a contractelor de achiziții publice se efectuează potrivit modelelor de plan de achiziții și anunț de intenție, specificate în Anexele nr.1 și nr.2 la prezentul Regulament.”

¹⁵⁰ Art. 28 alin. (3) din Legea nr.131 din 03.07.2015.

¹⁵¹ APL: Peresecina, Orhei; Cărpineni, Hâncești; or. Băcioi; mun. Edineț; IMSP SR Edineț.

¹⁵² Legea nr.131 din 03.07.2015, art.57, alin.(6) „În cazul procedurii de cerere a ofertelor de prețuri, termenul de depunere a ofertelor va fi de cel puțin 7 zile pentru bunuri și de 12 zile pentru lucrări și servicii de la data publicării sau transmiterii anunțului/invitației de participare.”

¹⁵³ <https://mtender.gov.md/tenders/ocds-b3wdp1-MD-1638196877755?tab=contract-notice>

¹⁵⁴ Pct.27 subpct.4) din Regulamentul aprobat prin HG nr.10 din 20.01.2021.

¹⁵⁵ Raionul Fălești: primăriile s Răuțel și s. Catranic; LT „Mihai Eminescu”; LT „Ion Creangă”. Raionul Glodeni: Direcția Învățământ, Tineret și Sport; Secția Cultură; primăriile or. Glodeni, Cupcini, Edineț; Cioburciu, Ștefan Vodă.

¹⁵⁶ Direcția Generală Educație și Cultură Fălești; Direcția Generală Asistență Socială, Protecția Familiei și Copilului Fălești; primăria Băcioi.

¹⁵⁷ În cadrul primului contract din 15.08.2012, încheiat cu SRL Migor Plus, în sumă de 1.471,4 mii lei, și reziliat în a.2015, a fost construită rețea de canalizare de 1645 m/l, cu valoarea de 546,7 mii lei. Al doilea contract, cu SRL Levprocons, a fost încheiat la 05.05.2017, în sumă de 2.480,8 mii lei, lucrările nefiind inițiate.

¹⁵⁸ La 25.07.2019, prin darea de seamă a grupului de lucru pentru achiziții publice al APL Cioburciu, Ștefan Vodă, privind „Construcția stației de tratare a apelor uzate” a fost anulată oferta SRL „Capital”, cu prețul cel mai mic de 1.425,4 mii lei, și desemnată drept câștigătoare oferta de 2.573,4 mii lei a SRL „Ivis Construct”.

¹⁵⁹ Documentația/caietul de sarcini s-a elaborat de către proiectantul SRL „Tilvana” pentru utilajul importat de către acesta din Lituania, care, potrivit contractelor încheiate cu câștigătorul licitației SRL „Ivis Construct”, a fost livrat în cadrul proiectului (ceea ce se confirmă prin operațiunile de import ale SRL „Tilvana” din 26.12.2019) de către SRL „Ivis Construct”, la 14.01.2020, la suma de 1.412,7 mii lei (oferta respinsă - 731,6 mii lei) <https://achizitii.md/ro/public/tender/21009651/>.

Auditul relevă admiterea de către grupul de lucru pentru achiziții publice al APL Cioburciu a situației de conflict de interese pe contractul de achiziție publică din 25.07.2019, în sumă de 2.573,4 mii lei, în care una dintre companiile participante și câștigătoare la licitație - SRL „Ivis Construct”, a subcontractat cu autorul proiectului - SRL „Tiluană”, partea semnificativă a contractului, fără a declara regulamentar în cadrul licitației despre asociere și lista subcontractorilor, fapt care putea constitui drept condiție legală¹⁶⁰ pentru descalificarea acesteia, dar nu s-a efectuat.

La 19.05.2020, contrar reglementărilor normative¹⁶¹, s-a aprobat fără rezerve recepția parțială la terminarea lucrărilor, fără indicarea valorii lucrărilor și în lipsa avizului AST.

Grupul de lucru pentru achiziții publice a aprobat neregulamentar și fără temei acordurile adiționale (din 02.12.2021 și 13.12.2022) de majorare succesivă a termenului de executare a lucrărilor până la 30.10.2023, justificând prin existența unui litigiu între agenții economici menționați. Primăria nu a aplicat prevederile contractuale de reziliere a contractului și/sau de aplicare a răspunderii materiale și de penalizare a antreprenorului.

Ca urmare a nefinalizării în termen de până în octombrie 2019, conform condițiilor contractuale, a obiectului aferent stației de epurare, primăria Cioburciu, în perioada anilor 2020-2022, a suportat cheltuieli ineficiente în sumă de **166,9 mii lei**¹⁶², legate de serviciile de evacuare a apelor menajere prestate instituției publice (grădinița de copii).

➤ **Contrar prevederilor legale¹⁶³, grupul de lucru pentru achiziții al primăriei com. Stăuceni a acceptat oferta operatorului care nu a prezentat la licitație documentele corespunzătoare.** Prin urmare, în cadrul procedurii privind achiziționarea lucrărilor de reconstrucție a unui sector de drum din com. Stăuceni (str. G. Coșbuc), cu valoarea estimativă de 2.595,0 mii lei ¹⁶⁴, grupul de lucru al primăriei, pentru necorespunderea cu cerințele și criteriile de selecție prestabilite, fără a solicita clarificări, a respins oferta cu cel mai mic preț - de 2.593,6 mii lei, sau cu 0,7 mii lei mai mică decât oferta următoare, totodată, desemnând drept câștigătoare următoarea ofertă, la care inițial în SIA „RSAP” nu s-au anexat 19 documente, prevăzute în pct.15 din anunțul de participare și documentația de atribuire, dar care au fost prezentate ulterior, la solicitarea primăriei, de către operatorul economic.

De asemenea, s-a admis necorespunderea condițiilor documentației de atribuire cu contractul semnat între părți¹⁶⁵. Astfel, deși în anunțul de participare și în documentația de atribuire termenul de executare a lucrărilor este de 6 luni (1 iulie 2021), în contractul de achiziție semnat cu agentul economic este prevăzut termenul de executare a lucrărilor de 13 luni, sau cu 7 luni mai mult.

✓ În cadrul altei proceduri repetate de achiziție (nr. 21025462 din 30.06.2020) privind achiziționarea lucrărilor de amenajare/construcție a terenului de minifotbal, volei și pista de alergare HARD în incinta LT „Dragoș Vodă”, grupul de lucru pentru achiziții al primăriei Stăuceni, contrar prevederilor legale¹⁶⁶, nu a descalificat oferta propusă de un singur operator economic, la care au fost anexate certificate ISO, unde denumirea și semnătura producătorului sunt acoperite, ceea ce atestă necorespunderea ofertei cu cerințele expuse în documentația de atribuire.

¹⁶⁰ Art. 20 alin.(3) din Legea nr.131 din 03.07.2015.

¹⁶¹ Hotărârea Guvernului nr.285 din 23.05.1996 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente” (în continuare – Regulamentul aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996).

¹⁶² Pe anii: 2020 - 44,6 mii lei; 2021 - 57,9 mii lei; 2022 – 64,4 mii lei, servicii prestate de ÎM „Servicii comunale Ștefan Vodă”.

¹⁶³ Art. 44 alin. (3) și art.65 alin. (5) din Legea nr.131 din 03.07.2015.

¹⁶⁴ nr.ocds-b3wdp1-MD-1602142436776.

¹⁶⁵ Art. 74 alin. (5) din Legea nr.131 din 03.07.2015.

¹⁶⁶ Art. 71 alin. (1) lit. c) din Legea nr.131 din 03.07.2015 .

De menționat că, deși AAP, prin raportul de monitorizare nr. 410/2020, a solicitat grupului de lucru anularea procedurii de achiziții publice nominalizate, totuși, s-a desemnat drept câștigătoare oferta operatorului economic, fiind încheiat în acest sens contractul de achiziție nr.15/07 din 15.07.2020, în sumă totală de 1.045,9 mii lei. Potrivit contractului menționat, lucrările urmau a fi executate în decurs de 1 lună de la semnarea contractului, însă, în baza a două acorduri adiționale¹⁶⁷, termenul de executare a lucrărilor a fost extins până la 31.08.2021.

4.2.6. Deși serviciile de responsabil tehnic urmează să asigure controlul asupra valorii și calității lucrărilor executate de antreprenor, prin ce să fie preîntâmpinată aducerea de prejudicii beneficiarilor de lucrări, entitățile beneficiare contractează serviciile de supraveghere netransparent și în lipsa unei concurențe reale.

Astfel, 6 APL¹⁶⁸ au contractat servicii de responsabil tehnic, în baza contractelor de mică valoare, în sumă de 1.095,7 mii lei, pentru lucrările de reparație a drumurilor publice și altor obiecte, în sumă totală de 118,4 mil. lei, în lipsa unui concurs public și transparent, precum și a unui proces imparțial, datorită nesemnării declarațiilor, ceea ce contravine principiilor în achiziții publice – transparența, asigurarea concurenței, tratament egal, imparțialitate, în privința tuturor ofertanților și operatorilor economici etc.¹⁶⁹. Mai mult decât atât, APL au contractat aceste servicii în lipsa unui caiet de sarcini, ceea ce denotă lipsa unor criterii de control, astfel auditul fiind limitat în evaluarea conformității și eficienței contractării serviciilor respective.

Pentru eliminarea riscurilor de prejudiciere, autoritățile contractante urmează să procure serviciile de supraveghere tehnică în mod public, chiar și pentru achiziții de mică valoare, conform unui caiet de sarcini bine stabilit. Neexecutarea de către beneficiari și responsabili tehnici a controlului asupra calității lucrărilor condiționează suportarea unor prejudicii.

✓ **Consumul de materiale conform catalogului de resurse și prețuri unitare pentru lucrările de îmbrăcăminte de beton asfaltic¹⁷⁰ nu este justificat tehnic și documentat, din cauza neasigurării verificării regulamentare a proiectului de deviz, precum și a lipsei de control din partea autorităților locale și a responsabililor tehnici asupra calității lucrărilor.**

Deși în Raportul de audit (HCC nr.10 din 28.02.2022)¹⁷¹ s-a atras atenția asupra admiterii unor cheltuieli nejustificate aferente consumului de materiale neconfirmate, această deficiență nu a fost eliminată, rămânând neimplementată recomandarea auditului. Astfel, președintele raionului Ungheni și responsabilii din Secția construcții nu au întreprins măsuri în vederea exercitării unui control privind justificarea normelor de deviz și a utilizării nisipului bitumat în cantitate de 512,5 t, precum și a oțelului pătrat laminat la cald în cantitate de 2,1 t. În funcție de tehnologia selectată¹⁷², sunt utilizate procedee ce nu implică utilizarea nisipului bitumat (menționate în indicatoarele normelor de deviz), resurse care nu au fost confirmate de dosarele tehnice de calitate a construcțiilor și de registrele de consum al materialelor. Prin urmare, au fost admise cheltuieli nejustificate, în perioada a.2020 - septembrie 2021, în sumă totală de **557,4 mii lei** (inclusiv pe anul 2020 – de 479,9 mii lei).

Analogic, APR Briceni (anii 2020-2022) și APR Strășeni (anul 2021) au admis cheltuieli nejustificate în sumă de **304,8 mii lei** și, respectiv, de **49,2 mii lei**.

¹⁶⁷ Acordurile adiționale nr. 09/12 din 09.12.2020 și nr. 2 din 28.06.2021.

¹⁶⁸ Anexa nr.10, Tabelul nr.1 la Raportul de audit.

¹⁶⁹ Art.7 din Legea nr.131 din 03.07.2015.

¹⁷⁰ Simbol lucrare DB16H „Îmbrăcăminte de beton asfaltic cu agregate mărunte, executată la cald, cu așternere mecanică”.

¹⁷¹ Raportul auditului conformității asupra procesului bugetar și gestionării patrimoniului public în anul 2020 la unitatea administrativ-teritorială raionul Ungheni (UAT/bugetul de nivelul II), Anexă la Hotărârea Curții de Conturi nr.10 din 28 februarie 2022.

¹⁷² CPL 01.01-2012 „Instrucțiuni privind întocmirea devizelor pentru lucrările de construcții-montaj prin metoda de resurse” (în continuare - CP L.01.01-2012).

4.2.7. Autoritățile nu asigură realizarea politicilor de investiții și reparații capitale, orientate spre sporirea eficienței utilizării alocațiilor bugetare în baza unor reglementări specifice proprii de utilizare în activitate a îndrumărilor și Catalogului de prețuri medii pentru materiale de construcții. Urmare confruntării de către audit a prețurilor unitare indicate în unele devize de cheltuieli și în procesele-verbale de executare a lucrărilor cu prețurile medii de referință, s-a constatat utilizarea unor prețuri majorate, ceea ce determină utilizarea ineficientă a mijloacelor bugetare.

✓ Președintele raionului Ungheni și grupul de lucru pentru achiziții publice din cadrul CR nu au respectat normele legale¹⁷³ de monitorizare a executării contractelor în termenele prevăzute de acestea și de aplicare conform prevederilor contractuale a răspunderii materiale a antreprenorului pentru executarea cu întârziere a lucrărilor, dar au acceptat ajustarea (prin majorare), nefundamentată economic și nereglementară, a valorii contractului, ceea ce, la situația din 26.01.2022, **a condiționat suportarea neconformă din bugetul local a cheltuielilor în sumă de 1.147,0 mii lei.**

Auditul relevă că APR Ungheni nu a asigurat anexarea la Contractul nr.18/03621 din 12.09.2018 privind reparația drumului L385, în valoare totală de 25,0 mil. lei¹⁷⁴, cu termenul de execuție de 24 luni, graficul de execuție a lucrărilor și formula de ajustare a valorii contractului, acestea lipsind în dosarul de achiziție. Totodată, graficul de execuție prezentat de către antreprenor este supus unui risc înalt de neveridicitate.

Potrivit anexei la contract - „Repartizarea pe ani a contractului din 12.09.2018”, până la 01.01.2020 urmau a fi executate lucrări în valoare de 22.450,75 mii lei, însă s-au executat în sumă de doar 9.705,7 mii lei, sau cu 12.745,0 mii lei mai puțin.

Conform art.76 (4) din Legea privind achizițiile publice, se permite ajustarea periodică a valorii contractului, luând în considerare schimbarea prețurilor la componentele prețului de cost al bunurilor, lucrărilor sau serviciilor care fac obiectul contractului.

Potrivit pct.6 al HG nr.640/2010, ajustarea valorii contractului de achiziții publice se efectuează **în condițiile întrunirii cumulative** a cerințelor obligatorii¹⁷⁵.

Conform pct.14 al HG nr.640/2010, formula de ajustare a valorii contractului de achiziții publice cu executare continuă, care urmează a fi încheiat pe un termen mai mare de un an, cu excepția prevăzută în punctul 4 din Regulament, **se stabilește obligatoriu** de către autoritatea contractantă, atât în documentele de licitație sau în alte documente de atragere a ofertelor, cât și în contractele de achiziții. **Lipsa formulei** respective din documentele de licitație și din conținutul contractului **atrage după sine imposibilitatea de ajustare a valorii contractului.**

Ajustarea valorii contractului pentru lucrările neexecutate la 01.01.2020 (de 15.293,8 mii lei) s-a efectuat nejustificat de către grupul de lucru pentru achiziții publice la 08.10.2020, deoarece prețurile la principalele materiale indicate în contractul din 12.09.2018 (asfalt, bitum, nisip bitumat) erau mai mari decât valoarea acestora indicată în catalogul oficial de prețuri unitare de procurare pe anii 2019-2020 cu suma de 1.610,1 mii lei, fapt ce relevă că majorarea în sumă de **1.147,0 mii lei** a valorii contractului, acceptată de către grupul de lucru pentru achiziții publice al CR Ungheni, nu este justificată nici economic, nici regulamentar. De menționat că termenul de executare a contractului a fost prelungit succesiv până la 31.12.2021.

¹⁷³ Art.14 alin.(9) și art.76 alin.(4) și (5) din Legea nr.131 din 03.07.2015.

¹⁷⁴ Contractul din 12.09.2018, încheiat cu SRL „Cons Viand”, în valoare de 24.999,5 mii lei.

¹⁷⁵ Pct.6 și pct.10 din Regulamentul privind ajustarea periodică a valorii contractelor de achiziții publice cu executare continuă, încheiate pe un termen mai mare de un an aprobat prin HG nr.640 din 19.07.2010.

Auditul a constatat că unii membri ai grupului de lucru pentru achiziții publice al APR Ungheni¹⁷⁶, nefiind de acord cu majorarea valorii contractului, nu au semnat procesul-verbal din 08.10.2020 privind majorarea valorii contractului și/sau darea de seamă pe achiziții publice din 29.03.2021.

De menționat că președintele raionului Ungheni, la modificarea planurilor de finanțare bugetară a contractului din 12.09.2018, nu a luat în considerație termenele de executare a obligațiunilor contractuale.

➤ **Similar, APL Năpădeni, r-nul Ungheni, prin decizia grupului de lucru pentru achiziții publice, la 28.02.2020, nejustificat a majorat cu 200,6 mii lei valoarea contractului, prin ajustarea valorii lucrărilor.** Compararea prețului țevii din polietilenă indicat în contractul încheiat în anul 2016 cu cel indicat în catalogul de prețuri unitare și de piață cu amănuntul pe anii 2020-2021¹⁷⁷ a relevat că valoarea materialelor din contract era mai mare decât prețurile existente ale materialelor la data majorării valorii contractului cu cel puțin 410,2 mii lei (fără a fi luați în considerare coeficienții de majorare a valorii contractului aferenți cheltuielilor de transport, de regie și beneficiului). Deci, ajustarea valorii contractului nu era justificată din punct de vedere economic.

✓ APR Ungheni, la 10.12.2021, fără a respecta transparența achizițiilor, prin divizare de alte lucrări, a contractat direct de la SRL EnergyBest executarea lucrărilor de montare a rețelei electrice interioare la Tabăra Rădenii Vechi, în sumă de 295,9 mii lei, fără a dispune de deviz elaborat și verificat de persoane certificate.

Compararea prețurilor pentru cablul electric inclus în devizul de cheltuieli la contract cu cele indicate în Catalogul oficial al prețurilor a relevat că prețurile unitare contractate sunt mai mari decât prețurile unitare de pe piața cu amănuntul, fapt care determină majorarea neargumentată a valorii contractului de valoare mică cu suma de cel puțin **34,0 mii lei**.

4.2.8. APL, contrar prevederilor legale¹⁷⁸, au încheiat mai multe contracte separate pentru achiziționarea lucrărilor capitale, ceea ce denotă divizarea neconformă a contractelor de achiziții și aplicarea altei proceduri de achiziție decât prevede cadrul normativ.

Auditul a constatat că 28 APL¹⁷⁹ nu au asigurat planificarea conformă a achizițiilor, la determinarea valorii estimate a lucrărilor și serviciilor nefiind aplicat principiul valorii estimate cumulative a tuturor obiectelor din componența lucrărilor și o singură procedură de achiziție, admitând divizarea valorii estimate a acestora în total pe 287 de contracte de achiziție încheiate în valoare totală de 126.759,9 mii lei, dintre care - unele în baza rezultatelor licitației publice, iar altele - prin achiziție de mică valoare.

Grupul de lucru din cadrul APL de nivelul I și de nivelul II reprezintă un grup de specialiști ai autorității contractante, care inițiază și desfășoară proceduri de achiziție publică, pentru satisfacerea necesităților entității. În acest context, menționăm că achiziția de valoare mică decade din competența specialiștilor din cadrul grupului de lucru, fiind atribuită exclusiv conducătorului entității, care, deseori, nu se asigură de respectarea regulilor de evitare a conflictului de interese, stabilite de cadrul legal la realizarea achizițiilor de valoare mică. Lipsa declarațiilor de confidențialitate și imparțialitate ale autorității contractante determină creșterea riscului conflictului de interese și, respectiv, neasigurarea atribuirii contractelor de achiziții în mod independent și imparțial.

¹⁷⁶ Șeful Secției construcții, șefa Secției juridice și șefa Direcției Finanțe din cadrul CR Ungheni.

¹⁷⁷ <https://uniplast.md/ru/432652/>

¹⁷⁸ Art.76 din Legea nr. 131 din 03.07.2015 și Regulamentul aprobat prin HG nr.1419 din 28.12.2016.

¹⁷⁹ Anexa nr.10, Tabelul nr.3 la Raportul de audit.

De asemenea, achizițiile publice de valoare mică reprezintă o metodă „eficientă” de divizare a contractelor, pentru care nu există un cadru normativ pertinent de reglementare. Prin urmare, auditul relevă că APL au încheiat contracte pentru lucrări capitale în lipsa respectării criteriilor legale, divizând achizițiile și favorizând pe unii agenți economici, ceea ce generează, în unele cazuri, costuri de achiziție mai mari.

✓ De exemplu, la primăria s. Răuțel (r-nul Fălești) s-au constatat următoarele:

Contractarea achizițiilor pentru lucrări de reparație a acoperișului grădiniței „Ghiocel”¹⁸⁰ s-a efectuat în baza a 2 proceduri de achiziție diferite, la intervalul de o lună de zile, cu unul și același agent economic, prin COP și CVM. Deși lucrările au avut aceeași natură generală, la contractul de valoare mică antreprenorul a oferit costuri mai mari cu circa 48,8 mii lei¹⁸¹ în comparație cu contractul de achiziție prin COP.

O situație analogică s-a constatat și la contractarea lucrărilor de reparații la acoperișul Centrului de meșteșuguri tradiționale, în baza a 2 proceduri de achiziție diferite (prin COP și CVM), la intervalul de 2 luni de zile¹⁸², cu unul și același agent economic. Ca urmare, la efectuarea lucrărilor în baza CMV au fost prezentate costuri mai mari, ceea ce a dus la majorarea valorii lucrărilor cu circa 19,5 mii lei¹⁸³.

- Unele APL au recurs la divizarea achiziției pentru lucrări de reparații prin achiziția separată a materialelor, a utilajului și a manoperei utilizate pentru aceeași lucrare, ceea ce a dus la utilizarea ineficientă a mijloacelor bugetare, precum și nu asigură responsabilitatea unică privind calitatea lucrărilor executate. Astfel,

APR Telenești, urmare licitației publice din 16.11.2021¹⁸⁴, prin contract, dar în lipsa certificatului de conformitate¹⁸⁵, a achiziționat 3185 de tone de pietriș (2537 m³), în sumă de 780,3 mii lei, care au fost depozitate pe marginea drumurilor până în următorul an (a.2022) și cu care urmau să se efectueze lucrări de reparații la drumuri, fără să asigure integritatea materialului depozitat. Divizarea achiziției prin procurarea separată a materialelor este explicată de entitate cu economisirea mijloacelor prin diminuarea valorii materialelor comparativ cu prețul lor inclus în devizele de cheltuieli prezentate de antreprenor. De fapt, auditul a constatat că prețul de achiziție al pietrișului a fost cu 64,75 lei/m³ mai mare decât valoarea acestuia indicată în devizele de cheltuieli aferente contractelor de reparație a drumurilor încheiate în anul 2021.

În alt caz, primăria com. Grătiești, evitând aplicarea procedurii de licitație deschisă¹⁸⁶, a divizat achiziția pentru lucrări de reparație a drumurilor prin achiziționarea separată a pietrișului în sumă de 72,0 mii lei și a lucrărilor (de manoperă, utilaj, transport ș.a.) în sumă de 245,6 mii lei.

4.2.9. Lucrările de construcții și reparații capitale la diferite obiecte au fost contractate și executate în lipsa documentației de proiect elaborate și expertizate în modul stabilit.

¹⁸⁰ Contractele: nr.49 din 12.07.2021 -389,4 mii lei (COP) și nr.70 din 13.08.2021 - 200,5 mii lei (CVM) cu SRL „Vatelprim”.

¹⁸¹ RpCI42A „Demontarea elementelor de acoperiș” – 5,25 lei contra 3,45 lei (269,50 m); CE30A „Astereala la învelitori sau doliile din țiglă, plăci de tip eternit, etc.” - 87,85 lei - 73,76 lei (269,50 m²); CE07A „Învelitori din plăci din tală amprentată (tip țiglă) pentru învelitorile acoperișurilor (tip Lindab)” - 242,74 lei - 177,44 lei (269,50 m²); CE20A „Sisteme de jgheaburi tip brass din tablă protejată anticoroziv” - 182,61 lei - 145,72 lei (35,00 m); CE22A „Sisteme de burlane tip brass din tablă protejată anticoroziv” - 169,92 lei - 125,43 lei (32,00 m) = 48,8 mii lei (inclusiv, diferența de prețuri la lucrări = 24,6 mii lei, și la cheltuielile suplimentare – 24,2 mii lei).

¹⁸² Contractele: nr.50 din 12.07.2021 (354,6 mii lei) (COP) și nr.97 din 26.10.2021 (95,1 mii lei) (CVM) cu SRL „Regal construct”.

¹⁸³ CE30A „Astereala la învelitori sau doliile din țiglă, plăci de tip eternit, etc.” – 88,24 lei contra 58,72 lei (48,70 m²); CE31C „Streșină înfundată, fără console aparente, din scânduri de rășinoase fâltuite și geluite pe o parte, cu lățimea medie de 0,4 m” - 749,44 lei - 747,39 lei (13,40 m²). Cheltuieli de: transportare a materialelor - 7,0% -1,0%; cheltuieli de regie - 14,5% - 1,0%; beneficiul de deviz - 6,0% - 1,0% (inclusiv, diferența de prețuri la lucrări = 1,4 mii lei, și la cheltuielile suplimentare – 18,1 mii lei).

¹⁸⁴ nr.ocds-b3wdp1-MD1635249903682 - contractul nr.6/21 din 25.11.2021 cu SRL „Invest Tehtrans” (c/f 1018600050133).

¹⁸⁵ Hotărârea Guvernului nr.913 din 25.07.2016 „Privind aprobarea Reglementării tehnice cu privire la cerințele minime pentru comercializarea produselor pentru construcții”.

¹⁸⁶ Art.2 lit. b) din Legea nr. 131 din 03.07.2015.

Astfel, potrivit prevederilor legale¹⁸⁷, lucrările de construcții și reparații se execută numai în baza documentației de proiect elaborate și verificate corespunzător. Însă, 22 autorități contractante nu s-au conformat prevederilor legale menționate și au admis executarea lucrărilor capitale la diferite obiecte în valoare totală de **78.993,8 mii lei**¹⁸⁸ în lipsa proiectelor elaborate și/sau a expertizei acestora.

Lipsa proiectelor de execuție a lucrărilor a determinat în mai multe cazuri identificarea neconformă a volumelor și categoriilor de lucrări necesare, prezentarea eronată a caietului de sarcini la organizarea procedurii de achiziție și contractarea unor lucrări neoportune în raport cu necesitățile tehnico-construcitive, modificarea condițiilor tehnice de executare a lucrărilor contractate și, respectiv, micșorarea și/sau majorarea valorii lucrărilor.

4.2.10. Autoritățile contractante nu au asigurat aplicarea conformă a prevederilor legale¹⁸⁹, prin care se permite majorarea cumulativă a valorii contractului nu mai mult de 15,0% de la valoarea inițială, și nu a organizat o nouă procedură de achiziție publică pentru volumele de lucrări suplimentare.

Potrivit prevederilor legale, se interzice modificarea oricărui element al contractului încheiat sau introducerea unor elemente noi, dacă asemenea acțiuni sunt de natură să schimbe condițiile ofertei, care au constituit temei pentru selectarea acesteia, și să majoreze valoarea ei.

✓ Astfel, LT „Vasile Coroban” (Direcția de învățământ Glodeni), la executarea contractului nr.5 din 21.08.2019, în sumă de 3.817,3 mii lei, a contractat lucrări adăugătoare în sumă de 1.138,7 mii lei¹⁹⁰, ceea ce reprezintă 30,0% din valoarea inițială a contractului de antrepriză, cu depășirea limitei prevăzute de cadrul legal de 15%. Cauza includerii unor lucrări adăugătoare a fost discordanța dintre necesitățile indicate în caietul de sarcini depus la inițierea achiziției și necesarul efectiv de lucrări, unele dintre ele fiind identificate ulterior ca lucrări suplimentare și strict necesare pentru executarea totală a contractului.

Concomitent, se relevă că, din cauza lipsei de mijloace financiare suficiente într-un an bugetar de gestiune¹⁹¹, în perioada anilor 2020-2022, grupul de lucru a modificat termenul de executare a contractului de 3 ori. Din cauza creșterii costului lucrărilor de construcții, în comparație cu cel contractat în anul 2019, cu acordul părților, contractul a fost reziliat, acesta fiind executat la nivel de 62,2%, sau în valoare de 3.084,2 mii lei. Ulterior, lucrările de reparație capitală au continuat deja în cadrul etapei III de finanțare a proiectului din partea finanțatorului extern.

Auditul a constatat unele neconformități la executarea și raportarea unor lucrări. Astfel, valoarea lucrărilor executate a fost majorată cu 28,2 mii lei, ca urmare a indicării neconforme a valorii radiatoarelor efectiv instalate (majorate cu **24,8 mii lei**) și majorării volumelor unor lucrări comparativ cu cele real efectuate (**3,4 mii lei**).

Totodată, au fost efectuate unele lucrări de construcție a tavanelor suspendate de tip Armstrong de 1224,09 m² și de executare a pardoselilor din materiale plastice de 213,64 m² peste limita volumelor din divizele de cheltuieli contractate, care constituie circa **376,5 mii lei**. Executarea acestor lucrări nu a fost documentată și, respectiv, nici achitată. Ca urmare, aceste lucrări nu au fost contabilizate și nu au dus la majorarea valorii clădirii liceului.

¹⁸⁷ Art.78 alin.(2) din Legea nr.436 din 28.12.2006; art.13 din Legea nr.721 din 02.02.1996.

¹⁸⁸ Anexa nr.10, Tabelul nr.1 la Raportul de audit.

¹⁸⁹ Art.76 alin.(9) și alin.(17) din Legea nr.131 din 03.07.2015.

¹⁹⁰ Darea de seamă a grupului de lucru de modificare a contractului nr.2 din 21.08.2019 - 278.549 lei; Actele de constatare semnate de către antreprenor, dirigintele de șantier și responsabilul tehnic: 16.09.2019 - 160.784 lei; 23.09.2019 - 346.007 lei și din 19.09.2019 - 353.339 lei.

¹⁹¹ Inclusiv din sursele finanțatorului extern – Consiliul Județean Bistrița-Năsăud, România, și mijloacele bugetului local.

- ✓ În alt caz, APL Brătuleni, Nisporeni, din valoarea de 718,9 mii lei a lucrărilor de amenajare a teritoriului contractate, a exclus unele lucrări de 150,0 mii lei și a inclus alte lucrări în valoare identică, acestea constituind circa 21% din valoarea contractului, față de limita legală de 15%.
- ✓ IMSP SR Edineț și CS Edineț au acceptat neconform modificări semnificative în devizul inițial contractat de 8.941,2 mii lei, prin excluderea unor lucrări în sumă totală de 2.619,5¹⁹² mii lei, sau 29,3%, concomitent fiind incluse alte lucrări adăugătoare în sumă de 1.968,5¹⁹³ mii lei, sau 22,0%.
- ✓ APL or. Cupcini, APL mun. Edineț și DÎTS Briceni¹⁹⁴, în cadrul executării lucrărilor capitale la grădinițe de copii și a lucrărilor de amenajare a teritoriului prevăzute în 8 contracte de mică valoare, în sumă totală de 1.928,2 mii lei, au permis excluderea unor lucrări de 392,8 mii lei și includerea altor lucrări de 418,5 mii lei, fără documentarea modificării devizului de lucrări inițial contractat.

Cazuri de modificare a lucrărilor fără raportarea conformă a procedurilor de achiziții

- ✓ Prin procesul-verbal aprobat de primăria mun. Strășeni, s-a constatat modificarea prin excludere a lucrărilor conform proiectului, în sumă de 3.832,2 mii lei¹⁹⁵, care nu au fost aprobate de grupul de lucru pentru achiziții.
- ✓ La APL Cioburciu, r-nul Ștefan Vodă, modificările la contractul inițial (2.573,4 mii lei) în sumă de circa 400,0 mii lei nu au fost aprobate de către grupul de lucru pentru achiziții.

4.2.11. APL nu asigură respectarea prevederilor legale privind perceperea și returnarea garanției de bună execuție a contractului, prin ce nu asigură diminuarea riscului de prejudiciere a APL în cazul efectuării necalitative și neconforme a lucrărilor de construcții. Altfel,

16 APL¹⁹⁶ nu au asigurat perceperea în anii 2016-2021 a garanției de bună execuție de la antreprenorii de lucrări, estimată la **8.758,7** mii lei, fapt ce privează partea contractantă de anumite pârguri de constrângere în cazul executării unor lucrări necalitative.

Se ia act că primăria or. Cricova a înregistrat în evidența contabilă garanția de bună execuție (5% din valoarea lucrărilor executate) în sumă totală de 1.084,7 mii lei, depusă la contul trezorerial de către antreprenori¹⁹⁷.

În alt caz, contrar prevederilor legale și împuternicirilor acordate, înainte de recepția la terminarea lucrărilor de construcție a complexului sportiv Pânășești, fostul președinte al raionului Strășeni, prin scrisoarea nr.598 din 08.11.2019, a solicitat băncii comerciale deblocarea și transferarea mijloacelor bănești din contul bancar de depozit, care forma garanția de bună execuție, la contul bancar al antreprenorului (SRL „Devastcom”) a sumei totale de **5.716,9 mii lei**. De menționat că APR Strășeni, doar peste un an, la 10.11.2020, a solicitat de la bancă confirmarea existenței soldului de mijloace bănești acumulate la contul de depozit din garanția de bună execuție.

4.2.12. Alte constatări

- Contrar prevederilor pct. 4.1. din Anexa nr. A la CP L.01.03-2012¹⁹⁸, grupul de lucru pentru achiziții publice al CR Criuleni a inclus în caietul de sarcini, pentru achiziționarea în anul 2021 la

¹⁹² IMSP Spitalul Raional Edineț - 2.198,6 mii lei; Centrul de Sănătate Edineț - 420,9 mii lei.

¹⁹³ IMSP Spitalul Raional Edineț - 1.547,6 mii lei; Centrul de Sănătate Edineț - 420,9 mii lei.

¹⁹⁴ or. Cupcini: 4 contracte - 550,9 mii lei, includere - 80,3 mii lei, excludere - 86,2 mii lei; mun. Edineț: 1 contract - 231,5 mii lei, includere - 3,5 mii lei, excludere - 3,0 mii lei; DÎTS Briceni: 3 contracte - 1145,8 mii lei, includere - 309,0 mii lei, excludere - 329,3 mii lei.

¹⁹⁵ Lucrările de reparație capitală a străzilor: P. Rareș, Decebal, Ștefan cel Mare, T. Ciorba din mun. Strășeni, contractate inițial cu „Nouconst” SRL - 28.191,1 mii lei, valoare revizuită după modificări și înregistrată în sumă de 30.255,5 mii lei.

¹⁹⁶ Anexa nr.10, Tabelul nr.1 la Raportul de audit.

¹⁹⁷ SRL „Izodromgaz” - 504,0 mii lei, și SA „Orizont” - 580,7 mii lei.

¹⁹⁸ Pct. 4.1. din Anexa nr. A din CP L.01.03-2012 „Instrucțiuni cu privire la calcularea cheltuielilor de regie la determinarea valorii obiectului”.

licitație a lucrărilor de reparație la drumurile publice, 2 tipuri de lucrări¹⁹⁹, care, potrivit cadrului normativ, fac parte din componența cheltuielilor de regie. Ca rezultat, costurile aferente executării lucrărilor contractate și, respectiv, executate au fost majorate cu suma de **54,3 mii lei**.

- Potrivit pct.6.8.1. și Anexei C din Codul Practic în Construcții CP L.01.01-2012²⁰⁰, costul serviciilor de responsabil tehnic urma să fie stabilit în mărime de 1,1% de la valoarea de deviz a lucrărilor (fără TVA), însă **6 APL²⁰¹ au contractat servicii de supraveghere tehnică cu depășirea limitei stabilite de cadrul normativ, ca urmare, fiind suportate cheltuieli suplimentare în sumă totală de 201,4 mii lei.**

De exemplu, primăria or. Florești a contractat servicii de supraveghere tehnică în sumă de 236,2 mii lei, în mărime de la 2% până la 5% din valoarea lucrărilor (7.273,8 mii lei), cu depășire față de limita regulamentară, fiind suportate cheltuieli suplimentare de 156,2 mii lei.

- Contrar prevederilor legale²⁰², grupul de lucru din cadrul APR Telenești, la achiziționarea prin licitație²⁰³ a serviciilor de elaborare a proiectelor pentru „Reparația acoperișului și izolarea pereților clădirii IMSP CS Telenești și secția consultativă a SR”, a inclus în caietul de sarcini și serviciile de verificare și de expertizare a proiectelor, două tipuri de servicii incompatibile de a fi incluse într-un lot și într-un contract. Ca urmare, au fost achiziționate de la un operator economic ambele tipuri de servicii, în sumă de 486,7 mii lei²⁰⁴, deși acesta nu deține, potrivit cadrului legal, autorizație pentru activitatea de verificare și expertizare a proiectelor²⁰⁵.

O situație analogică s-a constatat și la achiziționarea serviciilor de proiectare, verificare și expertizare a lucrărilor de reparație a memorialului din or. Telenești, APR Telenești încheind un contract în sumă de 100,0 mii lei²⁰⁶ pentru ambele tipuri de servicii.

- Inițierea obiectului de investiție²⁰⁷ și contractarea la 03.08.2021 a lucrărilor de amenajare a terenurilor adiacente clădirii primăriei Brătuleni, r-nul Nisporeni, în valoare de 718,9 mii lei, s-au realizat ca urmare a aprobării la cheltuieli capitale în bugetul de stat pe anul 2021 a sumei de 400,0 mii lei. Doar cheltuielile de transport, regie și beneficiul de deviz constituie 165,1 mii lei. Totodată, unele costuri asumate pentru lucrări de instalare a gresiei de granit (teracotă) de 41,6 m² în sumă de 35,5 mii lei și placarea pereților de sprijin din piatră decorativă de 138,1 m² - în sumă de 166,5 mii lei (1205 lei per metru²) denotă riscuri de utilizare inefficientă a mijloacelor financiare.

Primăria, în lipsa deciziei Consiliului local²⁰⁸, a suportat cheltuieli de proiectare în sumă de 30,0 mii lei, pentru lucrări care se pot executa fără autorizație de construire și fără proiect tehnic. Totodată, aceste lucrări au fost inefficiente, deoarece modificarea esențială a acestora s-a efectuat după contractare (circa 21%), precum și nu s-a asigurat conform reglementărilor normative²⁰⁹ accesul persoanelor cu dizabilități în sediul primăriei.

¹⁹⁹ DI54A „Deplasarea autogrederului de la locul parcurii la locul de lucru și înapoi -327 ore, și RpDC12H „Autogreder peste 175 CP (întreținere curentă o dată la 2 luni)” -72 ore.

²⁰⁰ Codul Practic în Construcții CP L.01.01-2012, Anexa C, până la 50,0 mil. lei (supravegherea tehnică) – până la 1,1% din totalul pe capitolele 1–9.

²⁰¹ APL or. Florești – 156,2 mii lei; APR Fălești – 25,9 mii lei; DGEC Fălești – 7,7 mii lei; APL Răuțel, Fălești – 2,1 mii lei; APL Călugăr, Fălești – 5,4 mii lei; APL or. Glodeni – 4,1 mii lei.

²⁰² Art.13 din Legea nr.721 din 02.02.1996 și pct.12 din Anexa nr.1 la HG nr.361 din 25.06.1996.

²⁰³ nr.ocds-b3wdp1-MD1621579026582 din 04.06.2021.

²⁰⁴ Contractul nr.4/21 din 02.07.2021, încheiat cu „Genesisarch Grup”, servicii de elaborare a documentației de proiect la „Lucrări de reparații la IMSP Telenești”.

²⁰⁵ Legea nr.160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător (pct.6 din Anexa nr.1 din lege).

²⁰⁶ Contractul nr.102 din 10.12.2021 – SRL „Arh-Consult”, pentru servicii de proiectare a reparației memorialului din or.Telenești – 100,0 mii lei.

²⁰⁷ Obiectul „Amenajarea terenurilor cu nr. cadastrale 3019219.422 și 6019219.424, adiacente clădirii primăriei s. Brătuleni, Nisporeni”.

²⁰⁸ Art.14 alin.(2), lit. f) din Legea nr. 436 din 28.12.2006.

²⁰⁹ CP C.01.02:2018 http://www.ednc.gov.md/upload/61/CP_.01.022018.pdf

4.3. Autoritățile publice locale asigură darea în exploatare și contabilizarea conformă a investițiilor și reparațiilor capitale?

Autoritățile locale nu determină impactul activităților realizate și nivelul de implementare a obiectivelor stabilite. Menționăm nerespectarea prevederilor regulamentare ce țin de monitorizarea, evaluarea și raportarea implementării obiectivelor și planurilor de investiții strategice, estimarea mijloacelor necesare și surselor de finanțare atât pentru etapa investițională, cât și pentru cea postinvestițională, elaborarea rapoartelor de evaluare și progres, activități și competențe care sunt atribuite legal spre aprobare prin deciziile Consiliului local.

Autoritățile contractante, ca urmare a neconformării la cadrul normativ în vigoare și a organizării nepotrivite a controlului intern managerial, nu au asigurat executarea conformă a lucrărilor de construcție și de reparație capitală, clasificarea veridică a tipului de lucrări, precum și raportarea financiară corespunzătoare a cheltuielilor executate. În acest context, se relevă următoarele situații.

4.3.1. Determinarea neconformă a categoriilor de lucrări necesare și a volumelor acestora a dus la calcularea eronată a valorii estimate a lucrărilor și la contractarea unor lucrări neoportune în raport cu necesitățile tehnico-constructive. Astfel,

✓ În cadrul verificării lucrărilor de modernizare la stadionul „Spicul” din or. Făleşti, contractate în anul 2018, în valoare de 5.214,2 mii lei²¹⁰, auditul a constatat că în anul 2019 grupul de lucru pentru achiziții publice a acceptat excluderea unor lucrări în sumă de 317,0 mii lei și includerea altor lucrări în sumă de 733,9 mii lei, valoarea contractelor constituind 5.631,1 mii lei, sau cu 416,9 mii lei mai mult față de valoarea inițială a acestora. Cauza modificărilor a fost discordanța dintre necesitățile indicate în caietul de sarcini întocmit la inițierea achiziției și necesarul efectiv de lucrări²¹¹, precum și solicitarea de către beneficiar (DGEC a CR Făleşti), pe parcursul executării lucrărilor de construcție deja contractate, a modificării unor elemente constructive (lucrări de construcții generale; rigole; împrejmuiri din metal; săpături; tencuieli; instalații sanitare; etc.).

Totodată, prin 3 acorduri adiționale la contract, a fost modificat și termenul de execuție a lucrărilor, acesta fiind prelungit succesiv până la data de 30.06.2022 (termenul inițial de executare a contractului a fost stabilit pentru data de 07.06.2020). Deciziile de modificare a termenului de executare a contractului nu au avut la bază justificări bine documentate, iar autoritatea contractantă a admis tăgădănarea neargumentată a executării lucrărilor de către antreprenor.

Verificarea volumelor lucrărilor executate la situația din luna februarie 2023, în sumă totală de 3.821,3 mii lei²¹², și a cauzelor neexecutării lucrărilor în sumă de 1.809,8 mii lei a relevat următoarele.

Din lucrările neexecutate, urmează în mod obligatoriu să fie executate lucrări în sumă de **384,3 mii lei**²¹³ (fără cheltuielile pentru asigurări sociale, transport, regie, beneficiul de deviz și

²¹⁰ DGEC, Făleşti: contract nr.62/07.06.2018 în sumă de 5.214,2 mii lei; contract nr.65/19.11.2019, volume de lucrări suplimentare - 733,9 mii lei.

²¹¹ Blocul B: tencuieli exterioare dărășuite pe zidărie, 122,7 m² - lucrările au fost executate anterior, în baza altor lucrări contractate.

²¹² Anul 2018, 5 facturi fiscale (FF) - 1.874,8 mii lei; anul 2019, 6 FF - 1.544,3 mii lei; anul 2020, 1 FF - 260,9 mii lei; anul 2021, 1 FF - 141,4 mii lei.

²¹³ Ca exemplu, din lucrările contractate care nu au fost executate fac parte următoarele compartimente din deviz: bănci la blocul B - 19,6 mii lei; urne la blocul B - 4,8 mii lei; lucrări de conexiune la rețeaua de canalizare - 7,6 mii lei; balustrade la scări și vopsitorii - 4,6 mii lei (contractul nr.65); copertină la blocul A - 12,4 mii lei (contractul nr.65); lucrări de conexiune la rețeaua de ventilație în blocul sanitar - 7,4 mii lei; echipament electric de forță la iluminatul interior - 1,3 mii lei și 10,2 mii lei; lucrări de conexiune la rețeaua de alimentare cu apă - 3,7 mii lei; plăcuțe din beton la gard OL-26 - 21,1 mii lei; porți și împrejmuiri din plasă metalică la tribuna cu spectatori - 10,0 mii lei; instalarea urnelor pe teritoriul stadionului „Art Met” - 33,2 mii lei; montarea stâlpilor pentru iluminat - 10,9 mii lei; echipament electric de forță la blocul B - 4,0 mii lei; pilon pentru panoul informațional - 10,0 mii lei; panou electronic informativ - 30,1 mii lei; scaune sportive de rezervă - 48,0 mii lei; porți provizorii de minifotbal pentru antrenamente - 7,8 mii lei; gard metalic mobil - 10,0 mii lei; ecluza cu 5 perii rotative - 35,0 mii lei; semănarea gazonului - 23,2 mii lei; transplantări cu balot de pământ la arbori foioși și rășinoși (100 buc.) - 69,4 mii lei etc.

TVA). Totodată, lucrările în sumă de **21,9 mii lei**²¹⁴ nu au fost și nu mai pot fi executate, ca urmare a modificării structurii unor lucrări de bază. Lucrările în sumă de **65,2 mii lei** nu au fost executate, deoarece s-au înlocuit cu altele (**47,6 mii lei**), fără a fi modificat devizul contractual și fără a fi coordonate cu proiectantul²¹⁵.

Planificarea neconformă a lucrărilor a dus la modificarea (majorarea) ulterioară a dimensiunilor terenului de fotbal²¹⁶. Ca rezultat, lucrările efectuate în sumă de **83,4 mii lei** au fost demontate²¹⁷ și, respectiv, cheltuite inefficient.

De asemenea, urmare verificărilor efectuate în teren, auditul a relevat că lucrările recepționate conform proceselor-verbale de executare a lucrărilor și achitate de către beneficiar în sumă totală de **104,6 mii lei**²¹⁸, de fapt, nu au fost executate de către antreprenor.

Deși obiectul de reparații nu este finisat, auditul a constatat că unele lucrări executate se deteriorează.

4.3.2. Auditul a fost limitat în verificarea plenitudinii executării lucrărilor la Complexul sportiv raional din s. Pănășești, ca urmare a necorespunderii documentației de proiect cu caietul de sarcini, devizele de cheltuieli și procesele-verbale de executare a lucrărilor.

În baza deciziei CR Strășeni nr.1/14 din 16.02.2018²¹⁹, a fost inițiată procedura de achiziție privind elaborarea și verificarea studiului de fezabilitate pentru lucrările de proiectare și construcție a „Complexului sportiv raional din s. Pănășești”. Ca rezultat, la 17.04.2018, a fost încheiat un contract în sumă totală de 179,9 mii lei. Deși prestatorul de servicii, la 15.10.2018, a prezentat actul de predare-primire și factura fiscală²²⁰ privind serviciile executate pentru elaborarea studiului de fezabilitate la obiectul „Construcția complexului sportiv raional, s. Pănășești”, raportul de expertiză nr.0172-04-18 asupra studiului de fezabilitate menționat, verificat de către Serviciul de Stat pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor, a fost confirmat prin scrisoarea din 07.06.2018²²¹, sau cu 4 luni înainte de prezentarea studiului de fezabilitate beneficiarului. Astfel, raportul de expertiză conținea un șir de obiecții, care urmau să fie luate în considerație la elaborarea proiectului de execuție.

Cu toate acestea, la 18.05.2018, APR Strășeni a încheiat cu agentul economic, care a elaborat și studiul de fezabilitate, contractul de achiziționare a serviciilor de proiectare a obiectului menționat în sumă de 179,94 mii lei, acesta prezentând actul și factura fiscală privind serviciile prestate²²² la data de 19.12.2018.

Auditul menționează că lucrările executate de către SRL „Devastcom” la acest obiectiv, în valoare totală de 56.653,5 mii lei, nu corespund cu proiectul tehnic, caietul de sarcini și documentația de licitație, precum și cu devizele de cheltuieli contractate inițial conform dosarului de achiziție, fapt la care autoritățile nu au oferit explicațiile de rigoare.

²¹⁴ Fără calculele de deviz, de la costul lucrărilor - asigurări sociale, transport, regie, beneficiu, TVA (contractul nr.62 din 07.06.2018). Blocul B, devizul 2-2-1 – placaje din marmură și travertin cu grosime de până la 5 cm, 36,2 m².

²¹⁵ Pardoseli din mozaic de marmură, turnate pe loc, având stratul de uzură de 1,5 cm și stratul suport de 3,0 cm (35,0 mii lei) – înlocuite cu pavajul la pardoseli cu plăci pătrate din beton prefabricate (8,7 mii lei); pardoseli din materiale plastice, montate pe suport existent, covor PVC lipit cu prenadez (30,2 mii lei) - înlocuite cu pardoseli din plăci de gresie ceramică (38,9 mii lei).

²¹⁶ Lucrările de instalare a terenului artificial, executate în baza contractului nr.41 din 16.11.2020, în sumă de 4.676,2 mii lei.

²¹⁷ Pavajul cu plăci din beton prefabricat, 204 m²; borduri din beton prefabricat, 368 m/l.

²¹⁸ Placaj cu plăci din gresie ceramică la pardoseli; placaj/elemente liniare din plăci din gresie ceramică; placaj cu plăci din gresie la pereți; tavan suspendat, tip Armstrong; instalarea glasvandurilor la baie; uși din profil metalic; pavajul cu plăci și borduri din beton prefabricat.

²¹⁹ Decizia CR nr.1/14 din 16.02.2018 „Cu privire la corelarea bugetului raional pe anul 2018”.

²²⁰ Contractul nr.06 din 17.04.2018, încheiat cu SRL „Sorom Proiect” „Privind elaborarea studiului de fezabilitate pentru complexul sportiv raional, s. Pănășești” și factura fiscală nr. JJ 3303250 din 15.10.2018.

²²¹ Scrisoarea nr.04-244 din 07.06.2018 a Serviciului de stat pentru verificarea și expertizarea proiectelor și construcțiilor privind raportul de expertiză nr.0172-04-18 la studiul de fezabilitate pentru complexul sportiv raional, s. Pănășești.

²²² Contractul nr.10 din 18.05.2018, încheiat cu SRL „Sorom Proiect”, și factura fiscală nr. ÎM 1224617 din 19.12.2018 pentru servicii de proiectare.

Astfel, autoritățile raionului Strășeni, contrar reglementărilor normative²²³ și fără prezentarea obiectiilor, cu avizul Agenției pentru Supraveghere Tehnică, a aprobat recepția la terminarea lucrărilor pe contractul de antrepriză nr.17 din 18.07.2018, încheiat cu SRL „Devastcom”, în sumă totală de **56.653,5 mii lei**.

Totodată, auditul relevă că AST, reieșind din faptul că la data de 10.05.2023 beneficiarul n-a prezentat documentele solicitate, întocmite în concordanță cu prevederile legale (modificările proiectului, devizele de cheltuieli suplimentare verificate și avizate, deciziile grupului de lucru pentru achiziții publice privind includerea/excluderea lucrărilor, avizele proiectantului, etc.), nu poate efectua controlul de specialitate asupra volumelor de lucrări executate la acest obiectiv în cadrul recepției finale a obiectului.

Urmare celor menționate, se constată executarea neconformă de către SRL „Sorom Proiect” (același agent economic care a executat studiul de fezabilitate și documentația de proiect) a controlului de autor la obiectul respectiv, pentru care au fost suportate cheltuieli în sumă de **218,1 mii lei**.

Cu toate acestea, la 30.09.2022 și 18.11.2022, prin deciziile CR Strășeni, s-a aprobat statutul IP „Complexul Sportiv raional Strășeni”, cu „Nomenclatorul serviciilor și tarifele pentru serviciile prestate”, obiectivul dat fiind utilizat în lipsa recepției finale.

De menționat că antreprenorul SRL „Devastcom” a executat lucrări suplimentare necontractate (alimentare cu apă, etc.) la acest obiectiv, în sumă totală de **3.453,0 mii lei**, pentru care la momentul recepției la terminarea lucrărilor din 11.12.2020 lipsea proiectul de execuție, verificat și expertizat. Ca rezultat, din cauza neachitării de către APL a lucrărilor executate, agentul economic a acționat instituția în instanța de judecată. La momentul actual, cererea SRL „Devastcom” privind încasarea sumei de **3.453,0 mii lei** a fost respinsă prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 13.07.2022²²⁴.

Conform documentelor prezentate de către APL, la acest obiectiv este necesar de efectuat lucrări suplimentare de amenajare a spațiului parcării auto, cu valoarea lucrărilor estimate de **4,0 mil.lei**.

4.3.3. APL nu dispun de personal calificat, care, potrivit cadrului regulamentar, urmează să asigure calitatea întocmirii devizelor de cheltuieli pentru lucrările capitale.

AAPL de nivelul II, în calitate de executori de buget și beneficiari de investiții și reparații capitale, au responsabilitatea de a asigura o bună guvernare a fondurilor publice, precum și de a îndeplini unele obligații privind calitatea construcțiilor conform rigorilor legale²²⁵. Totodată, în scopul respectării actelor normative în construcții, proiectanții urmează să fie atestați de către comisiile de atestare specializate, fapt prevăzut de cadrul normativ²²⁶.

Potrivit Regulamentului privind organizarea și funcționarea Direcției economie și infrastructură, aprobat prin Decizia CR Strășeni nr.5/21 din 08.09.2020, specialistul Secției construcții este responsabil de elaborarea devizelor de cheltuieli în construcții/reconstrucții. Urmare verificării deținerii de către specialiștii din Secția construcții a certificatelor pentru elaborarea devizelor, se relevă că aceștia nu dețin aceste certificate, fapt ce pune la îndoială calitatea devizelor de cheltuieli pentru lucrările capitale, întocmite în valoare totală de **10,7 mil.lei**.

Situații analogice sunt constatate și la CR Ungheni, după cum este menționat la pct.4.2.1. din Raport.

²²³ Pct.18 și pct.21 din Regulamentul aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996.

²²⁴ http://agenda.csj.md/pdf_creator_civil.php?id=111859

²²⁵ Art.3 și art.9 din Legea nr.721 din 02.02.1996.

²²⁶ Pct.13 din Anexa nr.1 la HG nr.361 din 25.06.1996. Pct.2 din Anexa nr.1 la HG nr.329 din 23.04.2009 „Pentru aprobarea regulamentului cu privire la atestarea tehnico-profesională a specialiștilor cu activități în construcții”.

4.3.4. Unele autorități contractante nu au asigurat ajustarea costurilor contractuale în raport cu modificările survenite în actul normativ de reglementare, condiționând suportarea cheltuielilor nejustificate în sumă totală de 39,7 mii lei.

APL au admis neregulamentară recepționarea și achitarea unor lucrări de investiții/reparații capitale cu valoare majorată, ca rezultat al acceptării în procesele-verbale de recepție a lucrărilor a cotei majorate la contribuțiile de asigurări sociale de 23%, în loc de 18%, stabilită prin cadrul legal²²⁷. De exemplu, APR Ungheni a acceptat majorarea cheltuielilor aferente obiectului „Apeduct de grup Bușila-Grăseni” cu suma de **19,4 mii lei**, iar APL Năpădeni, Ungheni - cu suma de **20,3 mii lei**.

4.3.5. Sunt constatate cazuri de executare a lucrărilor în volume mai mici decât cele documentate în baza proceselor-verbale de execuție și de dezafectare a mijloacelor bugetare achitate în raport cu lucrările efectiv îndeplinite, care au condiționat suportarea cheltuielilor nejustificate în sumă totală de 47,6 mii lei.

✓ APR Glodeni, în lipsa unor justificări argumentate, a admis majorarea neîntemeiată a costului total al lucrărilor din deviz²²⁸ cu **18,0 mii lei** față de condițiile contractuale.

✓ 5 entități au recepționat lucrări, înregistrate în procese-verbale de recepție, în volume mai mari decât efectiv au fost executate, ceea ce a condiționat suportarea cheltuielilor nejustificate în sumă totală de **29,6 mii lei**²²⁹.

4.3.6. Unele autorități contractante nu au asigurat aplicarea prevederilor contractuale sau normative de penalizare a antreprenorului pentru neexecutarea integrală a lucrărilor sau pentru executarea cu întârziere a lor.

✓ Deși agenții economici nu au respectat termenul de executare a lucrărilor și au abandonat obiectul de construcții, 3 APL²³⁰ nu au inițiat rezilierea contractelor încheiate în valoare totală de 19,7 mil.lei, aplicarea penalizărilor contractuale²³¹ și includerea antreprenorilor în lista de interdicție²³².

✓ APR Telenești și primăria or. Criuleni²³³, pentru nerespectarea termenului de executare a contractului, nu au aplicat penalitatea pentru întârziere, care urma a fi calculată pentru 2 luni și, respectiv, 8 luni de la volumul restant al lucrărilor de 612,7 mii lei și, respectiv, 1.347,5 mii lei.

✓ APL Grătiești a acordat agenților economici avansuri în sumă totală de 1.008,6 mii lei, în baza a 9 contracte de achiziționare a lucrărilor capitale, contrar prevederilor legale²³⁴, deoarece mărimea avansurilor acordate a constituit de la 50% până la 100% din valoarea contractată, astfel depășind norma prevăzută de cadrul legal în mărime de 10%.

4.3.7. Unele APL nu au asigurat efectuarea recepției lucrărilor, sau aceasta s-a efectuat cu abateri de la prevederile cadrului regulamentar.

²²⁷ Începând cu 01.10.2018, prin Legea nr.178 din 26.07.2018 cu privire la modificarea unor acte legislative, a fost modificată Anexa nr.3 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018 nr.281 din 15.12.2017 privind tarifele și baza de calcul a contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii, datorată de angajatori, de la 23% la 18%.

²²⁸ Lucrări contractate de construcție-montaj pe traseul de gaz Dușmani-Ciuciulea, în sumă de 299,6 mii lei.

²²⁹ Raionul Fălești: primăria or. Fălești – 9,8 mii lei; LT „Mihai Eminescu” – 9,4 mii lei, și LT „Ion Creangă” – 5,2 mii lei; Direcția Generală Educație și Cultură a CR Fălești – 1,7 mii lei. Primăria or. Glodeni – 3,5 mii lei.

²³⁰ APL or. Fălești: contractul nr.130 din 19.07.2021 - **380,6 mii lei**, executat – 174,6 mii lei, și DGEF Fălești, contractul nr.62 din 07.06.2018 - **5.214,2 mii lei** și nr.65 din 19.11.2019 – **733,9 mii lei**, executat total – 3.560,5 mii lei. CR Briceni – nr.49 din 12.10.2021, lucrări de construcție a Complexului sportiv – **13.331,5 mii lei**, executat - 488,9 mii lei (stabilite abateri de la normativul tehnic, de la proiect și caietul de sarcini, executarea lucrărilor cu întârziere față de grafic, lipsa cărții tehnice de la șantier a dirigintelui tehnic, care duc la încălcări grave ale rezistenței construcției).

²³¹ de la 0,01% până la 0,1% pentru fiecare zi de la valoarea lucrărilor neexecutate.

²³² Pct.14 din Hotărârea Guvernului nr.1418 din 28.12.2016 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de întocmire a Listei de interdicție a operatorilor economici” (în continuare – Regulamentul aprobat prin HG nr.1418 din 28.12.2016).

²³³ APR Telenești: „Lucrările de reparație a acoperișului și a fațadei clădirii secției de pediatrie” – 1.291,6 mii lei. Primăria or. Criuleni: „Lucrările de pavare a căilor pietonale pe str.31 August, intersecție str. Orheiului și str.Viilor” – 1.678,9 mii lei.

²³⁴ Art. 66 alin. (5) din Legea nr. 181 din 25.07.2014.

Potrivit prevederilor regulamentare²³⁵, recepția constituie o componentă a sistemului calității în construcții, care se efectuează atât la lucrări noi, cât și la intervențiile în timp asupra construcțiilor existente (reparații capitale, ș.a.), în două etape: recepția la terminarea lucrărilor și recepția finală la expirarea perioadei de garanție. În cadrul acestui proces²³⁶, comisia de recepție verifică: respectarea prevederilor din autorizația de construire, prin analiza documentelor conținute în cartea tehnică a construcției; executarea lucrărilor în conformitate cu prevederile contractului de antrepriză, documentației de execuție și cu reglementările specifice, cu respectarea exigențelor esențiale în construcții, conform legii ș.a.

Reieșind din prevederile menționate, lucrările de construcții se consideră finalizate dacă s-au realizat toate elementele prevăzute în autorizație și/sau dacă s-a efectuat recepția la terminarea lucrărilor. Construcțiile executate fără autorizație de construire sau cu nerespectarea prevederilor acesteia, precum și cele la care nu s-a efectuat regulamentar recepția la terminarea lucrărilor, nu se consideră finalizate.

În condițiile în care o construcție nu se consideră finalizată pentru oricare din motivele menționate supra, ea nu poate fi înregistrată conform în evidență, întrucât lipsesc documentele care atestă și confirmă faptul că edificarea construcțiilor s-a efectuat conform rigorilor calității în construcție.

În acest context, se relevă următoarele aspecte și exemple:

✓ 8 autorități publice²³⁷ nu au asigurat regulamentar²³⁸ perfectarea și semnarea de către părțile contractante a procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor pentru unele contracte de reparații capitale și construcții executate către anul 2021.

În altă situație, 3 autorități²³⁹ au semnat neconform²⁴⁰ procesul-verbal de recepție finală a obiectului de reparație capitală până la expirarea termenului de garanție privind calitatea lucrărilor.

Trei autorități²⁴¹ nu practică documentarea procesului de recepție finală a lucrărilor executate.

✓ Președintele raionului Ungheni nu a asigurat regulamentar recepția la terminarea lucrărilor la obiectul „Apeductul de interconectare a rețelelor orășenești cu apeductul Zagarancea-Cornești”, pentru ca ulterior să achiziționeze direct, dar și în lipsa expertizei, lucrări suplimentare în sumă de **758,5 mii lei** la contractul din 18.12.2019 în sumă de 6,2 mil. lei.

Deși ultimele lucrări au fost recepționate de la agentul economic la data de 22.07.2022, președintele raionului Ungheni nu a convocat regulamentar, în termen de 15 zile²⁴², comisia pentru recepția la terminarea lucrărilor.

Ulterior, la 23.01.2023, a fost întocmit procesul-verbal al comisiei din cadrul Consiliului raional Ungheni, prin care s-au constatat un șir de lucrări suplimentare în sumă de 758,5 mii lei, care nu au fost confirmate legal prin procedura de verificare și expertizare a lucrărilor, dar care au fost aprobate de grupul de lucru pentru achiziții publice prin darea de seamă din 29.03.2023.

²³⁵ Cap. II din Anexa nr.1 la Regulamentul aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996.

²³⁶ Pct.18 din Anexa nr.1 la Regulamentul aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996.

²³⁷ APR Telenești – 9 contracte; APR Strășeni – 18 contracte; APL de nivelul I: or. Glodeni – 17 contracte; or. Florești – 5 contracte; Cojușna, Strășeni – 6 contracte; Greblești, Strășeni – 1 contract; Brătuleni, Nisporeni – 1 contract; Cioburciu, Ștefan Vodă – 1 contract.

²³⁸ Cap. II din Anexa nr.1 la Regulamentul aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996.

²³⁹ Primăria or. Fălești, „Lucrările de reparație capitală a străzii Ștefan cel Mare 4V din or. Fălești” – garanția 3 ani; Secția Cultură, r-nul Glodeni, „Lucrările de reparație capitală a acoperișului la Școala de arte, or. Glodeni” – garanția 10 ani; primăria com. Alexeevca, r-nul Florești, „Construcția lucrărilor de apeduct pentru aprovizionarea cu apă a locuitorilor s. Alexeevca” - garanția 3 ani.

²⁴⁰ Pct.36 din Anexa nr.1 la Regulamentul aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996 – „Recepția finală este convocată de investitor în cel mult 15 zile după expirarea perioadei de garanție. Perioada de garanție este cea prevăzută în contract”.

²⁴¹ r-nul Florești: APR; Direcția Generală Educație; primăria com. Prajila.

²⁴² Anexa nr.1 la HG nr.285/1996 (pct.10. Investitorul va fixa data începerii recepției în maximum 15 zile calendaristice de la terminarea lucrărilor).

În alt caz, APR Ungheni, la data de 12.07.2019, fără să dispună de actele de recepție la terminarea lucrărilor și de recepție finală, a majorat valoarea de bilanț a drumului L385 Mănoilești-Cetireni cu cheltuielile pentru lucrările de proiectare și construcție în sumă totală de 4.589,3 mii lei.

✓ APR Strășeni nu a asigurat conform²⁴³ perfectarea și semnarea de către părțile contractante a procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor/finală pentru contractele de reparații capitale și construcții executate în sumă totală de **30.946,3 mii lei** (43 cazuri), înregistrate la conturile extrabilanțiere și care urmau a fi transmise autorităților publice locale.

✓ La adresarea scrisă a președintelui raionului Glodeni (noiembrie 2022), antreprenorul nu s-a prezentat pentru semnarea documentelor de recepție a lucrărilor de reparație capitală finalizate la LT „Vasile Coroban”, precum și pentru predarea documentației tehnice.

4.3.8. Unele autorități contractante auditate nu au asigurat corespunzător²⁴⁴, prin intermediul responsabilului tehnic atestat, supravegherea lucrărilor de reparații în valoare totală de 70,6 mil. lei, precum și completarea și predarea integrală către beneficiar a documentației/cărții tehnice pentru lucrări în valoare de 250,2 mil.lei²⁴⁵.

✓ Una din funcțiile principale ale beneficiarului (APL) este asigurarea supravegherii tehnice și a controlului calității lucrărilor executate. La execuția lucrărilor de reparații capitale, responsabilul tehnic face parte din componenta de asigurare a calității și execută obligațiile prevăzute în Legea calității în construcții²⁴⁶ și reglementările, aprobate de Guvern, de asigurare a calității construcțiilor²⁴⁷. Prin urmare, supravegherea tehnică a lucrărilor presupune: verificarea procesului de realizare a lucrărilor în conformitate cu reglementările tehnice în vigoare, corespunderea valorii lucrărilor executate cu valoarea specificată în contractul de antrepriză, analiza existenței documentelor care justifică cantitatea și certifică calitatea materialelor utilizate la lucrări și asigurarea că ele corespund cu prevederile proiectului, semnarea documentelor corespunzătoare fiecărei faze.

Analizând conformitatea executării lucrărilor contractate, auditul a constatat la 23 de autorități deficiențe privind asigurarea calității lucrărilor în sumă totală de 70.642,1 mii lei, deoarece acestea au fost executate în lipsa responsabilului tehnic atestat, fiind afectate exigențele privind calitatea lucrărilor efectuate.

✓ Antreprenorii nu au asigurat sistemul calității în construcții, iar autoritățile nu au solicitat prezentarea regulamentară²⁴⁸ și integrală a documentației corespunzătoare aferente Cărții tehnice.

Prin urmare, 24 de autorități contractante²⁴⁹ nu au asigurat perfectarea completă și păstrarea cărților tehnice²⁵⁰ pentru 182 de obiecte aferente lucrărilor capitale în valoare de **250.238,4 mii lei**.

4.3.9. Termenul privind garanția lucrărilor executate în unele cazuri este prevăzută nereglementar la contractarea lucrărilor capitale de către autoritățile publice.

²⁴³ Cap. II și cap. III din Anexa nr.1 la Regulamentul aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996.

²⁴⁴ Art.9, art.15 alin.(2) și art.24 lit.d) din Legea nr.721-XIII din 02.02.1996.

²⁴⁵ Anexa nr.10, Tabelul nr.1 la Raportul de audit.

²⁴⁶ Legea nr.721-XIII din 02.02.1996.

²⁴⁷ HG nr.361 din 25.06.1996.

²⁴⁸ Anexa nr.1 la Regulamentul aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996.

²⁴⁹ Anexa nr.10, Tabelul nr.1 la Raportul de audit.

²⁵⁰ Cartea tehnică a construcției cuprinde toată documentația tehnică privind realizarea construcției începând cu etapa de proiectare și până la punerea în funcțiune a obiectului, oglindind și exploatarea ulterioară a obiectului, inclusiv toate modificările operate în procesul exploatării lui.

Deși cadrul legal prevede²⁵¹ că pentru perioada postrecepție a lucrărilor termenul de garanție constituie 5 ani, grupurile de lucru pentru achiziții din cadrul a 9 autorități contractante din raionul Fălești - pe 44 de contracte²⁵², și din cadrul a 4 autorități contractante din raionul Glodeni - pe 22 de contracte²⁵³, nu au solicitat acordarea termenului de garanție pentru lucrările executate, iar pe 18 contracte termenul a fost mai mic de 1 an²⁵⁴ și de 3 ani²⁵⁵. Astfel, prin nereglementarea contractuală a termenului de garanție privind calitatea lucrărilor sau prin micșorarea lui, autoritatea contractantă își restricționează unilateral acțiunile îndreptate spre înlăturarea unor vicii ascunse, apărute în perioada postrecepție a lucrărilor executate.

Responsabilii din cadrul AP unor raioane, în actele de recepție la terminarea lucrărilor, nu au specificat costul lucrărilor conform devizului și costul celor executate, perioada de garanție, descrierea indicilor de bază ai lucrărilor și concluzia comisiei privind direcționarea, sau nu, a sumelor la capitalizarea obiectului. Respectiv, nu s-a asigurat justificarea modului de contabilizare a cheltuielilor suportate pentru menținerea și majorarea duratei de exploatare a mijloacelor fixe, cu justificarea majorării valorii prin întocmirea procesului-verbal²⁵⁶.

Se relevă că în cadrul unor APL lipsesc proceduri reglementate privind monitorizarea lucrărilor executate în perioada de garanție pe mai mulți ani, precum și includerea în contract a acestor prevederi, ceea ce determină riscul ca lucrările aflate sub garanție să fie reparate din contul bugetului, fără utilizarea garanțiilor antreprenorilor responsabili. Astfel, potrivit cadrului regulamentar, beneficiarii de lucrări au obligația de a prevedea în contract perioada de garanție a lucrărilor, în care antreprenorul are obligația de a înlătura toate defecțiunile constatate la obiecte cu cheltuială proprie, în urma unei notificări transmise de către beneficiar. Unele APL auditate nu țin o evidență a contractelor în care a fost prevăzută garanția pentru lucrările efectuate pe un termen de mai mulți ani (2-5 ani), ceea ce determină riscul ca defecțiunile constatate la lucrările aflate sub garanție să fie reparate din contul bugetului respectiv, fără a ține cont de garanțiile antreprenorilor responsabili.

Prin urmare, autoritățile contractante, contrar principiilor de bună guvernare²⁵⁷, reglementate prin Legea nr.229 din 23.09.2010, nu au aprobat proceduri specifice proprii prin care s-ar reglementa și documenta acțiunile de monitorizare și raportare, aferente procesului de verificare a calității lucrărilor în perioada termenului de garanție.

Ca exemplu de executare necalitativă și lipsă a procedurilor de monitorizare a lucrărilor executate în perioada de garanție menționăm construcția complexului Memorialului din or. Florești, edificat în scopul comemorării celor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței RM, în războiul din Afganistan și victimelor catastrofei de la C.A.E. Cernobîl, în valoare de 1.559,8 mii lei.

²⁵¹ Art.30 alin.(1) din Legea nr.721 din 02.02.1996 - Proiectantul, verificatorul de proiecte atestat, fabricantii și furnizorii de produse pentru construcții, executantul, responsabilul tehnic atestat, dirigintele de șantier atestat, specialistul din laboratorul de încercări în construcții, expertul tehnic în construcții răspund potrivit obligațiilor ce le revin pentru viciile ascunse ale construcției, apărute în termenul de garanție postrecepție de 5 ani, precum și pe toată durata de existență a construcției, pentru viciile structurii de rezistență, rezultate din nerespectarea normelor de proiectare și execuție în vigoare la data realizării ei.

²⁵² Raionul Fălești: APR – pe 2 contracte; DGEC – pe 3 contracte; Direcția Generală Asistență Socială, Protecția Familiei și Copilului – pe 3 contracte; Primăria: or. Fălești - pe 19 contracte; s. Răuțel – pe 5 contracte; s. Catranic - pe 3 contracte; com. Călugăr – pe 3 contracte; LT „Mihai Eminescu” - pe 4 contracte; LT „Ion Creangă” - pe 2 contracte.

²⁵³ Raionul Glodeni: Aparatul președintelui raionului – pe 1 contract; Direcția Învățământ, Tineret și Sport – pe 1 contract; primăria or. Glodeni – pe 15 contracte; LT „Vasile Coroban” or. Glodeni - pe 5 contracte.

²⁵⁴ Raionul Fălești: primăria or. Fălești - pe 4 contracte; primăria com. Călugăr - pe 1 contract.

²⁵⁵ Raionul Fălești: APR – pe 3 contracte; DGEC – pe 5 contracte; Primăria or. Fălești - pe 3 contracte și a s. Răuțel – pe 2 contracte.

²⁵⁶ Pct.1.4.5. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.216 din 28.12.2015.

²⁵⁷ Transparență și răspundere, economicitate, eficiență și eficacitate, legalitate și echitate, etică și integritate în activitatea entităților publice.

Valoarea obiectului o constituie lucrările de construcții efectuate în anii 2011-2013, în sumă totală de 1.161,8 mii lei, și lucrările de reparații capitale la memorialul deja edificat, executate în anii 2015-2017, în sumă totală de 335,9 mii lei.

De menționat că în anul 2022, din cauza unui incident, s-a decis demontarea tuturor plăcilor de ceramică, iar prin decizia CR Florești nr. 01/01 din 02.02.2023, s-a decis alocarea mijloacelor financiare din soldul disponibil, în sumă totală de 1.500,0 mii lei, pentru reparația repetată a complexului memorial.

Astfel, până în prezent CR Florești n-a stabilit cauzele și persoanele responsabile de defecțiunile la acest obiectiv, suportând cheltuieli suplimentare pentru reparația lui.

4.3.10. Cu referire la investițiile și reparațiile capitale efectuate în infrastructura drumurilor proprietate a UAT prin ÎS „ASD”.

La sfârșitul anului 2021, în evidența ÎS „ASD” erau înregistrate lucrări executate în anii 2018-2020 în cadrul Programului de reparație periodică/întreținere a drumurilor publice locale, comunale și a străzilor care nu au fost transmise autorităților locale, în sumă totală de **1.868,2 mil.lei**²⁵⁸.

Tabelul nr.7, mil.lei

Anii	2018	2019	2020	2021	2022	Total
Executate total lucrări „Drumuri Bune”	621,8	893,0	702,6	1.097,8	0,0	3.315,2
Transmise total lucrări din „Drumuri Bune”	2,5	1.185,8	230,2	58,7	0,0	1.477,2

Sursa: Informațiile din evidența contabilă la contul 121.4 al ÎS „ASD”, 30,2 mil.lei sold la 01.01.2018.

Recepția la terminarea lucrărilor și recepția finală s-au efectuat de către ÎS „ASD” într-o singură etapă, de regulă, până la expirarea termenului de garanție. Indiferent de tipul lucrărilor și al îmbrăcămintei rutiere (pietriș sau asfalt beton), termenul de garanție a lucrărilor a constituit 1 an²⁵⁹. Până la sfârșitul anului 2021, prin acte de primire-predare, au fost transmise autorităților locale lucrări în valoare totală de **1.477,2 mil.lei**. Respectiv, după transmiterea lucrărilor, obligativitatea monitorizării postgaranție a calității lucrărilor revine autorităților locale.

Auditul precedent²⁶⁰ a atestat lipsa monitorizării de către AAPL a termenelor de garanție pentru fiecare obiect contractual. S-a menționat că nicio APL de nivelul I și de nivelul II auditată, prin Comisia de recepție finală, nu a examinat, în mod obligatoriu, conform pct.38 subpct.3) din HG nr.285/23.05.1996²⁶¹, aprobarea concluziei investitorului privind comportarea construcțiilor și instalațiilor aferente acestora în exploatare în perioada de garanție, inclusiv viciile depistate și remedierea lor.

Aceste neregularități se mențin, respectiv, calitatea lucrărilor în perioada de garanție nefiind monitorizată și documentată conform cerințelor actelor normative.

Exemplificăm nerespectarea prevederilor legale²⁶² de către CR Ungheni, care nu a asigurat controlul asupra recepției și garanției lucrărilor de construcție, precum și inventarierea acestora. Astfel, la data de 12.07.2019, CR Ungheni a recepționat de la ÎS „ASD” lucrări de proiectare și construcție a drumului L385 Mănoilești-Cetireni, în sumă de 4.589,3 mii lei²⁶³, care au fost înregistrate la majorarea valorii de bilanț a drumului în lipsa actelor de recepție la terminarea

²⁵⁸ Inclusiv din bugetul de stat – 1.764,1 mil.lei, și din fondul rutier – 104,0 mil.lei.

²⁵⁹ La solicitarea auditului din 06.03.2023, către data de 31.05.2023, ÎS „ASD” a prezentat informația integrală pentru lucrările executate de reparație a drumurilor proprietate a UAT de nivelul I și de nivelul II.

²⁶⁰ Raportul auditului conformității utilizării de către unitățile administrativ-teritoriale a transferurilor din bugetul de stat destinate pentru infrastructura drumurilor (Hotărârea Curții de Conturi nr.39 din 20 iulie 2021).

²⁶¹ Pct.18 din Regulamentul aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996.

²⁶² Art.18 din Legea nr.721-XIII din 02.02.1996; Regulamentul aprobat prin HG nr.285 din 23.05.1996.

²⁶³ Neregularitățile din Raportul de audit aprobat prin HCC nr.10 din 28.02.2022 nu au fost implementate și justificate la solicitările auditului actual.

lucrărilor și de recepție finală. De asemenea, nu au fost prezentate auditului documentele recepționate prin acte de la ÎS „ASD”, în volum de 2293 pagini, inclusiv cartea tehnică cu documentația aferentă obiectului de investiții, ceea ce nu va permite recepția finală a obiectivului și înregistrarea conformă a acestuia în evidența contabilă.

4.3.11. Nu este asigurată monitorizarea și controlul privind raportarea financiară a cheltuielilor executate aferente investițiilor și reparațiilor capitale.

✓ 17 autorități contractante²⁶⁴ au raportat neregulamentar la contul altor mijloace fixe cheltuielile pentru investițiile capitale în active în curs de execuție, în valoare totală de **102.976,4 mii lei**.

Potrivit prevederilor regulamentare²⁶⁵, la grupa de conturi 319 „Investiții capitale în active în curs de execuție” se ține evidența activelor nemateriale și materiale în curs de execuție, adică în proces de construcție, a investițiilor capitale efectuate în mijloace fixe, precum și a documentației de proiect.

Astfel, nerespectând reglementările în vigoare, unele APL au înregistrat incorect valoarea documentației de proiect și altor lucrări/servicii la contul 311 „Clădiri”, în sumă de 23.430,1 mii lei, la contul 312 „Construcții speciale” – de 78.152,3 mii lei, la contul 318 „Alte cheltuieli” - de 977,3 mii lei, și la contul 222990 „Servicii atribuite altor alineate” – de 416,7 mii lei, acestea urmând a fi atribuite la contul 319 „Investiții capitale în active în curs de execuție”.

În contextul deficiențelor constatate, se relevă că Direcțiile de finanțe nu au exercitat conform competențelor atribuite controlul asupra atribuirii corecte a contului de cheltuieli (ECO) în planul de finanțare.

✓ Necapitalizarea conformă²⁶⁶ de către unele APL a lucrărilor de investiții și reparații capitale aferente infrastructurii drumurilor, în valoare totală de **37.021,2 mii lei**²⁶⁷, a generat majorarea neîntemeiată a cheltuielilor entităților și a diminuat valoarea construcțiilor speciale și a instalațiilor de transmisie cu aceeași sumă.

Potrivit cadrului normativ²⁶⁸, reparația este totalitatea lucrărilor fizice de intervenție, care au ca scop compensarea totală a uzurii fizice și morale a elementelor separate ale structurii rutiere, terasamentelor, lucrărilor de artă, produsă ca urmare a exploatării în condiții normale; îmbunătățirea caracteristicilor tehnice la nivelul impus de traficul maxim corespunzător numărului de benzi de circulație existente, refacerea sau înlocuirea de elemente sau părți de construcții ieșite din uz care afectează rezistența, stabilitatea, siguranța în exploatare a drumului și protecția mediului.

Totodată, potrivit prevederilor regulamentare²⁶⁹, reparația capitală a activelor nefinanciare reprezintă investiții în active deja existente. Costul reparației capitale se include în costul obiectului existent, majorând valoarea de bilanț a acestuia, deoarece duce la majorarea capacității de producție sau la prelungirea termenului de utilizare a activelor nefinanciare.

Astfel, în cadrul auditului au fost constatate 6 cazuri când APL auditate au reflectat greșit în evidența contabilă valoarea lucrărilor capitale în sumă totală de 37.021,2 mii lei la contul 222500 „Servicii de reparații curente”, deși urmau a fi înregistrate la contul 312 „Construcții speciale”.

²⁶⁴ Anexa nr.10, Tabelul nr.2 la Raportul de audit.

²⁶⁵ Pct.3.3.37 și pct.3.3.41 din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.216 din 28.12.2015.

²⁶⁶ Pct.3.3.1. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.216 din 28.12.2015.

²⁶⁷ Anexa nr. 10, Tabelul nr.2 la Raportul de audit.

²⁶⁸ Ordinul nr.94 din 12.04.2019 al Ministerului Economiei și Infrastructurii „Cu privire la aprobarea documentului normativ CP D.02.24:2019 „Clasificarea și periodicitatea executării lucrărilor de întreținere și reparație a drumurilor publice””.

²⁶⁹ Pct.3.3.1. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.216 din 28.12.2015.

✓ APL nu au atribuit la majorarea valorii de bilanț a mijloacelor fixe cheltuielile pentru investițiile capitale efectuate în sumă totală de **41.231,6 mii lei**²⁷⁰, inclusiv: la construcția gazoductului de presiune înaltă Chiștelnița-Ordășei (segmentul Negureni), în sumă de 6.896,9 mii lei; la obiectul „Alimentarea cu apă a s.Năpădeni, Ungheni” – 13.600,0 mii lei; 13 APL din r-nul Edineț – 19.934,6 mii lei; lucrări de construcție-montaj la gazoductul Centrului de reabilitare și plasament Micleușeni, Strășeni – 241,6 mii lei, etc.

✓ În alt caz, APL Lozova, Strășeni nu a asigurat reflectarea în evidența contabilă a cheltuielilor pentru lucrările capitale la străzile satului, efectuate de locatari din contribuția acestora și prevăzute în decizia autorității, în sumă de 450,0 mii lei.

4.3.12. Transmiterea bunurilor, formate în urma investițiilor/reparațiilor capitale efectuate, de la bugetul raional la beneficiarii finali a fost marcată de unele dificultăți/impedimente și iregularități, în consecință fiind afectată contabilizarea conformă a acestora.

Contrar prevederilor Regulamentului aprobat prin HG nr.901 din 31.12.2015²⁷¹, CR Strășeni nu a asigurat transmiterea lucrărilor capitale valorificate în perioada anilor 2015-2021, în sumă totală de 57.662,1 mii lei²⁷², către beneficiarii finali ai investițiilor.

Se menționează că aceste cheltuieli sunt reflectate în evidența contabilă a APR Strășeni la conturile extrabilanțiere.

În alt caz, Gimnaziul „Valeriu Cordineanu” nu a asigurat transmiterea în anul 2018, la bilanțul primăriei com. Chițcanii Vechi, r-nul Telenești, a valorii lucrărilor de construcție a sălii de sport date în exploatare în sumă de 3.109,9 mii lei.

4.3.13. Autoritățile publice nu au asigurat evidența materialelor obținute în valoare totală de 476,1 mii lei. Astfel,

- Primăria or. Cricova nu a evaluat și contabilizat materialele obținute în urma executării lucrărilor de reparație capitală a drumurilor (asfalt frezat) primite cu titlu gratuit de la ÎM „Regia Exdrupo”, care la situația din 12.12.2022 au constituit 717,3 tone, în sumă de **179,3 mii lei**.

- Analogic, primăria mun. Strășeni nu a documentat executarea lucrărilor de tăiere cu freza a materialului de 968 tone²⁷³, cu valoarea estimată în sumă de **242,0 mii lei**.

- În alt caz, responsabilii din cadrul APR Ungheni au admis majorarea plăților pe contractul din 12.09.2018²⁷⁴ în sumă de **54,8 mii lei**, ca urmare a nediminuării volumului de material utilizat în caz de refolosire sau de luare la evidența contabilă către data terminării lucrărilor - 23.12.2021, a cantității de 209 tone de beton asfaltic frezat.

Se ia act că, pe parcursul misiunii de audit, **primăria or. Cricova** a inventariat, evaluat și înregistrat în evidența contabilă asfaltul frezat stocat (717,3 tone) în valoare de 179,3 mii lei.

4.3.14. Autoritățile nu au confirmat și justificat documentar²⁷⁵ cheltuielile suportate pentru execuția proiectelor, prin recepția și asigurarea integrității acestora.

✓ Documentația de proiect este o lucrare tehnică întocmită pe baza unei teme date, care cuprinde calculele tehnico-economice, desenele, instrucțiunile etc., necesare executării unei construcții, unei mașini etc..

²⁷⁰ Anexa nr.10, Tabelul nr.2 la Raportul de audit.

²⁷¹ HG nr.901 din 31.12.2015 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică”.

²⁷² Suma totală 57.662,1 mii lei, inclusiv a.2021 – 12.053,7 mii lei.

²⁷³ Deviz actualizat din a.2021, în sumă de 11.443,1 mii lei „Reparația str. Ștefan cel Mare, or. Strășeni”: Poz.16 transportare – 968,34 tone.

²⁷⁴ Contractul din 12.09.2018 în valoare de 24.999,5 mii lei, actul de recepție la terminarea lucrărilor din 23.12.2021.

²⁷⁵ Art.19 din Legea nr.113 din 27.04.2007 și pct. 1.4.3.10. din Ordinul ministrului finanțelor nr.216 din 28.12.2015: „Documentele primare intrate în contabilitate, în mod obligatoriu, sunt supuse controlului, atât din punctul de vedere al formei (prezența tuturor elementelor și semnăturilor), cât și al conținutului (caracterul legitim al operațiunilor, legătura logică dintre diferiți indicatori). Persoanele care au întocmit și semnat aceste documente sunt responsabile de veridicitatea datelor ce se conțin în documente, precum și de perfectarea corectă a documentelor primare”.

Astfel, pentru elaborarea documentației de proiect, 2 APL²⁷⁶ au încheiat 4 contracte în valoare totală de 314,0 mii lei. Conținutul faptelor economice înscrise în facturi și în actele de prestare a serviciilor nu indică exact tipul/volumele documentației de proiect, care urma să fie predată regulamentar prin actul de primire-predare și păstrată la entitate în modul stabilit.

✓ **Autoritățile suportă cheltuieli inefficiente aferente unor servicii de proiectare care nu sunt actuale și nici necesare.** Astfel, primăria s. Cojușna a decontat serviciile de proiectare în sumă de **684,4 mii lei**, aferente sistemului de apeduct și canalizare, în lipsa comisiei, care urma să fie instituită prin dispoziția primarului, și a procesului-verbal de casare a investițiilor capitale în active în curs de execuție, întocmit regulamentar.

✓ **Unele lucrări pentru reparația străzilor efectuate de APL nu au fost justificate potrivit cadrului legal-normativ²⁷⁷ prin înscrierea exactă a locației.** Ca urmare a verificării procesului-verbal de recepție a lucrărilor executate în cadrul contractului de achiziționare a materialelor de construcții și servicii încheiat între primăria or. Criuleni și un furnizor, s-a constatat că cheltuielile aferente lucrărilor de reparații la drumuri, în sumă totală de 160,0 mii lei, nu au fost documentate prin înscrierea exactă a sectorului de drum unde au fost executate lucrările, fapt ce nu justifică materialele și serviciile decontate în cadrul contractului și mijloacele financiare alocate în acest scop.

4.3.15. Conducătorii autorităților bugetare nu asigură²⁷⁸ organizarea și ținerea evidenței contabile și păstrarea fondului arhivistic, în special ce ține de documentația tehnică aferentă obiectivelor de investiții și reparații capitale.

Se menționează despre un aspect important al activității, care, nefiind realizat și nici conform cerințelor regulamentare²⁷⁹ în cadrul AAPL, ține de asigurarea elaborării și aprobării Regulilor de circulație a documentelor și tehnologiilor de prelucrare a informației, precum și de integritatea și păstrarea acestora conform cerințelor Organului de Stat pentru Supravegherea și Administrarea Fondului Arhivistic al RM.

Contrar cerințelor regulamentare, la nivelul APL nu au fost instituite Comisiile de expertiză a evaluării circuitului documentar și nici aprobat Nomenclatorul documentației, în special al documentației tehnice aferente investițiilor și reparațiilor capitale, precum și regimul juridic aplicabil documentelor din punctul de vedere al creării, păstrării, monitorizării și disponibilității la zi atât pe suport de hârtie, cât și pe suport electronic, prin ce nu a fost organizat și stabilit un sistem unic de constituire a dosarelor din activitate.

În context, menționăm asupra acestor neconformități la unele AAPL privind nestabilirea termenelor de păstrare a documentelor și a obligațiilor legale și de răspundere juridică privind gestionarea acestora (APR Strășeni și APR Ungheni).

✓ **Răspunderea materială a persoanelor gestionare de bunuri nu este instituită de către conducătorii entităților publice.** Folosința bunurilor angajatorului creează necesitatea existenței unor proceduri legale de a asigura integritatea acestor bunuri, prin instituirea răspunderii materiale depline a salariatului, operată în condițiile art.338 din Codul muncii. Respectiv, salariatul poartă răspundere pentru prejudiciul material cauzat din vina sa angajatorului doar în cazurile când între salariat și angajator a fost încheiat un contract de răspundere materială deplină pentru neasigurarea integrității bunurilor și altor valori care i-au fost transmise pentru păstrare.

²⁷⁶ R-nul Strășeni: Primăria Cojușna – 291,5 mii lei, și Primăria Lozova – 22,5 mii lei.

²⁷⁷ Art.19 din Legea nr.113 din 27.04.2007; CP D.02.24:2019.

²⁷⁸ Legea nr.113-XVI din 27.04.2007; Pct. 1.4.1.4. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.216 din 28.12.2015.

²⁷⁹ Pct. 1.4.1.4. și pct. 1.4.1.8. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 216 din 28.12.2015.

Contrar cerințelor legale menționate, în 59 de cazuri, de către 7 APL nu s-a dispus încheierea între salariat și angajator a contractelor de răspundere materială deplină pentru asigurarea integrității bunurilor și altor valori transmise în gestiune ce țin de documentația de proiect, în valoare de **7.194,8 mii lei**²⁸⁰.

4.3.16. AAPL auditate nu asigură elaborarea și raportarea (în Consiliu / pe pagina web / etc.) a rapoartelor privind modul de executare a programelor de investiții și reparații capitale, conform contractelor, inclusiv pe tipuri de lucrări etc.

Din momentul lansării lucrărilor și până la finalizare, Consiliile raionale auditate (Ungheni, Strășeni, Criuleni) nu plasează pe pagina web materiale documentare și ilustrative privind situația lucrărilor executate, ceea ce denotă o transparență redusă a activității acestora.

4.3.17. Alte constatări

- **APL a raionului Strășeni, contrar prevederilor legale**²⁸¹, **nu a solicitat acordul consiliilor locale ale UAT de nivelul I privind donarea unor materiale pentru reparația drumurilor locale și nici nu s-a asigurat că acestea au capacitatea de a utiliza materialele donate conform cerințelor tehnice prevăzute.**

CR Strășeni, prin decizia din 24.09.2021²⁸², a alocat 1.454,0 mii lei pentru reparația unor porțiuni de drum către 4 APL de nivelul I²⁸³, însă la 27.11.2021 a abrogat decizia precedentă și a decis procurarea materialelor pentru reparația drumurilor, deși APL au solicitat suport financiar pentru lucrări, dar nu materiale²⁸⁴.

Procurarea materialelor (beton de ciment) s-a efectuat de către APR Strășeni printr-o LP și 4 CVM, în urma cărora, în lunile noiembrie și decembrie ale anului 2021, au fost primite materiale de construcție în sumă totală de 1.438,7 mii lei, care la 31.12.2021 erau raportate în soldul contului 337 „Materiale de construcții”. În baza deciziei CR Strășeni din 16.03.2022²⁸⁵, după 2,5 luni de la procurare, APR Strășeni, potrivit documentelor, a transmis materialele către APL de nivelul I.

Auditul relevă că APR și CR Strășeni nu s-au asigurat că APL au capacitatea de a utiliza aceste materiale conform cerințelor prevăzute de Codul practic în construcții CR D.02.01-2012²⁸⁶ și nici nu au obținut acordul consiliilor locale de nivelul I, prevăzut de cadrul legal²⁸⁷, pentru donarea acestor materiale.

- **Procesul privind recepția investițiilor și înregistrarea acestora în evidența contabilă a mun. Strășeni nu a fost asigurat regulamentar.**

✓ În lipsa deciziilor CM Strășeni și a actelor de primire-predare întocmite regulamentar conform HG nr.901/31.12.2015, au fost acceptate primirea și înregistrarea în evidență a cheltuielilor capitale pe 7 obiecte, în sumă de **1.954,9 mii lei**, în lipsa documentației de proiect/cărții tehnice pe obiecte/proceselor-verbale de recepție la terminarea lucrărilor și de recepție finală.

✓ În anii 2018-2023, lucrările de construcție la obiectul LT „M. Eminescu” au fost facturate direct de agentul economic către primăria mun. Strășeni, în sumă totală de **12.170,9 mii lei**, care

²⁸⁰ Anexa nr.10, Tabelul nr.1 la Raportul de audit.

²⁸¹ Art. 8 alin.(4) din Legea nr.523 din 16.07.1999 cu privire la proprietatea publică a unității administrativ- teritoriale.

²⁸² Decizia CR Strășeni nr.6/28 din 24.09.2021.

²⁸³ APL de nivelul I: s. Căpriană, Rădeni, Gălești, Vorniceni și Roșcani, r-nul Strășeni.

²⁸⁴ Demersul din 18.08.2021 al primăriei Vorniceni, nr.90 din 18.08.2021 al primăriei com. Gălești.

²⁸⁵ Decizia CR Strășeni nr.1/9 din 16.03.2022.

²⁸⁶ Codul practic în construcții CR D.02.01-2012 „Ghidul privind construcția fundațiilor și îmbrăcăminților din beton de ciment vibrocilindrat”, aprobat prin Ordinul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr. 13 din 01 februarie 2013, cu aplicare din 01 iunie 2013.

²⁸⁷ Art.3 lit.c) și art.8 alin.(4) din Legea nr.523 din 16.07.1999.

au și fost înregistrate la majorarea valorii de bilanț a obiectului, în lipsa actelor de recepție la terminarea lucrărilor și, respectiv, a deciziilor/actelor de transmitere din partea Fondului de Investiții Sociale din Moldova. Efectiv, transmiterea bazei documentare și a cheltuielilor s-a efectuat prin actul din data de 29.12.2022.

- **Una din cauzele decalajelor este lipsa planificării strategice și transparenței utilizării mijloacelor bugetare la CR Ungheni.**

Menționăm că în Rapoartele de audit ale Curții de Conturi au fost atenționate repetat autoritățile raionului asupra deficiențelor semnificative, cu aspecte de fraudă, constatate la efectuarea cheltuielilor publice. În anii 2017-2021, prin deciziile CR Ungheni, s-au aprobat 65 de alocări către instituțiile publice din subordine pentru unele și aceleași bunuri²⁸⁸, în total de **4.560,4 mii lei**, care ulterior, prin contracte directe, au fost procurate de la unul și același agent economic²⁸⁹.

Constatările auditurilor nu sunt luate în considerație de către autoritatea raională Ungheni, menținându-se în continuare riscuri majore de fraudare în procesul de alocare din buget a mijloacelor financiare, fără a asigura: - planificarea necesităților strategice, - stabilirea condiției legale de acordare; - condiții transparente și utilizarea eficientă a resurselor etc.

- **Agenția pentru Supraveghere Tehnică nu a asigurat executarea recomandării din Hotărârea Curții de Conturi nr.39 din 20.07.2021 privind verificarea conformității documentației, volumelor și calității lucrărilor contractate (22,0 mil.lei) de Consiliul raional Cahul, indicate în Raportul de audit.**

Astfel, AST, prin scrisorile din 26.05.2022 și 13.04.2023, referitor la recomandarea privind verificarea conformității documentației, volumelor și calității lucrărilor contractate de Consiliul raional Cahul, a motivat că, din cauza neprezentării de către beneficiar a documentelor solicitate, întocmite în concordanță cu prevederile legislației în vigoare, care sunt strict necesare verificării, efectuarea controlului de specialitate, integral și sub toate aspectele, asupra volumelor și costurilor lucrărilor executate la obiectiv este imposibilă.

VI. CONCLUZIE GENERALĂ

Investițiile publice reprezintă resursele destinate dezvoltării potențialului economic, cu impact financiar și social, dar care sunt supuse unor riscuri majore de neconformitate. De aceea, obținerea unui sistem eficient de administrare a investițiilor publice este declarată drept unul dintre elementele fundamentale ale procesului de dezvoltare a Republicii Moldova. În cadrul auditului au fost abordate problemele importante din cadrul procesului de planificare strategică și utilizare a fondurilor publice locale pentru investiții, precum și deficiențele care afectează aceste procese.

Auditul constată că administrarea resurselor bugetare pentru investiții și reparații capitale nu este asigurată conform unui cadru uniform de planificare strategică, execuție și raportare, fapt ce condiționează, în unele cazuri, utilizarea resurselor contrar cerințelor normative, iar gestiunea fondurilor publice și patrimoniale este defectuoasă.

Evaluarea procesului de achiziție în cadrul UAT relevă neconformități la estimarea și planificarea achizițiilor, precum și la etapele de atribuire, de executare și de monitorizare a contractelor de achiziții.

²⁸⁸ Bunuri: table interactive, senzor de oxigen-gaz, senzor de dioxid de carbon-gaz.

²⁸⁹ a.2017 - 34/2.472,4 mii lei; a.2018 - 7/492,3 mii lei; a.2020 - 6/378,6 mii lei; a.2021 - 18/1.297,7 mii lei.

Autoritățile publice locale nu au asigurat executarea corectă a lucrărilor de reparație capitală a construcțiilor, clasificarea veridică a tipului de lucrări și raportarea financiară corespunzătoare a cheltuielilor executate.

Din partea autorităților urmează să se asigure inventarierea regulamentară a activelor în curs de execuție, înregistrarea conformă în evidență a infrastructurii tehnico-edilitare și eliminarea deficiențelor aferente situațiilor constatate în Raport.

Pentru remedierea neconformităților, auditul a indicat asupra unor posibile soluții, care, în principal, țin de respectarea cadrului normativ și procedural, necesar asigurării controlului financiar public și managerial, precum și de buna gestiune economico-financiară.

Constatările și recomandările de audit au fost comunicate și coordonate cu autoritățile menționate în prezentul Raport de audit.

VII. RECOMANDĂRI

1. Președinților și Consiliilor raionale Fălești, Glodeni, Strășeni, Ungheni, Florești, Telenești, Edineț, Criuleni, Briceni, Hîncești, Orhei:

1.1. elaborarea unui plan de acțiuni racordat la strategia privind proiectele investiționale (inclusiv reparații capitale) necesare pentru implementare, în funcție de prioritățile dezvoltării social-economice a localității, cu stabilirea surselor de finanțare, riscurilor asociate derulării lor etc., care ar asigura conformitatea întregului proces de efectuare a investițiilor și reparațiilor capitale la toate etapele de executare, o bună gestiune a banilor publici și, respectiv, dezvoltarea durabilă și eficientă a UAT (pct.4.1.1.; pct.4.1.5);

1.2. adaptarea Strategiilor și Planurilor multianuale privind investițiile și reparațiile capitale conform domeniilor proprii de activitate și de competență²⁹⁰, în funcție de necesitățile distincte ale instituțiilor de învățământ, precum și raportarea modului de administrare a activităților (pct.4.1.1.);

1.3. dispunerea elaborării dosarelor pentru fiecare obiect investițional și atribuirii competențelor funcționale în conformitate cu prevederile regulamentare, cu generalizarea acestor informații într-un circuit documentar și informațional aprobat (pct.4.1.1.; pct.4.1.3.; pct.4.1.9.);

1.4. la examinarea și aprobarea bugetelor locale, să asigure²⁹¹ prezentarea sintezei exhaustive a proiectelor de investiții și reparații capitale finanțate din toate sursele (pct.4.1.2.);

1.5. elaborarea planurilor de achiziție conform prevederilor regulamentare²⁹², inclusiv cu întocmirea acestora înainte de elaborarea propunerii de buget, în coordonare cu bugetul entității publice și în corespundere cu strategia de dezvoltare a entității etc. (pct.4.2.5.);

1.6. inventarierea regulamentară a activelor în curs de execuție pe toate componentele (inclusiv a documentației de proiect din gestiune, evaluarea integrității, actualității și necesității de implementare a temelor de proiectare), cu raportarea exhaustivă și aprobarea rezultatelor în Consiliul raional (pct.4.1.1.; pct.4.1.3.; pct.4.1.5; pct.4.1.9.);

2. Președinților și Consiliilor raionale Ungheni, Strășeni, Telenești, Edineț și Briceni, asigurarea respectării procesului de elaborare a actelor normative locale aferente cheltuielilor capitale, reieșind din competențele atribuite legal și necesitățile stabilite în Strategii/Programe/Buget/Planuri de achiziții/etc., cu stabilirea clară a responsabilității

²⁹⁰ Art.4 alin.(2), lit. g¹) din Legea nr.435 din 28.12.2006; art.43 din Legea nr.436 din 28.12.2006.

²⁹¹ Art.21 din Legea nr.397 din 16.10.2003.

²⁹² Regulamentul aprobat prin HG nr. 1419 din 28.12.2016.

persoanelor implicate în proces (autor/responsabil/aviz juridic/etc.) (pct.pct.4.1.1.; 4.1.2.; 4.2.1; 4.2.2.; 4.2.4.);

3. Președinților și Consiliilor raionale Ungheni, Briceni și Strășeni, asigurarea justificării în caietele de sarcini a resurselor necesare conform procesului tehnologic, precum și a restituirii cheltuielilor acceptate din buget în sume, respectiv, de 557,4 mii lei, 304,8 mii lei și 49,2 mii lei, aferente materialelor neconfirmate ca utilizate în procesul de executare a lucrărilor la drumuri (pct.4.2.6.);

4. Președintelui raionului și Consiliului raional Ungheni:

4.1. asigurarea respectării prevederilor legale de utilizare conform destinației a mijloacelor fondului rutier, inclusiv în baza Programului aprobat de Consiliul raional conform necesităților evaluate și verificate/expertizate pe fiecare obiect de cheltuieli, precum și a celor ce țin de acceptarea primirii în comodat a terenurilor proprietate a APL de nivelul I, conform deciziei nr.2/29 din 09.03.2023 (pct.4.2.1.);

4.2. asigurarea răspunderii persoanelor vinovate de admiterea utilizării contrar destinației a mijloacelor financiare din fondul rutier în sumă de 5.309,1 mii lei, inclusiv ce ține de suportarea cheltuielilor nejustificate în sumă de 758,4 mii lei, ca urmare a nerespectării cadrului normativ (pct.4.2.1.);

4.3. asigurarea integrității documentelor transmise de ÎS „ASD” pentru lucrările de proiectare și construcție a drumului L385 Mănoilești-Cetireni în sumă de 4.589,3 mii lei, precum și a inventarierii exhaustive a lucrărilor, cu înregistrarea la active în curs de execuție a lucrărilor (pct.4.3.7 ; pct.4.3.10.);

5. Președintelui raionului și Consiliului raional Strășeni:

5.1. asigurarea transmiterii conforme a cheltuielilor în sumă de 57,7 mil. lei către autoritățile beneficiare (pct.4.1.4.);

5.2. asigurarea recepției regulamentare a lucrărilor în conformitate cu documentația de achiziție și proiect aferentă obiectului de construcție a Complexului sportiv Pânășești, precum și a stabilirii circumstanțelor admiterii și responsabilității de contractare/executare a lucrărilor care nu corespund cu proiectul tehnic, caietul de sarcini și documentația de licitație (pct.4.3.2.);

6. Președinților raioanelor și Consiliilor raionale Fălești și Ungheni, primarilor și Consiliilor locale Pîrlița și Măcărești din r-nul Ungheni, asigurarea inventarierii integrale, (re)evaluării, evidenței (cantitative, valorice) a patrimoniului aferent sistemelor de alimentare cu apă/canalizare, precum și a înregistrării regulamentare în evidența contabilă a situațiilor economice (pct.4.1.6.;pct.4.1.7.);

7. Președintelui raionului Ungheni, primarului mun. Strășeni, asigurarea inventarierii, integrității și raportării regulamentare a bunurilor materiale aferente betonului asfaltic frezat în sume, respectiv, de 54,8 mii lei și 242,0 mii lei (pct.4.3.13.);

8. Președintelui raionului și Consiliului raional Ungheni, primarului și Consiliului sătesc Năpădeni, r-nul Ungheni, asigurarea restituirii cheltuielilor suportate din buget:

8.1. în sume, respectiv, de 1.147,0 mii lei și 200,6 mii lei, ca rezultat al ajustării neregulamentare și nejustificării din punct de vedere economic a valorii contractului (pct.4.2.7.);

8.2. în sume, respectiv, de 19,4 mii lei și 20,3 mii lei, ca rezultat al acceptării în procesele-verbale de recepție a lucrărilor a cotei majorate la contribuțiile de asigurări sociale (pct.4.3.4.);

9. Primarului și Consiliului local Cioburciu, r-nul Ștefan Vodă, asigurarea regulamentară a recepției la terminarea lucrărilor, conform procesului-verbal din 19.05.2020, contractului încheiat cu SRL „Ivis Construct”, precum și a aplicării în condiții legale a răspunderii agenților economici SRL „Tiluana” și SRL „Ivis Construct”, asociați, față de autoritatea contractantă AAPL Cioburciu privind modul de îndeplinire a

obligațiilor contractuale, cu restituirea cheltuielilor suportate din buget în sumă de 166,9 mii lei (pct.4.2.5.);

10. Președintelui raionului Glodeni, în comun cu administrația LT „Vasile Coroban”, și președintelui raionului Fălești cu Direcția Generală Educație și Cultură, r-nul Fălești, asigurarea recapitulării și constatării volumelor efective de lucrări executate respectiv la LT „Vasile Coroban” și la modernizarea stadionului „Spicul” din or. Fălești, cu revizuirea condițiilor/plăților contractuale efectuate pentru lucrările îndeplinite cu derogare de la prevederile devizelor contractate și care, efectiv, nu au fost executate (pct.4.2.10.; pct.4.3.1.);

11. Primarilor or. Fălești și s.Cioburciu, r-nul Ștefan Vodă, înaintarea către Agenția Achiziții Publice a sesizării privind includerea agenților economici care n-au executat obligațiile contractuale în lista de interdicție a operatorilor economici (pct.4.2.5; pct.4.3.6.).

VIII. SEMNĂTURILE ECHIBEI DE AUDIT

Notă: Prezentul Raport de audit a fost întocmit în baza probelor acumulate de către echipa de audit, în următoarea componență: auditori publici principali - Elena COLIBĂ, Igor LUNGU, Dorin CIUBOTARU, Alexandru LÎȘÎI, Aurelia USAȚÎI, Alla LEAȘOC; auditori publici superiori – Igor CĂLUGĂREANU, Sergiu MÎȚĂ, Ecaterina CHIRTOACĂ; auditori publici – Alfred SILISTRARI, Anatolie PETREANU.

Responsabil de întocmirea Raportului de audit:

Șeful echipei de audit,

Șeful Direcției de audit III din cadrul

Direcției generale de audit V,

Ion PLEȘCA

Responsabil de monitorizarea și asigurarea calității auditului:

Șeful Direcției de audit II din cadrul

Direcției generale de audit V,

Alexandru RĂILEANU

Sfera și abordarea auditului

Mandatul legal și scopul auditului

Misiunea de audit a fost desfășurată în temeiul prevederilor art.3 alin.(1), art.5 alin.(1) lit. a) și art.31 alin.(1) lit. b) din Legea nr.260 din 07.12.2017²⁹³ și conform Programelor activității de audit a Curții de Conturi pe anii 2022 și 2023, în scopul evaluării conformității investițiilor și reparațiilor capitale, în raport cu criteriile regulamentare de ordin legal.

În contextul realizării scopului misiunii de audit, au fost determinate următoarele obiective specifice:

Obiectivul I: Planificarea investițiilor și reparațiilor capitale este efectuată în conformitate cu obiectivele strategice și cerințele cadrului normativ?

Obiectivul II: Investițiile și reparațiile capitale sunt efectuate cu respectarea destinației surselor alocate și cadrului normativ din domeniul achizițiilor publice?

Obiectivul III: Autoritățile publice locale asigură darea în exploatare și contabilizarea conformă a investițiilor și reparațiilor capitale?

Abordarea auditului

Activitățile de audit au fost realizate în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit aplicate de CCRM, în special ISSAI 100, ISSAI 400, precum și ISSAI 4000²⁹⁴.

Abordarea auditului s-a bazat pe evaluarea mai multor proceduri specifice, implicate în procesele de planificare, achiziționare și raportare a investițiilor și reparațiilor capitale expuse riscurilor de neconformitate, din cadrul autorităților publice locale.

Metodologia de audit a constat din acțiuni de colectare a probelor de audit în cadrul APL la distanță și la fața locului.

Tehnicile specifice și procedurile de audit utilizate în scopul obținerii probelor de audit sunt: a) examinarea rapoartelor financiare, documentelor primare și extraselor din înregistrările în sistemul informațional ale entității, b) observarea/inspecția fizică a activităților desfășurate; c) confirmarea; d) recalcularea; e) analiza comparativă a informațiilor prezentate.

Aria și sfera de cuprindere

Auditul a determinat spre auditare cheltuielile pentru lucrări de construcții și reparații capitale raportate de APL de nivelul I și de nivelul II la conturile: 311 „Clădiri”, 312 „Construcții speciale”, 313 „Instalații de transmisie” și 319 „Investiții capitale”, efectuate în anul 2021, precum și în alte perioade, pentru obiectele nefinalizate și în funcție de riscurile identificate în procesul de auditare, a petițiilor și solicitărilor adresate Curții de Conturi, a cazurilor mediatizate.

Drept surse de criterii pentru evaluarea în mod consecvent și rezonabil a utilizării resurselor financiare de către APL au fost utilizate actele legislative și normative aferente tematicii misiunii de audit, specificate în Raportul de audit.

Auditul a colectat de la APL probe suficiente și adecvate pentru a exprima o concluzie concepută să sporească gradul de încredere al utilizatorilor Raportului de audit în evaluările efectuate.

²⁹³ Legea nr. 260 din 07.12.2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova.

²⁹⁴ ISSAI 100, ISSAI 400 și ISSAI 4000, aprobate pentru aplicare prin Hotărârea Curții de Conturi nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

Procese supuse verificărilor și criteriile aplicate

Riscuri semnificative de neconformitate	Probe de audit necesare	Sursa criteriilor de audit	Procedurile de audit planificate	Argumentarea dimensiunii eșantionului
1	2	3	4	5
1. Planificarea investițiilor și reparațiilor capitale este efectuată în conformitate cu obiectivele strategice și cu cerințele cadrului normativ?				
Proiectele de investiții și reparații capitale nu au rezultat din prioritățile AAPL, documentele de planificare strategică și fundamentările de rigoare aferente obiectelor investiționale	Strategia de dezvoltare a localității. Programul anual de investiții și reparații capitale. Decizia APL privind aprobarea mijloacelor pentru investiții/reparații capitale și documentele justificative aferente. Portofoliul privind proiectul de investiții/reparații capitale	Legea nr.181 din 25.07.2014 (art.40), Legea nr. 436 din 28.12.2006 (atr.14 și art.43 alin.(1), lit.g), lit.j) HG nr.1029 din 19.12.2013; Ordinul MF nr.185 din 03.11.2015; Ordinul MF nr.209 din 24.12.2015	Examinarea strategiilor de dezvoltare și a programului anual de investiții/reparații capitale aprobat; documentelor privind procesul de elaborare și aprobare a investițiilor/reparațiilor capitale în conformitate cu cadrul regulamentar	Auditorul a selectat spre examinare Strategiile și planurile de investiții și reparații capitale APL de nivelul II: Strășeni, Criuleni, Ungheni, Briceni, Edineț, Fălești, Glodeni, Florești și Rezina, Hîncești, Orhei.
Inițierea de noi proiecte de investiții capitale fără a finaliza obiectivele în derulare	Decizia APL privind aprobarea mijloacelor pentru investiții/reparații capitale și documentele justificative aferente. Registrul bunurilor materiale a c.319 „Investiții în active în curs de execuție”. Contractele privind achiziționarea serviciilor de proiectare pentru diferite obiecte	Legea nr. 436 din 28.12.2006 (art.14 și art.43 alin.(1). lit. g), j); Legea nr.181 din 25.07.2014 (art.40)	Examinarea evidenței contabile privind analitica ale contului 319 „Investiții în active în curs de execuție” și alte conturi aferente cheltuielilor capitale. Contracte, facturi și acte de primire-predare a documentației de proiect.	Decizia APL privind aprobarea mijloacelor pentru investiții/reparații capitale și Registrul bunurilor materiale ale contului 319 la: APR: Strășeni, Criuleni, Ungheni, Briceni, Edineț, Fălești, Glodeni, Florești, Telenești și primăriile: Cojușna, Lozova, Sireț, or.Criuleni, Măgdăcești, Dolinnoe, Zăicana, Pîrlița, Brătuleni, Briceni, Edineț, Fălești și Glodeni
Neestimarea corectă și revizuirea concomitentă a necesităților de mijloace bugetare pentru finalizarea unor obiecte investiționale	Documentația de proiect (inclusiv devize de cheltuieli estimative). Expertiza proiectului de execuție	HG nr.1029 din 19.12.2013 Ordinul MF nr.185 din 03.11.2015 Legea nr.721-XIII din 02.02.1996	Examinarea documentației de proiect, elaborată de către agenții economici. Caiete de sarcini pentru lucrări de construcții/reparații capitale, aprobare pentru licitații. Intervievarea conducerii. Interogare verbală și explicații scrise	Documentația de proiect (inclusiv devize de cheltuieli estimative) pe obiectele prezentate de către APR: Strășeni, Criuleni, Ungheni, Briceni, Edineț, Fălești, Glodeni, Florești. Primăriile: Cojușna, Lozova, Sireț, or.Criuleni, Măgdăcești, Dolinnoe, Zăicana, APR Telenești, Pîrlița, Brătuleni, Briceni, Edineț, Fălești, Catranîc, Călugăr, Răuțel, Glodeni, Florești.
2. Investițiile și reparațiile capitale sunt efectuate cu respectarea destinației surselor alocate și cadrului normativ din domeniul achizițiilor publice?				
Nestabilirea expresă a atribuțiilor/funcțiilor fiecărui membru al grupului de lucru pentru achizițiile publice	Dispoziția autorității executive	HG nr.10 din 20.01.2021 (pct.25)	Examinarea dispoziției autorității executive	Dispoziția autorității executive: APR Edineț și Ungheni; DÎTS Briceni; APL com. Prajila și Alexeevca (r-nul Florești), Secția Cultură Glodeni, or. Glodeni, LT „Vasile Coroban”
Neasigurarea elaborării planurilor anuale și trimestriale de efectuare a achizițiilor publice	Informația privind necesitățile autorității contractante pentru investiții și lucrări capitale în conformitate cu limitele bugetului aprobat; Dispoziția autorității executive;	HG nr.1419 din 28.12.2016 (pct.13)	Examinarea informației privind estimările efectuate de către grupul de lucru pentru întocmirea planului de achiziții publice. Planul achizițiilor	APL de nivelul I: Brăviceni, Seliște, Bobeica, Drăgușeni Noi, Stolniceni și Lăpușna. Secția Cultură, r-nul Glodeni

Riscuri semnificative de neconformitate	Probe de audit necesare	Sursa criteriilor de audit	Procedurile de audit planificate	Argumentarea dimensiunii eșantionului
	Decizia APL privind aprobarea investițiilor și reparațiilor capitale		publice în acord cu programul investițiilor, care răspunde la strategia de dezvoltare a APL	
Neinclusiunea integrală în planul de achiziții a obiectelor privind lucrările capitale	Planul anual de achiziții publice (cu actualizările ulterioare). Informația privind executarea bugetului și contractelor	HG nr.1419 din 28.12.2016 (pct.13)	Examinarea informației privind executarea bugetului și a contractelor și contrapunerea cu planul de achiziții al APL aprobat	APR Telenești și APR Strășeni, s.Cojușna, or.Criuleni, Cricova, Trușeni
Nepublicarea în BAP a anunțului de intenție și participare aferent procedurii de achiziții de lucrări preconizate	Planul anual de achiziții publice (cu actualizările ulterioare). Buletinul achizițiilor publice (BAP)	Legea nr.131 din 03.07.2015 (art.28, art.29)	Verificarea achizițiilor publice de lucrări în BAP.	CR Edineț. Primăriile: Peresecina, Cărpineni, or.Băcioi.
Neasigurarea monitorizării și raportării executării contractelor de achiziții publice	Dispoziția autorității executive privind crearea grupului de lucru și stabilirea atribuțiilor acestuia	HG nr.10 din 20.01.2021 (pct.27, alin.4)	Neprezentarea informației privind monitorizarea contractelor, prevăzută de cadrul regulamentar, a activității grupului de lucru pentru achiziții publice	Raionul Fălești: s Răuțel; s. Catranic; LT „Mihai Eminescu”; LT „Ion Creangă” Raionul Glodeni: Direcția Învățământ, Tineret și Sport, Secția Culturală; or. Glodeni, Cupcini, Edineț, APL Cioburciu, Ștefan Vodă
Organizarea și desfășurarea pentru obiectele de investiții și reparații capitale a procedurilor de achiziții publice în lipsa documentației de proiect elaborate și expertizate în modul stabilit	Deciziile APL și notele informative aferente propunerilor de lucrări capitale, întocmite de responsabili și prezentate în cadrul ședințelor. Devizele de cheltuieli estimative elaborate de responsabili. Caietele de sarcini privind lucrările de construcții și reparații capitale. Contractele de antrepriză și devizele de cheltuieli	Legea nr. 436 din 28.12.2006 (art.78 alin.(2)); Legea nr.721-XIII din 02.02.1996 (art.13)	Examinarea justificării deciziei privind aprobarea lucrărilor capitale. Examinarea informației din caietul de sarcini privind lucrările capitale, cu proiectele de execuție expertizate regulamentar. Verificarea devizelor de cheltuieli aferente contractelor de antrepriză privind lucrările capitale și contrapunerea acestora cu lucrările din caietul de sarcini, determinate de Grupul de lucru	Raionul Fălești: APR; Direcția Generală Educație și Cultură; Direcția Generală Asistență Socială, Protecția Familiei și Copilului; primăria or. Fălești; s. Răuțel; s. Catranic; com. Călugăr; LT „Mihai Eminescu”; LT „Ion Creangă”. Raionul Glodeni: Direcția Învățământ, Tineret și Sport; primăria or. Glodeni; LT „Vasile Coroban”; . APR Edineț, 5 APL din r-nul Florești, Măgdăcești, Peresecina, Năpădeni, Brătuleni, Cioburciu
Evaluarea necorespunzătoare a ofertei operatorului în cadrul licitației publice	Documentele de licitație. Decizia de atribuire a contractului de achiziții publice	Legea nr.131 din 03.07.2015 (art. 69)	Examinarea documentelor și informațiilor prezentate de operatorii economici în cadrul licitației desfășurate și datele din decizia GL de atribuire a contractului de achiziții publice	Primăria Stăuceni
Nerespectarea prevederilor regulamentare la achiziționarea lucrărilor capitale/serviciilor prin contracte de valoare mică	Planul de achiziții publice. Decizia de aprobare a mijloacelor financiare pentru lucrări capitale/servicii. Contracte de achiziție de valoare mică	Legea nr.131 din 03.07.2015; HG nr.665 din 27.05.2016 (pct.4)	Examinarea contractelor de valoare mică și a devizelor de cheltuieli aferente	APR: Telenești, Strășeni și Edineț. Primăria Grătiești.
Divizarea achiziției prin încheierea de contracte separate, în scopul aplicării unei alte proceduri de achiziție	Planul anual (cu modificările ulterioare) de achiziții publice al APL. Informații privind estimarea cheltuielilor capitale	Legea nr.131 din 03.07.2015 (art.76); HG nr.1419 din 28.12.2016	Examinarea informației privind estimarea cheltuielilor capitale pe obiecte, a contractelor și devizelor de cheltuieli aferente lucrărilor de	Primăriile: Strășeni, Criuleni, Ungheni, Briceni, Edineț, Fălești, Glodeni, Florești, Rezina, Hîncești, Orhei, și primăriile: Orhei, Cojușna, Lozova, Sireț, or.Criuleni,

Riscuri semnificative de neconformitate	Probe de audit necesare	Sursa criteriilor de audit	Procedurile de audit planificate	Argumentarea dimensiunii eșantionului
	Proiecte de execuție privind lucrări de construcții și reparații capitale. Contracte de antrepriză și devizele de cheltuieli		construcții și reparații capitale și contrapunerea acestora cu planul de achiziții. Examinarea contractelor suplimentare pe unul și același obiect.	Măgdăcești, Dolinnoe, Zăicana, APR Telenești, Pîrlița, Brătuleni, Briceni, Edineț, Fălești, Catranic, Călugăr, Răuțel, Glodeni, Florești
Neasigurarea formării regulamentare a garanției de bună execuție a contractului	Documentele de licitație. Contractele de antrepriză. Procese-verbale de executare a lucrărilor. Facturi.	Legea nr.131 din 03.07.2015 (art.68)	Contrapunerea informației din documentele de licitație, în care s-a prevăzut formarea garanției de bună execuție, cu cea din contractele de antrepriză încheiate	APR: Briceni, Strășeni, Fălești. Primăriile: Fălești, Prajila Cuizăuca, Catranic, Măgdăcești, Lozova, Cojușna, Zăbriceni, Brătuleni, Cricova
Aplicarea neconformă a prevederilor legale privind majorarea valorii contractului inițial încheiat	Contractul de antrepriză și devizul de cheltuieli aferent. Procesul-s verbal de executare a lucrărilor. Procesul-verbal al comisiei privind constatarea lucrărilor suplimentare. Decizia APL de alocare a mijloacelor financiare pentru lucrări suplimentare. Acordul adițional privind modificarea valorii contractului	Legea nr.131 din 03.07.2015 (art.76 alin.(9) și alin.(17))	Examinarea prevederilor contractuale și a devizului de cheltuieli, precum și a lucrărilor suplimentare constatate de comisie. Verificarea calculului privind corectitudinea calculării valorii lucrării suplimentare contractate față de norma prevăzută de cadrul legal (până la 15%).	Instituțiile din cadrul CR: Ungheni, Fălești, Glodeni, Briceni, Edineț. Primăriile: or. Cupcini, mun. Edineț
Contractarea serviciilor de supraveghere tehnică cu depășirea limitei stabilite de cadrul normativ	Decizia APL de alocare a mijloacelor financiare pentru lucrări capitale. Contractul de achiziționare a serviciilor de supraveghere tehnică	Codul Practic în Construcții CP L.01.01-2012 „Instrucțiuni privind întocmirea devizelor pentru lucrările de construcții – montaj”, Anexa C, până la 50,0 mil. lei (supravegherea tehnică) – până la 1,1% din totalul pe cap. 1 – 9	Verificarea calculului privind corectitudinea calculării sumei contractate față de norma stabilită de cadrul normativ	APR: Florești, Fălești. Primăriile: s. Răuțel, com. Călugăr, or. Glodeni.
Nerespectarea prevederilor legale de către APL de nivelul II la repartizarea mijloacelor fondului rutier	Decizia APL de nivelul II privind aprobarea programului pentru infrastructura drumurilor. Contractele de antrepriză și devizele de cheltuieli aferente. Procese-verbale de executare a lucrărilor	Legea nr.435 din 28.12.2006 (art.4 ,alin.(2), lit.c))	Examinarea programului pentru infrastructura drumurilor, a lucrărilor prevăzute în devizul de cheltuieli și a celor executate din procesul-verbal cu prevederile cadrului legal privind domeniul de activitate al APL de nivelul II	APR: Strășeni, Ungheni
Adoptarea deciziilor de alocare a resurselor financiare către APL de nivelul I și IMSP pentru achiziționarea directă a lucrărilor capitale fără stabilirea bazei legale de acordare și în lipsa transparenței procedurilor de achiziții efectuate	Decizia APL privind alocarea către IMSP a mijloacelor pentru achiziționarea lucrărilor capitale. Solicitări din partea IMSP către APL. Registru ordinelor de plată. Dispoziții de plată	Legea nr.436 din 28.12.2006 (art.43); Legea nr.181 din 25.07.2014 (art.24); Legea nr.397 din 16.10.2003(art.32,art.33); Legea nr.131 din 03.07.2015 (art.4, art.76)	Examinarea documentelor aferente alocării mijloacelor financiare către IMSP și APL de nivelul I pentru lucrări capitale. Interviewarea conducerii și persoanelor responsabile	APR: Strășeni, Ungheni, Criuleni și Edineț
3. Autoritățile publice locale asigură darea în exploatare și contabilizarea conformă a investițiilor și reparațiilor capitale?				

Riscuri semnificative de neconformitate	Probe de audit necesare	Sursa criteriilor de audit	Procedurile de audit planificate	Argumentarea dimensiunii eșantionului
Calcularea eronată a valorii estimate a unor lucrări achiziționate și contractarea unor lucrări neoportune în raport cu necesitățile tehnico-construcitive efective	Informația privind calcularea valorii estimate a lucrărilor. Studii de fezabilitate. Documentația de proiect. Decizia grupului de lucru pentru achiziția de lucrări. Contractul de antrepriză și devizul de cheltuieli aferent. Informația privind lucrările suplimentare	Legea nr.436 din 28.12.2006; Legea nr.181 din 25.07.2014 (art.24); HG nr.1419 din 28.12.2016 (pct.5)	Examinarea documentației de proiect privind lucrările estimate și compararea cu lucrările din devizul de cheltuieli aferent contractului de achiziții publice. Procesele- verbale de executare a lucrărilor. Interviewarea persoanelor responsabile	APR: Fălești și Ungheni. Primăriile: Pîrlița, Măcărești
Neasigurarea calității întocmirii devizului de cheltuieli pentru lucrări capitale prin intermediul personalului calificat	Regulamentele de funcționare a subdiviziunilor Consiliului raional . Certificatul de calificare a personalului atestat. Contractul de achiziționare a serviciilor de elaborare a devizului de cheltuieli pentru lucrări capitale	HG nr.361 din 25.06.1996 (pct.13); HG nr.329 din 23.04.2009 (pct.2 din Anexa nr.1)	Verificarea deținerii certificatului pentru elaborarea devizelor de către specialiștii din secția construcții, prevăzut de cadrul normativ	APR: Strășeni, Ungheni, Telenești
Suportarea cheltuielilor nejustificate, ca urmare a neajustării costurilor contractuale în raport cu modificările survenite în actul normativ de reglementare	Contractele de antrepriză privind achiziționarea lucrărilor de reparații capitale. Devizele de cheltuieli aferente. Procesele- verbale de executare a lucrărilor.	Legea nr.281 din 15.12.2017	Contrapunerea contribuțiilor de asigurări sociale indicate în procesul-verbal de execuție a lucrărilor cu cele din devizul de cheltuieli aferent contractului de antrepriză încheiat	APR Ungheni, primăria Năpădeni
Neaplicarea măsurilor de penalizare față de antreprenor, în cazul neexecutării integrale a lucrărilor, precum și executării cu întârziere	Contractele de antrepriză privind achiziționarea lucrărilor de reparații capitale. Procesele- verbale de executare a lucrărilor. Facturi.	Prevederile contractuale și Codul Civil	Examinarea termenului de prezentare a facturii și a proceselor-verbale de executare a lucrărilor în raport cu termenul de executare a lucrărilor prevăzut de contract	APR: Edineț, Briceni și Telenești. Primăriile or. Fălești; Cioburciu
Acordarea neregulamentară a avansului de mijloace financiare pentru lucrări capitale	Contractele de antrepriză privind achiziționarea lucrărilor de reparații capitale. Procesele- verbale de executare a lucrărilor. Facturi. Ordine de plată	Legea nr.181 din 25.07.2014 (art.66 alin. (5))	Verificarea ordinelor de plată privind achitarea cu antreprenorii de lucrări potrivit contractelor încheiate	Primăria or. Grătiești
Neasigurarea sistemului calității lucrărilor de către autoritățile contractante prin intermediul responsabilului tehnic	Contractele de antrepriză privind achiziționarea lucrărilor de reparații capitale și supravegherea lucrărilor. Procesele- verbale de executare a lucrărilor. Dispoziția privind instituirea comisiei pentru recepția lucrărilor capitale. Procesele-verbale de recepție la terminarea lucrărilor și de recepție finală. Cartea tehnică a obiectului.	Legea nr.721 din 02.02.1996; HG nr.285 din 23.05.1996	Examinarea prevederilor contractuale privind termenul de garanție a lucrărilor și documentele aferente. Examinarea proceselor- verbale de executare a lucrărilor. Evaluarea procesului de supraveghere tehnică privind executarea lucrărilor de proiectare, construcție și reparație capitală și corectitudinea întocmirii cărții tehnice a obiectului de către responsabilul tehnic. Identificarea APL care nu au asigurat întocmirea actelor de recepție la terminarea lucrărilor și de recepție finală	APR: Telenești, Strășeni, Ungheni Florești. Instituții CR Fălești. Primăriile: or. Glodeni, or.Florești; or. Fălești, Răuțel, Catranîc, Călugăr, Cojușna, Sireț, Lozova, Brătuleni, Cioburciu, Măgdăcești, Prajila, Alexeevca, Măcărești.

Riscuri semnificative de neconformitate	Probe de audit necesare	Sursa criteriilor de audit	Procedurile de audit planificate	Argumentarea dimensiunii eșantionului
Raportarea neregulară a cheltuielilor pentru investiții capitale în active în curs de execuție	Contractele de antrepriză. Facturi. Informația privind executarea bugetului (FD-044). Registrul ordinelor de plată. NC 6 – borderou cumulativ privind decontările cu furnizorii. Informația privind circulația mijloacelor fixe și activelor nemateriale (forma FD-045).	Legea nr.113-XVI din 27.04.2007; Ordinul ministrului finanțelor nr.216 din 28.12.2015 (pct. 3.3.1., pct.3.3.37., pct.3.3.41.); Ordinul ministrului finanțelor nr.60 din 29.05.2012	Examinarea procesului-verbal privind transmiterea și recepția finală a volumelor lucrărilor de investiții și reparații capitale efectuate, înregistrarea în evidență și raportarea privind cheltuielile respective; Contrapunerea informațiilor din sistemul contabil cu documentele primare (contracte, facturi, acte de îndeplinire a lucrărilor, etc.). Verificarea evidenței analitice a mijloacelor fixe și a inventarierii activelor nefinanciare. Intervievarea persoanelor responsabile. Explicații scrise	APR: Strășeni, Telenești, Criuleni, Ungheni, Edineț, Florești, Glodeni, Ștefan Vodă. Primăriile: or.Criuleni, or. Edineț, or.Strășeni, Glodeni, Dolinnoe, Brătuleni, Gotești, or. Orhei, Peresecina, Orhei, Stăuceni
Autoritățile publice locale nu dețin de o bază documentară pentru obiective investiționale (inclusiv ce țin de: pașapoarte tehnice și/sau rapoarte de evaluare tehnică, fișe de evidență a mijloacelor fixe și alte date informaționale)	Acte de inventariere a activelor nefinanciare	Ordinul ministrului finanțelor nr.60 din 29.05.2012	Verificarea inventarierii activelor nefinanciare	APR: Telenești, Criuleni, Ungheni, Briceni, Edineț.
Neasigurarea implementării recomandărilor din auditurile precedente (selectiv aferente investițiilor și reparațiilor capitale)	Raportul auditului conformității utilizării de către UAT a transferurilor din bugetul de stat destinate pentru infrastructura drumurilor. Raportul auditului conformității exercițiului bugetar și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Fălești pe anul 2013. Raportul auditului conformității asupra procesului bugetar și gestionării patrimoniului public în anul 2020 la UAT raionul Ungheni (bugetul de nivelul II)	Hotărârea Curții de Conturi nr.39 din 20.07.2021. Hotărârea CCRM nr. 33 din 30.06.2014. Hotărârea Curții de Conturi nr.10 din 28.02.2022	Măsurile întreprinse de către Agenția pentru Supraveghere Tehnică, APL de nivelul II Fălești și Ungheni.	Agenția pentru Supraveghere Tehnică APL de nivelul II: Fălești, Ungheni.

Cheltuielile privind investițiile și reparațiile capitale pentru APL, conform Legii bugetului de stat
pentru anii 2020 și 2021

Indicatori	Anul 2020			Anul 2021		
	Cheltuieli capitale	Infrastructura drumurilor publice locale	TOTAL	Cheltuieli capitale	Infrastructura drumurilor publice locale	TOTAL
1	2	3	4	5	6	7
TOTAL GENERAL	111,21	1.021,92	1.133,13	409,54	958,27	1.367,81
Total nivelul II	22,23	739,14	761,37	166,96	671,19	838,15
Total nivelul I	88,98	282,78	371,76	242,58	287,09	529,66
din care:						
mun. Chișinău	2,40	185,76	188,16	44,00	176,46	220,46
Total nivelul II	2,40	169,25	171,65	42,00	159,53	201,53
Total nivelul I	0,00	16,51	16,51	2,00	16,93	18,93
mun. Bălți	0,70	17,64	18,34	5,90	17,35	23,25
Total nivelul II	0,50	17,09	17,59	5,90	16,79	22,69
Total nivelul I	0,20	0,55	0,75	0,00	0,56	0,56
Anenii Noi	2,66	24,32	26,98	6,99	22,73	29,72
Total nivelul II	0,20	14,81	15,01	0,61	13,20	13,81
Total nivelul I	2,46	9,51	11,97	6,38	9,53	15,91
Basarabasca	1,34	5,65	6,99	2,50	5,41	7,91
Total nivelul II	0,80	2,50	3,30	0,80	2,23	3,03
Total nivelul I	0,54	3,15	3,69	1,70	3,18	4,88
Briceni	3,56	26,22	29,78	13,00	24,44	37,43
Total nivelul II	0,00	17,66	17,66	0,00	15,74	15,74
Total nivelul I	3,56	8,56	12,12	13,00	8,69	21,69
Cahul	3,37	36,63	40,00	13,26	34,33	47,59
Total nivelul II	0,20	23,05	23,25	3,42	20,55	23,96
Total nivelul I	3,17	13,58	16,74	9,84	13,78	23,62
Cantemir	2,33	21,44	23,77	4,93	19,88	24,81
Total nivelul II	0,00	14,70	14,70	0,00	13,10	13,10
Total nivelul I	2,33	6,75	9,07	4,93	6,79	11,71
Călărași	6,56	20,93	27,49	6,22	19,66	25,88
Total nivelul II	0,00	12,57	12,57	0,00	11,21	11,21
Total nivelul I	6,56	8,36	14,92	6,22	8,45	14,67
Căușeni	6,65	27,31	33,96	11,49	25,57	37,06
Total nivelul II	2,00	17,24	19,24	2,50	15,37	17,87
Total nivelul I	4,65	10,07	14,72	8,99	10,21	19,19
Cimișlia	1,32	22,90	24,22	4,93	21,17	26,10
Total nivelul II	0,00	16,40	16,40	0,00	14,62	14,62
Total nivelul I	1,32	6,50	7,82	4,93	6,55	11,48
Criuleni	4,93	18,27	23,20	10,05	17,38	27,43
Total nivelul II	0,13	9,67	9,80	0,00	8,62	8,62
Total nivelul I	4,80	8,60	13,40	10,05	8,76	18,81
Dondușeni	1,56	14,80	16,36	6,40	13,81	20,21
Total nivelul II	0,85	10,02	10,87	6,00	8,93	14,93
Total nivelul I	0,71	4,78	5,49	0,40	4,88	5,28
Drochia	1,50	26,16	27,66	8,57	24,52	33,09
Total nivelul II	0,00	16,71	16,71	2,25	14,89	17,14
Total nivelul I	1,50	9,46	10,96	6,32	9,63	15,95
Dubăsari	0,61	13,23	13,84	3,40	12,29	15,69
Total nivelul II	0,50	9,11	9,61	1,50	8,12	9,62
Total nivelul I	0,11	4,12	4,23	1,90	4,18	6,08
Edineț	3,97	30,39	34,36	10,00	28,24	38,24
Total nivelul II	0,00	21,19	21,19	0,10	18,89	18,99
Total nivelul I	3,97	9,20	13,17	9,90	9,35	19,25
Fălești	2,48	29,68	32,17	9,70	27,74	37,44
Total nivelul II	0,20	19,75	19,95	0,78	17,60	18,38
Total nivelul I	2,28	9,94	12,22	8,92	10,14	19,06
Florești	3,13	28,78	31,91	15,56	26,81	42,36
Total nivelul II	0,00	19,27	19,27	2,31	17,17	19,48
Total nivelul I	3,13	9,51	12,64	13,25	9,63	22,88
Glodeni	2,78	20,74	23,52	7,20	19,29	26,49
Total nivelul II	1,95	14,31	16,26	0,00	12,75	12,75

Indicatori	Anul 2020			Anul 2021		
	Cheltuieli capitale	Infrastructura drumurilor publice locale	TOTAL	Cheltuieli capitale	Infrastructura drumurilor publice locale	TOTAL
1	2	3	4	5	6	7
Total nivelul I	0,83	6,44	7,26	7,20	6,54	13,74
Hâncești	4,58	34,25	38,83	4,55	32,09	36,64
Total nivelul II	0,00	21,01	21,01	0,30	18,73	19,03
Total nivelul I	4,58	13,24	17,82	4,25	13,37	17,62
Ialoveni	8,50	26,42	34,92	5,43	24,97	30,40
Total nivelul II	0,00	14,77	14,77	2,35	13,17	15,52
Total nivelul I	8,50	11,64	20,15	3,08	11,80	14,88
Leova	1,82	16,41	18,23	11,23	15,31	26,53
Total nivelul II	0,00	10,58	10,58	0,00	9,43	9,43
Total nivelul I	1,82	5,82	7,65	11,23	5,87	17,10
Nisporeni	2,62	17,47	20,09	24,76	16,36	41,12
Total nivelul II	0,00	10,61	10,61	20,30	9,45	29,75
Total nivelul I	2,62	6,86	9,48	4,46	6,91	11,37
Ocnîța	1,47	18,81	20,28	7,90	17,52	25,42
Total nivelul II	0,00	12,72	12,72	0,40	11,34	11,74
Total nivelul I	1,47	6,09	7,56	7,50	6,17	13,67
Orhei	2,81	30,58	33,39	72,50	28,90	101,40
Total nivelul II	2,06	17,68	19,73	54,00	15,76	69,76
Total nivelul I	0,76	12,90	13,66	18,50	13,14	31,64
Rezina	2,04	18,46	20,49	9,45	17,14	26,59
Total nivelul II	0,00	12,95	12,95	2,25	11,55	13,80
Total nivelul I	2,04	5,50	7,54	7,20	5,59	12,79
Râșcani	3,05	25,86	28,92	9,90	23,96	33,86
Total nivelul II	0,00	18,52	18,52	0,60	16,50	17,10
Total nivelul I	3,05	7,35	10,40	9,30	7,46	16,76
Sângerei	1,88	31,29	33,17	9,55	29,13	38,68
Total nivelul II	0,00	21,52	21,52	0,00	19,18	19,18
Total nivelul I	1,88	9,77	11,65	9,55	9,95	19,51
Soroca	7,40	40,16	47,57	14,34	37,21	51,55
Total nivelul II	4,50	29,24	33,74	0,20	26,07	26,27
Total nivelul I	2,90	10,92	13,82	14,14	11,14	25,28
Strășeni	6,58	24,23	30,80	6,21	22,89	29,10
Total nivelul II	0,45	13,89	14,34	0,00	12,39	12,39
Total nivelul I	6,13	10,33	16,46	6,21	10,50	16,71
Șoldănești	3,32	16,02	19,34	6,63	14,84	21,47
Total nivelul II	1,56	11,53	13,09	0,00	10,28	10,28
Total nivelul I	1,76	4,49	6,25	6,63	4,56	11,19
Ștefan Vodă	2,32	24,66	26,97	5,48	22,93	28,41
Total nivelul II	0,45	17,02	17,47	0,62	15,17	15,79
Total nivelul I	1,87	7,64	9,51	4,86	7,76	12,62
Taraclia	2,11	19,35	21,46	11,55	17,82	29,37
Total nivelul II	0,50	14,79	15,29	1,25	13,18	14,43
Total nivelul I	1,61	4,56	6,18	10,30	4,64	14,94
Telenești	2,10	24,70	26,79	5,91	22,94	28,85
Total nivelul II	0,00	17,04	17,04	1,20	15,19	16,39
Total nivelul I	2,10	7,66	9,75	4,71	7,75	12,47
Ungheni	3,78	39,59	43,37	4,75	36,90	41,65
Total nivelul II	0,00	27,17	27,17	0,00	24,22	24,22
Total nivelul I	3,78	12,42	16,19	4,75	12,68	17,42
UTA Găgăuzia	2,99	42,83	45,82	15,33	40,29	55,62

Investiții în active imobilizate pe surse de finanțare, în profil teritorial pe raioane/regiuni, surse de finanțare pe anii 2017-2021

Cod	Indicatori	Surse de finanțare – total					Finanțate din contul bugetului de stat și al bugetelor unităților administrativ-teritoriale					Finanțate din contul bugetului de stat					Finanțate din contul bugetelor unităților administrativ-teritoriale				
		2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
0	Total pe țară	23.498,3	27.464,7	31.253,2	30.089,6	35.411,2	2.741,7	4.393,9	4.387,4	4.425,5	4.357,7	1.458,0	2.883,5	2.808,5	2.733,4	1.969,0	1.283,7	1.510,4	1.578,9	1.692,1	2.388,7
34	Municipiul Chișinău	14.559,3	17.263,4	20.962,1	20.519,9	23.445,0	1.302,6	2.707,6	2.646,2	2.573,0	2.096,2	977,7	2.294,1	2.235,7	2.202,8	1.132,2	324,9	413,5	410,5	370,2	964,0
40	Nord	3.233,6	3.657,6	3.559,0	3.357,7	4.474,1	394,6	447,1	504,0	591,3	743,2	114,0	144,7	150,2	152,9	242,6	280,6	302,4	353,8	438,4	500,6
35	..Municipiul Bălți	1.223,1	1.267,9	1.232,1	1.062,1	1.717,5	79,8	61,4	102,0	117,8	103,9	27,5	16,7	32,3	43,2	46,9	52,3	44,7	69,7	74,6	57,0
3	..Briceni	110,6	210,5	231,0	231,3	234,0	35,3	34,2	49,8	32,3	66,2	15,2	17,2	29,9	12,8	21,4	20,1	17,0	19,9	19,5	44,8
10	..Dondușeni	130,9	142,4	94,6	128,3	164,2	23,1	24,0	20,5	54,2	52,2	4,6	10,7	7,6	13,6	28,4	18,5	13,3	12,9	40,6	23,8
11	..Drochia	388,8	430,2	475,3	287,6	484,7	18,9	28,2	37,4	33,2	53,3	5,8	5,1	8,6	13,0	17,3	13,1	23,1	28,8	20,2	36,0
13	..Edineț	211,9	302,2	267,8	283,4	297,0	22,8	24,1	36,1	43,0	74,6	9,7	12,8	15,3	8,2	21,5	13,1	11,3	20,8	34,8	53,1
14	..Fălești	143,1	212,0	213,9	208,1	236,9	41,0	52,1	66,3	70,2	87,0	2,9	5,6	6,3	6,8	8,8	38,1	46,5	60,0	63,4	78,2
15	..Florești	204,9	223,9	276,7	250,3	240,9	35,1	52,0	45,7	44,8	60,7	5,2	15,7	10,4	9,7	21,6	29,9	36,3	35,3	35,1	39,1
16	..Glodeni	114,4	124,8	118,9	130,7	189,8	27,5	21,9	21,1	29,3	36,5	12,7	5,5	6,7	10,5	10,2	14,8	16,4	14,4	18,8	26,3
21	..Ocnița	53,5	109,7	107,5	135,8	119,8	19,7	28,8	20,3	32,0	38,2	7,2	9,3	4,0	16,3	13,7	12,5	19,5	16,3	15,7	24,5
24	..Rîșcani	174,6	182,0	170,8	196,6	226,2	34,8	46,4	43,3	32,4	64,6	12,7	21,1	7,8	4,7	17,1	22,1	25,3	35,5	27,7	47,5
25	..Sîngerei	184,5	189,4	159,8	181,6	240,8	33,3	36,0	24,2	65,8	54,1	3,5	3,2	3,7	4,6	15,4	29,8	32,8	20,5	61,2	38,7
26	..Soroca	293,3	262,5	210,6	261,9	322,4	23,4	37,8	37,2	36,1	51,6	7,1	21,6	17,5	9,4	20,1	16,3	16,2	19,7	26,7	31,5
41	Centru	3.537,7	3.859,5	4.037,8	4.067,2	4.610,7	596,3	675,4	724,9	765,0	916,1	235,1	246,4	285,1	234,6	382,1	361,2	429,0	439,8	530,4	534,0
1	..Anenii Noi	286,1	306,2	321,4	363,1	371,0	40,6	38,5	59,1	88,3	90,6	14,5	13,3	22,6	38,0	44,0	26,1	25,2	36,5	50,3	46,6
6	..Călărași	104,4	138,3	109,9	148,4	171,7	27,7	59,5	34,9	50,8	51,2	8,3	29,9	7,2	15,4	15,6	19,4	29,6	27,7	35,4	35,6
9	..Criuleni	228,1	255,9	246,2	358,0	290,4	37,0	59,7	84,6	62,8	77,1	7,8	10,2	33,5	18,3	25,4	29,2	49,5	51,1	44,5	51,7
12	..Dubăsari	64,2	80,1	184,9	90,6	134,3	31,1	22,2	29,7	20,6	28,7	20,2	12,2	18,9	9,1	11,8	10,9	10,0	10,8	11,5	16,9
17	..Hîncești	391,2	380,8	403,2	341,9	418,7	65,5	76,7	71,5	82,4	102,7	15,6	12,7	12,4	5,5	14,3	49,9	64,0	59,1	76,9	88,4
18	..Ialoveni	357,5	435,0	474,8	419,5	532,0	40,6	34,3	31,8	51,9	54,9	10,8	8,4	9,2	18,8	22,6	29,8	25,9	22,6	33,1	32,3
20	..Nisporeni	131,3	362,6	141,3	184,5	168,9	43,9	72,0	51,3	38,3	58,4	37,7	39,4	37,8	28,1	46,8	6,2	32,6	13,5	10,2	11,6
22	..Orhei	789,5	620,5	509,9	348,9	476,1	66,3	77,4	59,0	94,4	182,9	27,7	22,7	22,6	21,0	129,8	38,6	54,7	36,4	73,4	53,1
23	..Rezina	354,6	362,6	524,8	656,4	850,0	45,0	27,1	24,4	32,0	36,1	3,5	2,6	2,0	2,3	6,1	41,5	24,5	22,4	29,7	30,0
27	..Strășeni	277,7	356,3	547,2	426,7	371,1	46,9	89,6	151,4	69,7	68,9	14,3	47,4	88,3	17,0	12,8	32,6	42,2	63,1	52,7	56,1
28	..Șoldănești	56,5	90,5	89,4	111,5	146,3	22,8	25,2	23,9	36,3	53,7	7,6	11,5	13,3	22,4	30,7	15,2	13,7	10,6	13,9	23,0
31	..Telenesti	160,3	173,2	118,1	188,3	186,4	32,4	31,0	23,6	44,3	40,4	4,4	10,1	3,2	8,5	9,6	28,0	20,9	20,4	35,8	30,8
32	..Ungheni	336,2	297,5	366,6	429,5	493,6	96,5	62,0	79,7	93,4	70,8	62,7	26,0	14,1	30,3	12,7	33,8	36,0	65,6	63,1	58,1
42	Sud	1.558,3	1.875,4	1.896,4	1.577,8	1.947,4	330,3	374,5	398,6	361,3	481,2	101,9	137,0	108,0	90,6	167,7	228,4	237,5	290,6	270,7	313,5
2	..Basarabeasca	39,6	40,1	48,5	39,9	51,0	9,1	8,2	17,2	12,8	15,8	2,0	2,7	11,7	2,3	8,0	7,1	5,5	5,5	10,5	7,8
4	..Cahul	415,5	618,7	800,0	414,6	533,0	102,3	115,4	193,8	122,7	160,7	33,5	37,0	31,8	23,4	61,0	68,8	78,4	162,0	99,3	99,7
5	..Cantemir	183,0	228,5	196,5	340,0	258,9	39,5	57,2	40,1	40,4	50,5	22,3	29,5	21,5	10,1	21,1	17,2	27,7	18,6	30,3	29,4
7	..Căușeni	263,9	353,9	240,7	243,6	328,9	74,8	83,3	40,0	57,7	91,2	23,8	26,2	8,9	17,0	18,0	51,0	57,1	31,1	40,7	73,2

Cod	Indicatori	Surse de finanțare – total					Finanțate din contul bugetului de stat și al bugetelor unităților administrativ-teritoriale					Finanțate din contul bugetului de stat					Finanțate din contul bugetelor unităților administrativ-teritoriale				
		2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
8	..Cimișlia	225,1	209,1	203,3	157,5	282,7	39,9	33,7	34,4	45,5	52,2	9,8	7,4	12,9	19,9	19,3	30,1	26,3	21,5	25,6	32,9
19	..Leova	114,8	101,7	106,3	58,7	113,5	23,3	36,1	28,2	26,4	37,1	3,3	16,6	8,8	4,9	12,8	20,0	19,5	19,4	21,5	24,3
29	..Stefan Voda	173,7	194,3	168,0	208,7	189,8	27,8	22,9	25,2	32,5	36,2	3,8	9,7	9,1	7,2	12,1	24,0	13,2	16,1	25,3	24,1
30	..Taraclia	142,6	129,1	133,0	114,7	189,5	13,7	17,7	19,7	23,5	37,4	3,5	7,9	3,2	5,9	15,3	10,2	9,8	16,5	17,6	22,1
33	UTA Găgăuzia	609,4	808,8	797,9	567,0	934,0	118,0	189,3	113,6	134,8	121,1	29,4	61,3	29,5	52,4	44,5	88,6	128,0	84,1	82,4	76,6

Sursa: Datele oficiale ale BNS.

Bilanțul contabil consolidat al UAT la nivel raion pe anul 2021, mil. lei

Nr. d/o	Denumirea APL de nivelul II	Forma FD-041 "Bilanțul Contabil" (consolidat pe raioane)																			
		Grupa de conturi 311		Grupa de conturi 312		Grupa de conturi 313		Grupa de conturi 314		Grupa de conturi 315		Grupa de conturi 316		Grupa de conturi 317		Grupa de conturi 318		Grupa de conturi 319			TOTAL rulaj devieri 2021
		Sold Final	Devieri*	Sold Final	Devieri	Sold Final	Devieri	Sold Final	Devieri	Sold Final	Devieri	Sold Final	Rulaj 2021	Sold Final	Devieri	Sold Final	Devieri	Sold inițial	Sold Final	Devieri	
	TOTAL Consolidat	24.971,1	1.228,9	14.508,8	1.227,8	2.986,5	324,4	2.355,4	288,8	833,6	72,4	1.610,4	167,5	65,4	-0,7	1.127,1	55,7	3.672,7	4.620,8	948,1	4.312,9
1	Anenii Noi	462,5	34,5	357,8	38,2	66,0	5,3	67,1	10,6	12,4	0,5	52,0	6,8	0,7	0,2	25,9	0,0	69,9	77,7	7,8	103,8
2	Basarabasca	157,3	4,4	135,8	16,1	18,6	-6,0	20,6	2,0	4,1	-0,5	8,2	1,0	0,4	0,1	9,6	0,4	3,2	3,3	0,1	17,5
3	Briceni	465,5	21,1	306,7	30,4	70,8	-0,4	48,8	5,4	14,4	0,6	36,6	3,6	0,2	0,0	15,9	-0,8	13,6	20,7	7,1	67,0
4	Cahul	897,5	59,8	708,0	117,7	186,9	10,7	74,9	8,2	51,4	7,7	56,7	6,0	4,8	0,4	64,2	1,8	96,5	107,3	10,9	223,2
5	Canemir	356,4	15,7	265,4	7,3	32,2	4,6	41,8	7,8	22,4	0,4	38,9	4,2	1,1	0,0	13,4	2,2	73,0	84,1	11,1	53,2
6	Călărași	471,6	25,6	278,9	22,7	93,1	-20,5	55,8	8,8	24,1	1,3	36,3	2,8	0,9	0,1	22,7	2,0	62,1	73,9	11,9	54,6
7	Căușeni	647,4	32,8	301,4	34,0	107,4	12,6	69,1	7,2	24,3	2,9	36,4	3,0	0,9	0,0	24,7	3,6	84,8	133,5	48,7	144,7
8	Cimișlia	457,6	17,6	333,9	54,5	61,8	2,9	40,9	3,9	20,0	-0,3	32,9	-1,4	0,6	0,1	20,6	-0,8	83,6	75,8	-7,7	68,8
9	Criuleni	490,6	27,4	278,4	78,4	83,9	24,1	55,5	7,0	18,6	3,9	33,2	4,6	2,1	0,0	29,6	1,7	176,0	129,9	-46,0	101,1
10	Dondușeni	245,7	15,4	174,2	39,5	32,5	2,3	25,9	2,5	10,8	1,3	15,2	1,3	0,2	0,1	16,5	-1,7	72,2	73,3	1,1	61,6
11	Drochia	698,4	11,5	197,8	22,3	102,4	17,4	52,2	6,3	16,4	0,8	33,4	3,8	0,8	0,1	29,3	1,5	32,9	33,5	0,6	64,3
12	Dubăsari	222,3	6,3	222,5	20,8	36,6	1,3	30,3	1,7	10,8	0,7	16,1	2,4	1,9	0,0	12,6	0,9	22,4	19,8	-2,6	31,5
13	Edineț	389,7	27,8	190,5	25,5	38,3	7,4	46,7	6,1	18,3	2,4	26,9	3,5	0,7	0,0	34,4	-0,4	38,7	54,9	16,2	88,5
14	Fălești	452,6	16,4	409,7	51,7	64,4	5,2	61,8	8,4	19,8	1,1	43,9	5,5	2,4	0,0	28,9	0,8	228,7	275,6	46,8	135,8
15	Florești	493,8	18,1	291,1	37,6	187,7	35,4	58,1	7,3	20,3	1,0	38,3	5,3	1,1	0,1	31,4	1,9	30,8	33,9	3,0	109,6
16	Glodeni	339,2	13,8	323,2	26,0	34,0	4,1	33,9	2,1	13,3	0,2	22,0	0,8	0,2	0,0	17,6	2,1	50,9	71,1	20,2	69,3
17	Hîncești	1.091,2	33,4	726,4	69,9	129,8	12,8	84,5	10,3	34,7	5,6	60,6	3,7	1,2	-0,1	46,7	4,5	153,9	160,2	6,3	146,4
18	Ialoveni	536,1	37,7	483,8	60,2	78,2	27,2	91,8	8,2	24,2	4,0	62,6	7,6	1,9	0,1	39,4	0,9	112,1	122,3	10,1	155,9
19	Leova	453,4	11,9	245,1	33,8	87,4	2,6	40,5	3,4	19,5	0,4	29,0	1,7	0,5	-3,1	38,1	5,3	113,8	122,4	8,6	64,6
20	Nisporeni	591,8	6,0	456,2	42,2	115,6	19,6	50,2	1,5	22,4	3,9	38,6	3,3	1,3	0,1	13,0	0,4	81,0	74,4	-6,7	70,1
21	Ocnîța	297,4	48,1	127,6	14,6	23,9	1,0	38,8	2,5	14,6	1,8	27,7	4,1	0,1	0,0	12,1	2,6	76,6	90,0	13,5	88,1
22	Orhei	693,2	43,7	612,4	69,0	192,4	19,8	94,1	9,0	25,8	1,3	57,1	6,3	3,1	-0,6	37,5	2,6	81,0	82,9	1,9	153,1
23	Rezina	352,6	11,8	170,5	22,4	50,8	3,5	40,3	6,3	14,6	1,2	25,0	4,2	0,8	0,3	19,8	0,7	101,6	104,3	2,7	53,2
24	Rîșcani	376,1	13,0	489,3	38,9	63,3	5,8	50,0	4,7	26,3	0,8	41,8	1,8	0,4	0,1	20,2	0,9	30,2	33,3	3,1	69,2

Nr. d/o	Denumirea APL de nivelul II	Forma FD-041 "Bilanțul Contabil" (consolidat pe raioane)																			
		Grupa de conturi 311		Grupa de conturi 312		Grupa de conturi 313		Grupa de conturi 314		Grupa de conturi 315		Grupa de conturi 316		Grupa de conturi 317		Grupa de conturi 318		Grupa de conturi 319			TOTAL rulaj devieri 2021
		Sold Final	Devieri*	Sold Final	Devieri	Sold Final	Devieri	Sold Final	Devieri	Sold Final	Devieri	Sold Final	Rulaj 2021	Sold Final	Devieri	Sold Final	Devieri	Sold inițial	Sold Final	Devieri	
25	Sîngerei	448,5	14,1	343,4	75,0	98,6	15,5	61,4	8,3	21,8	-0,1	50,1	3,6	1,6	0,0	33,1	1,9	53,0	44,6	-8,4	110,0
26	Soroca	508,7	-23,6	380,2	142,8	141,0	9,1	60,2	3,3	34,4	2,2	33,3	5,7	2,9	0,0	40,2	2,6	44,8	45,8	1,0	143,2
27	Strășeni	462,1	25,1	425,3	43,5	93,3	10,1	62,3	9,3	14,0	-0,6	46,8	7,7	0,9	0,0	33,8	0,4	163,1	167,7	4,6	100,2
28	Șoldănești	298,3	15,3	177,5	38,7	52,2	1,7	29,7	1,8	12,7	0,6	21,5	1,1	1,7	0,0	12,3	0,4	60,2	75,6	15,5	75,0
29	Ștefan Vodă	466,3	16,8	478,1	30,9	41,3	10,2	50,6	4,4	19,7	0,1	33,4	3,1	0,4	0,0	21,8	1,0	76,4	71,6	-4,8	61,7
30	Taraclia	261,3	13,6	128,4	18,7	21,9	7,0	27,2	3,7	13,0	1,9	18,5	2,0	0,6	0,0	14,3	0,1	6,9	6,5	-0,4	46,6
31	Telenești	497,9	14,7	370,0	42,6	40,2	2,9	48,9	8,1	19,0	0,7	35,6	2,4	3,7	0,3	23,0	1,2	50,8	48,4	-2,4	70,5
32	Ungheni	717,0	30,6	974,8	64,1	110,0	3,1	92,1	11,8	41,9	5,3	61,4	5,0	1,0	0,1	35,5	1,8	158,9	182,4	23,5	145,2
33	mun. Chișinău	7.901,7	448,3	2.322,4	-395,6	223,1	21,4	445,9	76,5	95,6	18,6	328,4	39,3	11,1	1,0	222,2	8,9	1.008,6	1.782,9	774,3	992,8
34	mun. Bălți	855,5	41,3	139,6	25,1	71,8	43,2	55,2	4,7	4,4	-1,3	34,6	3,4	2,7	0,0	33,5	0,8	27,9	29,5	1,7	119,0
35	UTA Găgăuzia	914,1	78,9	682,4	168,4	135,4	1,6	148,4	15,9	74,0	2,2	77,3	8,2	10,4	-0,1	33,6	3,7	132,9	107,8	-25,2	253,6

Notă: * Devierile constituie ca diferență dintre soldul final și soldul la începutul anului pe grupa de conturi.

Sursa: Informațiile Ministerului Finanțelor și bilanțurile contabile ale UAT.

Informația privind datoriile cele mai semnificative înregistrate după APL la 31.12.2021, mil. lei

Denumirea indicatorului	Svod/Org1	UAT de nivelul II	ECO k1-k6	Aprobat inițial pe a. 2021	Plan precizat pe a. 2021	Executat în perioada de gestiune 2021	TOTAL Creanțe	TOTAL Datorii
A	B	1	2	3	4	5	6	7
Clădiri	220100	Chișinău	311	434,3	458,8	375,0	0,7	39,6
Construcții speciale	220100	Chișinău	312	580,4	648,2	245,1	0,0	13,6
Mașini si utilaje	220100	Chișinău	314	36,1	86,1	72,8	0,0	5,6
Investiții capitale în active în curs de execuție	221000	Anenii Noi	319	0,1	19,9	10,1	0,0	6,2
Construcții speciale	221200	Basarabasca	312	1,9	19,3	14,4	0,0	5,4
Clădiri	223100	Criuleni	311	15,0	33,8	27,3	0,7	14,3
Construcții speciale	223100	Criuleni	312	7,9	25,9	20,4	0,0	7,3
Investiții capitale în active în curs de execuție	223600	Drochia	319	0,5	14,3	9,2	0,3	3,9
Investiții capitale în active în curs de execuție	224300	Fălești	319	6,3	24,9	20,3	0,0	3,6
Investiții capitale în active în curs de execuție	224800	Glodeni	319	0,4	30,9	20,6	0,0	4,7
Construcții speciale	225500	Ialoveni	312	18,2	42,4	39,5	0,0	4,4
Investiții capitale în active în curs de execuție	225500	Ialoveni	319	0,1	29,6	26,7	0,0	3,2
Investiții capitale în active în curs de execuție	226200	Ocnita	319	0,2	20,2	11,2	0,0	5,6
Investiții capitale în active în curs de execuție	228000	Strășeni	319	0,3	19,1	13,7	4,5	3,3
Investiții capitale în active în curs de execuție	228300	Șoldănești	319	0,0	25,9	17,4	0,1	4,2
Investiții capitale în active în curs de execuție	229200	Ungheni	319	0,0	34,6	32,3	0,0	5,7
Investiții capitale în active în curs de execuție	229600	UTA Găgăuzia	319	48,7	69,9	43,0	0,0	3,7
TOTAL				1.150,4	1.603,9	998,9	6,4	134,2

Sursa: Informațiile Ministerului Finanțelor și Rapoartele financiare ale UAT.

Informații privind sursele financiare disponibile pentru realizarea investițiilor în curs de execuție în anii 2020-2021

Indicatori	2020, mil.lei				2021, mil.lei			
	319 „Investiții capitale în active în curs de execuție”	Total mijloace bănești	Total datorii	Diferența (mijloace disponibile)	319 „Investiții capitale în active în curs de execuție”	Total mijloace bănești	Total datorii	Diferența (mijloace disponibile)
1	2	3	4	5=3-4	6	7	8	9=7-8
Consolidat APL de nivelul I și nivelul II	3.672,87	1.617,20	1.071,16	546,04	4.620,97	2.103,27	1.284,41	818,85
Chișinău	1.008,57	493,70	229,43	264,27	1.782,90	687,09	324,14	362,96
Bălți	27,88	2,84	32,68	-29,84	29,53	11,34	45,29	-33,95
Anenii Noi	69,85	78,37	28,75	49,62	77,70	93,01	34,32	58,69
Basarabeasca	3,21	3,51	9,61	-6,10	3,33	3,20	14,41	-11,21
Briceni	13,60	63,21	17,71	45,50	20,68	75,79	21,00	54,79
Cahul	96,46	49,92	37,43	12,49	107,33	79,56	42,53	37,03
Cantemir	73,02	44,98	18,15	26,83	84,11	44,89	19,65	25,25
Călărași	62,06	51,61	21,40	30,21	73,94	47,68	21,64	26,04
Căușeni	84,81	38,53	26,67	11,86	133,51	54,04	29,48	24,56
Cimișlia	83,56	31,45	16,49	14,96	75,84	39,83	18,85	20,97
Criuleni	175,96	56,01	38,39	17,62	129,94	63,28	42,67	20,61
Dondușeni	72,22	13,95	14,96	-1,01	73,26	22,09	14,53	7,56
Drochia	32,86	36,54	25,20	11,34	33,47	36,49	31,73	4,76
Dubăsari	22,44	14,40	15,54	-1,13	19,80	18,28	17,00	1,28
Edineț	38,65	42,16	18,43	23,72	54,86	52,62	21,65	30,98
Fălești	228,72	37,79	23,53	14,27	275,55	52,68	31,31	21,38
Florești	30,81	34,70	26,41	8,30	33,86	42,80	28,53	14,27
Glodeni	50,85	20,04	16,75	3,29	71,06	23,70	25,80	-2,10
Hîncești	153,91	52,53	29,47	23,06	160,19	62,10	34,68	27,43
Ialoveni	112,13	31,95	52,05	-20,09	122,27	38,60	46,59	-8,00
Leova	113,81	17,27	14,86	2,41	122,42	23,17	15,72	7,44
Nisporeni	81,02	18,40	20,70	-2,30	74,37	25,98	23,99	1,99
Ocnîța	76,55	22,79	12,31	10,49	90,03	22,95	18,47	4,49
Orhei	81,01	73,73	32,31	41,42	82,90	50,44	37,98	12,46
Rezina	101,64	22,92	18,88	4,05	104,30	44,22	14,16	30,06
Rîșcani	30,19	28,61	20,22	8,38	33,29	38,93	20,35	18,58
Sîngerei	53,04	28,50	25,47	3,03	44,65	36,50	31,53	4,98
Soroca	44,80	40,43	24,79	15,64	45,83	56,82	26,67	30,15
Strășeni	163,09	32,14	23,01	9,13	167,70	44,29	32,15	12,14
Șoldănești	60,16	16,80	15,46	1,34	75,64	27,64	19,85	7,80
Ștefan Vodă	76,41	20,90	21,61	-0,70	71,61	26,42	24,43	1,99
Taraclia	6,93	22,36	13,04	9,32	6,50	25,47	14,72	10,76
Telenești	50,82	24,96	18,97	5,99	48,39	36,79	24,80	11,99
Ungheni	158,88	24,33	40,45	-16,12	182,41	49,54	44,64	4,89
UTA Găgăuzia	132,94	24,87	70,07	-45,20	107,78	45,02	69,18	-24,16

Generalizator pe UAT al transferurilor pentru cheltuieli capitale alocate prin Legea bugetului de stat pe anii 2017-2021, mii lei

Unitatea administrativ-teritorială	Anul 2017	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2021	2017-2021	2017-2021	Pondere, %	Media 2017-2021, lei la Nr. populației
	Precizat	Executat	Precizat	Executat	Precizat	Executat	Precizat	Executat	Precizat	Executat	Precizat	Executat		Executat
Strășeni	9.595,2	6.338,6	39.411,9	38.962,2	71.206,2	67.421,9	6.575,0	6.431,5	6.210,0	6.208,3	132.998,3	125.362,6	11,7	1.868,3
Orhei	12.270,0	11.949,2	2.670,0	2.665,8	7.638,7	6.550,8	2.812,1	2.811,7	72.500,0	71.623,1	97.890,8	95.600,5	9,0	1.139,5
Nisporeni	10.698,6	10.104,4	29.757,4	27.732,5	16.996,8	16.255,8	2.624,0	2.621,7	24.756,2	24.746,6	84.833,0	81.461,1	7,6	1.991,7
Cahul	17.793,0	13.773,2	23.105,0	22.480,9	21.589,4	21.371,5	3.368,8	3.247,8	13.258,3	13.229,7	79.114,5	74.103,1	6,9	885,3
mun. Chișinău	7.806,4	650,7	2.891,3	2.608,6	1.550,0	1.550,0	2.400,0	305,4	44.000,0	43.617,4	58.647,7	48.732,0	4,6	72,8
Cantemir	2.618,4	2.197,0	9.428,0	9.143,0	17.113,3	16.006,9	2.325,4	2.322,3	4.925,0	4.915,2	36.410,1	34.584,4	3,2	898,3
Florești	3.462,4	3.180,1	8.625,0	7.002,1	6.669,8	5.826,4	3.128,0	3.113,7	15.557,0	14.521,6	37.442,2	33.643,8	3,2	503,7
Briceni	3.480,9	2.773,3	4.850,0	4.847,4	5.949,2	5.891,4	3.564,2	3.317,0	12.998,5	12.899,7	30.842,8	29.728,8	2,8	533,7
Soroca	1.500,0	1.365,8	3.000,0	3.000,0	2.432,0	2.417,4	7.404,0	7.212,6	14.335,5	13.922,4	28.671,5	27.918,1	2,6	405,2
UTA Găgăuzia I-II	3.351,6	1.491,9	5.700,0	5.700,0	2.317,5	1.462,2	2.990,0	2.615,6	15.326,0	15.326,0	29.685,1	26.595,6	2,5	217,5
Fălești	9.095,1	9.095,1	1.600,0	1.515,7	3.779,5	3.759,5	2.484,4	2.477,5	9.700,1	9.062,7	26.659,1	25.910,5	2,4	367,0
Rezina	12.245,0	12.209,8	200,0	198,8	2.314,0	2.313,6	2.035,0	1.895,0	9.450,0	9.100,0	26.244,0	25.717,2	2,4	704,6
Ialoveni	4.840,0	4.636,1	3.800,0	3.798,6	3.920,0	3.300,6	8.504,6	7.866,6	5.425,0	5.284,1	26.489,6	24.886,0	2,3	327,9
Căușeni	1.240,0	1.240,0	1.600,0	671,0	3.638,2	3.259,8	6.652,0	6.319,4	11.487,5	11.017,5	24.617,7	22.507,7	2,1	331,5
Edineț			6.852,0	6.767,6	2.300,0	2.294,4	3.970,0	3.465,0	10.000,0	9.772,8	23.122,0	22.299,7	2,1	368,0
Leova	3.721,7	1.060,5	4.495,0	4.445,3	4.078,4	4.062,2	1.823,9	1.482,5	11.226,4	11.214,4	25.345,4	22.264,9	2,1	632,5
Taraclia	4.256,0	4.256,0	3.742,4	3.718,2			2.112,0	2.087,3	11.550,0	11.527,5	21.660,4	21.589,1	2,0	658,2
Ocnîța	4.999,7	1.643,2	10.190,0	8.982,1	1.035,0	1.016,7	1.469,0	1.467,2	7.900,0	7.524,8	25.593,7	20.634,1	1,9	492,5
Criuleni	1.200,0	1.200,0	2.000,0	1.973,7	2.145,0	2.145,0	4.927,1	4.848,7	10.050,0	10.015,3	20.322,1	20.182,7	1,9	340,9
Hîncești	4.000,0	4.000,0			6.889,4	6.828,5	4.580,9	4.513,0	4.549,0	4.495,1	20.019,3	19.836,5	1,9	257,0
Ștefan Vodă	7.437,0	5.749,3	2.820,0	2.689,9	3.850,0	3.849,9	2.317,0	2.010,0	5.482,2	5.251,6	21.906,2	19.550,6	1,8	387,9
Ungheni	3.800,0	3.539,6	2.545,0	2.525,6	2.658,3	2.658,2	3.775,3	3.735,9	4.747,5	4.703,0	17.526,1	17.162,3	1,6	196,8
Călărași	800,0				3.341,0	3.341,0	6.558,2	6.480,3	6.220,9	6.100,6	16.920,1	15.921,9	1,5	324,3
Rîșcani	3.000,0	1.832,9	1.000,0	1.000,0	200,0	199,3	3.053,6	2.991,6	9.900,0	9.844,7	17.153,6	15.868,5	1,5	299,4
Drochia	1.134,8	469,8	3.660,0	3.540,4	1.150,0	1.147,8	1.500,0	1.494,1	8.570,0	8.422,5	16.014,8	15.074,6	1,4	231,9
Glodeni	2.596,1	2.116,0	2.923,0	2.171,9			2.777,0	2.771,7	7.200,0	6.619,2	15.496,1	13.678,8	1,3	301,3
Cimișlia	4.043,4	3.457,9	1.860,0	1.827,2	2.603,0	2.511,5	1.322,0	1.008,5	4.928,8	4.550,3	14.757,2	13.355,4	1,3	386,0
Șoldănești	1.756,0	1.020,9	300,0	298,1	2.041,8	2.041,8	3.316,1	3.237,5	6.629,8	6.541,1	14.043,7	13.139,4	1,2	421,1

Unitatea administrativ-teritorială	Anul 2017	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2021	2017-2021	2017-2021	Pondere, %	Media 2017-2021, lei la Nr. populației
	Precizat	Executat	Precizat	Executat	Precizat	Executat	Precizat	Executat	Precizat	Executat	Precizat	Executat		Executat
Sîngerei	1.517,4	1.137,4	133,6	133,6			1.878,0	1.800,2	9.553,0	9.477,2	13.082,0	12.548,4	1,2	180,0
Telenești	1.920,0	1.418,3	932,0	908,9	1.500,0	1.465,2	2.095,8	2.094,6	5.914,4	5.837,6	12.362,2	11.724,6	1,1	247,9
Basarabasca	2.397,0	2.196,6	275,0	275,0	5.175,0	5.174,1	1.336,0	1.325,8	2.500,0	2.299,7	11.683,0	11.271,2	1,1	663,0
Anenii Noi	1.147,0	649,9	240,0	239,4	810,0	803,2	2.662,0	2.245,8	6.985,5	6.685,9	11.844,5	10.624,2	1,0	167,3
Dondușeni	2.084,0		1.000,0	956,0	150,0	150,0	1.560,0	1.559,2	6.400,0	6.394,2	11.194,0	9.059,3	0,8	268,8
Dubăsari	478,3	478,3	451,0	411,0	2.375,0	2.375,0	612,0	498,9	3.400,0	3.073,3	7.316,3	6.836,5	0,6	266,0
mun. Bălți							700,0	682,7	5.900,0	4.196,9	6.600,0	4.879,6	0,5	49,5
Total	152.285,0	117.231,8	182.057,6	173.190,5	209.416,5	199.451,7	111.213,4	104.358,2	409.536,6	400.022,1	1.064.509,1	994.253,7		

Sursa: Ministerul Finanțelor.

Obiecte în curs de execuție (inițiate și nefinalizate)

Nr. d/o	Denumirea proiectului (APL responsabilă)	Anul începerii proiectului	Valoarea estimată, mii lei	Valoarea cheltuielilor suportate, mii lei
	Mun. Chișinău		77.521,08	66.576,73
1	Lucrări de construcție a apeductului din com. Trușeni (Primăria Trușeni)	2013	8.960,54	8.960,54
2	Lucrări de construcție a rețelei de canalizare (Primăria Trușeni)	2019	9.533,72	7.980,31
3	Lucrări de construcție a terenului sportiv neacoperit, cu dotările aferente (Primăria Trușeni)	2014	3.722,54	2.197,86
4	Lucrări de construcție a unui bloc pentru copii la grădinița existentă (Primăria Trușeni)	2014	7.421,24	7.421,24
5	Lucrări de reparație capitală a străzii Alexandru cel Bun din s. Trușeni (Primăria com. Trușeni)	2019	4.639,91	2.451,83
6	Lucrări de reparație capitală a străzii Drumul Vilelor din s. Dumbrava (Primăria com. Trușeni)	2019	5.953,67	4.875,14
7	Lucrări de construcție a apeductului din com. Grătiești (Primăria Grătiești)	2017	10.385,66	10.385,66
8	Lucrări de construcție a rețelei de canalizare în com. Grătiești (Primăria Grătiești)	2013	10.498,20	10.458,20
9	Lucrări de construcție a rețelei de canalizare în s. Hulboaca (Primăria Grătiești)	2016	8.399,61	3.839,96
10	Lucrări de construcție a rețelei electrice pentru iluminatul stradal în s. Hulboaca (Primăria Gratiești)	2019	3.991,10	3.991,10
11	Lucrări de construcție a rețelei electrice pentru iluminatul stradal în com. Grătiești (Primăria Gratiești)	2018	4.014,89	4.014,89
	Raionul Hîncești		169.900,17	115.120,58
12	Construcția complexului turistic „Curtea Domnească” în s. Lăpușna (Primăria Lăpușna)	2008	12.163,86	10.714,75
13	Construcția rețelei de apeduct și canalizare în s. Lăpușna (Primăria Lăpușna)	2014	27.795,99	20.004,50
14	Construcția Secției Patologoanatomice (Laboratorul clinic anatomo-patomorfologic) din cadrul IMSP Spitalul raional Hîncești (Consiliul Raional Hîncești)	2018	16.440,04	8.068,54
15	Construcția Sălii polivalente la Centrul sportiv multifuncțional din or. Hîncești (Consiliul raional Hîncești)	2013	29.572,31	21.852,08
16	Construcția rețelei de apeduct în s. Sărata-Galbenă (Primăria Sărata-Galbenă)	2011	24.084,28	23.836,04
17	Construcția rețelei de canalizare și a stației de epurare din s. Drăgușenii Noi (Primăria Drăgușenii Noi)	2014	21.418,89	13.567,17
18	Construcția rețelelor de apă și canalizare, stația de epurare a apelor reziduale din s. Stolniceni, raionul Hîncești (Primăria Stolniceni)	2013	38.424,80	17.077,50
	Raionul Orhei		331.678,68	65.444,13
19	Construcția sistemului de apeduct, canalizare și epurare în s. Brăviceni (Primăria Brăviceni)	2015	43.594,83	8.616,70
20	Construcția rețelelor de aprovizionare cu apă în s. Mălăiești (Primăria Mălăiești)	2015	7.964,38	7.964,38
21	Lucrări de consolidare contra alunecărilor de teren în cartierul Bucuria, or. Orhei (Primăria mun. Orhei)	2005	29.000,00	5.419,95
	Construcția Complexului sportiv european de motosport din or. Orhei (Primăria mun. Orhei)	2010	200.100,00	235,00
22	Construcția rețelei de canalizare în s. Lucășeuca și s. Seliște (Primăria com. Seliște)	2014	14.706,37	6.895,00
23	Construcția rețelei de canalizare în s. Peresecina (Primăria com. Peresecina)	2017	36.313,10	36.313,10
	Raionul Briceni		52.000,00	911,80
24	Amenajarea traseului eco-turistic „Zamca” din satul Pererita, raionul Briceni	2016	16.000,00	309,30
25	Reconstrucția taberei de odihnă pentru copii din satul Slobozia-Șireuți	2017	36.000,00	602,50
	Raionul Edineț		101.003,82	2.356,91
26	Reabilitarea drumului L53 Edineț-Brînzani (intersecția cu L55), construcția parcării auto și a accesului la Mănăstirea cu Hramul Nașterii Domnului din satul Zăbriceni, raionul Edineț	2016	88.029,60	473,28
27	Reabilitarea drumului L 23M5 Tabani-Trinca km 12,4-14,8km	2020	12.974,22	206,45
28	Gazificarea localităților primăriei Brînzani din raionul Edineț	2019	nu s-a estimat	76,61
29	Gazificarea localităților primăriei Goleni din raionul Edineț	2009	nu s-a estimat	666,67
30	Gazificarea localităților primăriei Hlinaia din raionul Edineț	2020	nu s-a estimat	19,50
31	Gazificarea localităților primăriei Parcova din raionul Edineț	2007	nu s-a estimat	914,40
	Raionul Fălești		38.193,40	166.935,00
32	Apeductul „Alimentarea cu apă a or. Fălești din râul Prut” (9879)	2009	nu s-a estimat	149.616,10

Nr. d/o	Denumirea proiectului (APL responsabilă)	Anul începerii proiectului	Valoarea estimată, mii lei	Valoarea cheltuielilor suportate, mii lei
33	Conducta de gaz, traseul Mărândeni – Catranic – Suvorovca - Glinjeni (13880)	2007	nu s-a estimat	4.379,70
34	Conducta de gaz, traseul Făleştii Noi – Taxobeni	2009	nu s-a estimat	180,90
35	Documentația de proiect pentru amenajarea spațiului public, Gara Făleşti (Primăria or. Făleşti)	2016	nu s-a estimat	89,40
36	Documentația de proiect pentru construcția stației de epurare, str. Stefan cel Mare 151 (Primăria or. Făleşti)	2021	nu s-a estimat	263,00
37	Construcția Centrului multifuncțional (Primăria s.Răuțel)	2009	nu s-a estimat	2.373,90
38	Documentația de proiect și deviz pentru construcția sistemului de aprovizionare cu apă și canalizare (Primăria s.Răuțel)	2019	10.507,80	294,50
39	lucrările de construcție/extinderea a rețelelor de alimentare cu apă, evacuarea și epurarea apelor uzate (11748) (Primăria s. Catranic)	2018	8.851,30	7.083,00
40	Documentația de proiect și deviz pentru apeduct (10385,13170) (Primăria s. Călugăr)	2020	18.834,30	2.654,50
	Raionul Glodeni		6.177,30	11.478,50
41	Documentația de proiect, gazoductul com. Cuhnești	2008	nu s-a estimat	42,40
42	Documentația de proiect, gazoductul com. Balatina	2008	nu s-a estimat	154,80
43	Documentația de proiect, gazoductul s. Ustia	2008	nu s-a estimat	45,00
44	Documentația de proiect, gazoductul Limbenii Vechi – Fundurii Vechi	2009	nu s-a estimat	10,00
45	Documentația de proiect, gazoductul s. Sturzovca	2009	nu s-a estimat	50,00
46	Documentația de proiect, apeductul s. Tomeștii Noi	2011	nu s-a estimat	141,90
47	Documentația de proiect, apeductul magistral spre unele localități	2021	nu s-a estimat	223,00
48	Documentația de proiect, monumentul lui Ștefan cel Mare	2019	nu s-a estimat	497,70
49	Lucrările de construcție a gazoductului de presiune înaltă Dușmani - Ciuciulea, 13654 (finalizat 90,0%)	2006	nu s-a estimat	4.705,20
50	Lucrările de construcție a apeductului în or. Glodeni, 3118 (finalizat 87,0%)	2009	6.177,30	5.193,60
51	Proiectul pentru construcția cazangeriei la grădinița nr.5 (Primăria or. Glodeni)	2020	nu s-a estimat	95,90
52	Proiectul pentru construcția trotuarului din str. C. Stere (Primăria or. Glodeni)	2020	nu s-a estimat	8,80
53	Proiectul pentru reparația acoperișului la grădinița nr.5 (Primăria or. Glodeni)	2020	nu s-a estimat	49,80
54	Proiectul pentru construcția stației de epurare (Primăria or. Glodeni)	2017	nu s-a estimat	220,10
55	Proiectul de construcție a pieței agricole (Primăria or. Glodeni)	2017	nu s-a estimat	40,30
	Raionul Strășeni		31.001,80	24.527,20
56	Proiectul de construcție a școlii sportive din mun. Strășeni	2019	18.052,50	11.577,90
57	Tabăra de odihnă pentru copii „Codru”	2016	12.949,30	12.949,30
	Raionul Ungheni		63.297,10	42.729,20
58	Apeductul de grup apă potabilă Bușila, Chirileni, Grăseni, Todirești	2016	29.515,50	14.629,10
59	Apeductul de interconectare a rețelei orășenesti cu apeductul Zagarancea-Cornesti	2020	5.865,30	5.965,30
60	Alimentarea cu apă a s. Pîrlița	2004	13.132,10	10.463,50
61	Alimentarea cu apă potabilă a com. Măcărești	2014	14.784,20	11.671,30
	Raionul Ștefan Vodă		3.120,10	2.310,40
62	Construcția sistemului de canalizare și a stației de epurare a apelor uzate	2009	3.120,10	2.310,40
	Raionul Telenești		33.078,30	12.149,00
63	Cantina pentru 140 locuri (lucrări transmise în baza HG nr.313 din 05.05.2014 cu privire la lichidarea școlii internat auxiliare, or.Telenești)	2014	nu s-a estimat	229,30
64	Centrul de sănătate Negureni	2012	4.349,00	3.266,00
65	Gazoductul Chiștelnița – Ordășei	2006	10.228,40	6.896,90
66	Școala Bănești	2009	18.500,90	1.000,20
67	Renovarea „Monumentului eroilor căzuți la datorie” din or. Telenești (servicii pentru proiect tehnic)	2021	nu s-a estimat	91,00
68	Reparația acoperișului și izolarea pereților clădirii din or. Telenești, str.Ștefan cel Mare și Sfânt nr.5, în care este amplasată IMSP CS Telenești (servicii pentru proiectul tehnic)	2021	nu s-a estimat	486,70
69	Blocul nou al școlii de arte din Măgdăcești (servicii de proiectare)	2021	nu s-a estimat	98,90
70	„Apeduct magistral” (servicii pentru proiectul tehnic) din s. Dolinnoe	2021	nu s-a estimat	80,00
	Raionul Criuleni		231.361,90	57.712,10
71	„Evacuarea apelor reziduale din or.Criuleni la stația de epurare din s.Onițcani”	2005	47.596,00	33.595,50
72	Reparația drumului M21-L352-L314 (segment s.Cruglic – s.Ohrincea) cu lungimea de 11,49 km	2016	81.092,40	1.081,80
73	Managementul deșeurilor solide de la Hrusova (proiect tehnic)	2016	nu s-a estimat	72,00
74	Depozit stadion (proiect tehnic)	2016	nu s-a estimat	205,50
75	Drumul L.439 M1- acces spre s.Cruglic, fiind achiziționate servicii de proiectare	2021	25.984,00	237,00

Nr. d/o	Denumirea proiectului (APL responsabilă)	Anul începerii proiectului	Valoarea estimată, mii lei	Valoarea cheltuielilor suportate, mii lei
76	Reparația unui podeț de pe drumul L434 (drum de ocolire a s.Izbiște), fiind elaborat proiectul de execuție	2021	1.909,00	113,00
77	Renovarea bd. M.Eminescu și a parcului orășenesc (Primăria or. Criuleni)	2021	nu s-a estimat	237,40
78	Sistemul de canalizare și stația de epurare din s.Zăicana	2016	29.430,00	3.558,50
79	Aprovizionarea cu apă a satului Cojușna	2014	11.326,00	6.683,40
80	Aprovizionarea cu apă, evacuarea și epurarea apelor uzate din satul Lozova	2016	34.024,50	11.928,00
	Raionul Rezina		119.175,0	35.728,1
81	Construcția sistemului de alimentare cu apă și canalizare a satului Cuizăuca, r-nul Rezina	2014	7.561,9	4.735,7
82	Gazoduct în curs de executare Otac-Cuizăuca-Bușeuca-Ghiduleni	2008	5.924,4	1.040,1
83	Complexul sportiv din or.Rezina	2014	56.697,9	13.191,4
84	Reconstrucția retribuirii apei potabile pentru or.Rezina și s. Ciorna	2015	940,1	582,2
85	Bloc locativ cu 9 nivele	2016	48.050,7	16.178,7
	Raionul Florești		12.132,1	3.852,5
86	Construcția sălii de tenis la LT M. Costin or. Florești	2019	929,3	224,8
87	Proiectarea blocului școlii M. Eminescu în grădiniță or.Florești	2021	980,0	128,7
88	Construcția apeductului din s.Prajila	2021	10.222,8	3.499,0
	TOTAL		1.269.640,8	607.832,2

Informație privind deficiențele aferente procedurilor de executare a lucrărilor capitale, mii lei

Nr. d/o	Denumirea APL	Raion	Garanția de bună execuție formată neregulamentar	Lucrări executate în lipsa documentației de proiect și/sau a documentației verificate	Supravegherea lucrărilor în lipsa responsabilului tehnic sau exercitarea funcției neregulamentar	Cartea documentației tehnice neîntocmită și/sau perfectată neregulamentar		Lipsa contractului de răspundere materială pentru documentația tehnică (proiecte, cărți tehnice etc.)		Servicii de responsabil tehnic contractate în lipsa transparenței procedurii de achiziție		
			suma, mii lei	suma, mii lei	suma, mii lei	nr. de obiecte	suma, mii lei	nr. cazuri	suma, mii lei	nr. de obiecte/contracte	Valoare lucrări, mii lei	Suma servicii, mii lei
1	APR Briceni	Briceni	555,5			6	16.154,8			6	16.154,8	272,9
2	or.Cricova	Chișinău	1.084,7									
3	Măgdăcești	Criuleni	626,0	1.033,9	5.202,0							
4	APR Criuleni	Criuleni				2	5.923,9					
5	Dolinnoe	Criuleni				1	904,2					
6	or.Criuleni	Criuleni				2	4.094,4					
7	APR Edineț	Edineț	1.490,8	19.238,8		3	22.058,9			5	26.622,1	305,1
8	mun. Edineț	Edineț				3	6.781,0					
9	or. Cupcini	Edineț				2	2.138,9					
10	Zăbriceni	Edineț	981,6							1	15.306,3	128,0
11	DGEC Fălești	Fălești	356,1									
12	APR Fălești	Fălești		20.853,0		6	26.176,2					
13	Direcția Generală Educație și Cultură, r-nul Fălești	Fălești		805,0	1.344,4	9	6.020,8					
14	Direcția Generală Asistență Socială, Protecția Familiei și Copilului, r-nul Fălești	Fălești		494,6	293,0	2	494,6					
15	or. Fălești	Fălești		9.627,2	4.793,7	25	12.498,5					
16	Răuțel	Fălești		1.348,9	697,7	2	1.039,6					
17	Catranic	Fălești	200,4	149,3	347,9							
18	Călugăr	Fălești		1.203,3	302,7	4	1.231,0					
19	LT „Mihai Eminescu”, r-nul Fălești	Fălești		269,2	598,3							
20	LT „Ion Creangă”, r-nul Fălești	Fălești		150,0	448,0	2	448,0					
21	or. Florești	Florești		8.511,3	780,6							

Nr. d/o	Denumirea APL	Raion	Garanția de bună execuție formată neregulamentar	Lucrări executate în lipsa documentației de proiect și/sau a documentației verificate	Supravegherea lucrărilor în lipsa responsabilului tehnic sau exercitarea funcției neregulamentar	Cartea documentației tehnice neîntocmită și/sau perfectată neregulamentar		Lipsa contractului de răspundere materială pentru documentația tehnică (proiecte, cărți tehnice etc.)		Servicii de responsabil tehnic contractate în lipsa transparenței procedurii de achiziție		
			suma, mii lei	suma, mii lei	suma, mii lei	nr. de obiecte	suma, mii lei	nr. cazuri	suma, mii lei	nr. de obiecte/contracte	Valoare lucrări, mii lei	Suma servicii, mii lei
22	APR Florești	Florești		2.439,8	814,2							
23	DGE Florești	Florești	129,2	2.050,7	2.050,7							
24	Prajila	Florești	176,4	507,0	707,4							
25	Alexeevca	Florești	64,1	479,9	479,9							
26	Cuizăuca	Rezina	539,6									
27	APR Glodeni	Glodeni				1	3.817,3					
28	Direcția Învățământ, Tineret și Sport, r-nul Glodeni	Glodeni				1	47,4					
29	or. Glodeni	Glodeni		3.537,1	2.243,0	15	4.322,5					
30	LT „Vasile Coroban”, or.Glodeni	Glodeni			614,0	5	887,8					
31	Brătuleni	Nisporeni	71,8	150,0								
32	Peresecina	Orhei		3.189,3								
33	Lozova	Strășeni	1.192,8		834,1							
34	Cojușna	Strășeni	204,0		2.819,3							
35	APR Strășeni	Strășeni	5.716,9		4.357,2	62	63.907,5	20	2.341,5	3	30.162,6	113,9
36	mun. Strășeni	Strășeni				7	1.954,9	21	1.723,0			
37	Greblești	Strășeni		2.248,7								
38	Sireț	Strășeni			970,2							
39	Cioburciu	Ștefan Vodă	88,8	400,0		1	3.289,8	1	162,0			
40	APR Telenești	Telenești			1.291,6	9	13.713,1			4	12.723,4	136,7
41	APR Ungheni	Ungheni			23.872,2	11	42.408,1	14	2.048,0	10	17.408,1	139,1
42	Pîrlița	Ungheni				1	9.925,2	1	768,6			
43	Năpădeni	Ungheni		306,8				1	80,0			
44	Măcărești	Ungheni	996,9		14.780,0			1	71,7			
	TOTAL:		14.475,6	78.993,8	70.642,1	182	250.238,4	59	7.194,8	29	118.377,3	1.095,7

Tabelul nr.2

Informația privind atribuirea neregulamentară a lucrărilor capitale/serviciilor la diferite conturi contabile, mii lei

Nr. d/o	Denumirea entității	Raionul	Regulamentar la contul 319				Total:	Regulamentar la conturile:								Total:
								312	313	311	312	311	313	222500	311	
			neregulamentar la conturile					neregulamentar la conturile								
			311	312	318	222990			222500	222500	222990	319	319	319	312	312
1	Gotești	Cantemir	13.888,4				13.888,4									
2	Stăuceni	Chișinău	72,3				72,3									
3	or. Cricova	Chișinău												295,3		295,3
4	APR Criuleni	Criuleni		14.094,4	737,8		14.832,2	5.923,9								5.923,9
5	or. Criuleni	Criuleni			145,5		145,5	400,0								400,0
6	Dolinnoe	Criuleni		80,0			80,0									
7	Măgdăcești	Criuleni	123,9				123,9									
8	APR Edineț	Edineț	4.897,4		94,0	176,4	5.167,8	14.993,0								14.993,0
9	mun. Edineț	Edineț				206,6	206,6					112,5	444,3			556,8
10	Zăbriceni	Edineț										93,8				93,8
11	Corpaci	Edineț									29,4		2.903,9			2.933,3
12	Trinca	Edineț									3,5					3,5
13	Burlănești	Edineț											1.282,7			1.282,7
14	Cepeleuți	Edineț											155,0			155,0
15	Chetroșica Nouă	Edineț											267,7			267,7
16	Gordinești	Edineț											476,5			476,5
17	Hâncăuți	Edineț											141,4			141,4
18	Hlinaia	Edineț											227,6			227,6
19	Țirnova	Edineț											381,7			381,7
20	Parcova	Edineț											2.718,9			2.718,9
21	Lopatnic	Edineț											35,4			35,4
22	Bleșteni	Edineț											6.631,9			6.631,9
23	Stolniceni	Edineț											4.267,6			4.267,6
24	APR Fălești	Fălești	1,7			3,0	4,7									

Nr. d/o	Denumirea entităţii	Raionul	Regulamentar la contul 319				Total:	Regulamentar la conturile:								Total:
								312	313	311	312	311	313	222500	311	
			neregulamentar la conturile					neregulamentar la conturile								
			311	312	318	222990			222500	222500	222990	319	319	319	312	312
25	Direcția Generală Educație și Cultură	Făleşti													24,0	24,0
26	or. Făleşti	Făleşti								50,4						50,4
27	APR Floreşti	Floreşti						2.456,5								2.456,5
28	or. Floreşti	Floreşti							192,5							192,5
29	APR Glodeni	Glodeni						447,8								447,8
30	or. Glodeni	Glodeni				30,7	30,7									
31	LT „Vasile Coroban”	Glodeni								0,7						0,7
32	Brătuleni	Nisporeni	718,9				718,9									
33	Peresecina	Orhei		3.189,3			3.189,3									
34	or. Orhei	Orhei		3.042,1			3.042,1									
35	APR Străşeni	Străşeni	3.240,8				3.240,8									
36	mun. Străşeni	Străşeni		32.656,0			32.656,0									
37	DAS Străşeni	Străşeni									241,6					241,6
38	APR Teleneşti	Teleneşti	486,7	91,0			577,7				6.896,9					6.896,9
39	APR Ungheni	Ungheni		24.999,5			24.999,5									
40	Năpădeni	Ungheni									13.600,0					13.600,0
41	APR Ştefan Vodă	Ştefan Vodă						12.800,0								12.800,0
	Total:		23.430,1	78.152,3	977,3	416,7	102.976,4	37.021,2	192,5	51,1	20.771,4	206,3	19.934,6	295,3	24,0	78.496,4

Informația privind entitățile și valoarea contractelor aferente procedurilor de achiziție divizate

Nr. d/o	Denumirea autorității	Obiectul achiziției	Numărul de contracte	Valoarea totală, mii lei	Mențiuni
1	DGE Florești	Lucrări de reparație capitală la școlile și gimnaziile din r-nul Florești	10	2.050,7	10 CVM
2	or. Florești	Lucrări de extindere a rețelelor de iluminare stradală	2	431,2	2 CVM
		Lucrări de reparație capitală a clădirilor	9	1.533,7	1 COP, 8 CVM
		Servicii de supraveghere tehnică	5	236,0	5 CVM
3	APR Florești	Lucrări de reparație capitală a drumurilor locale	2	2.150,0	1 LP, 1 CVM
4	or. Cricova	Lucrări de amenajare a parcurii, menajarea teritoriului și căilor de acces la blocul de locuit, de reparație curentă a drumurilor cu îmbrăcăminte din beton asfaltic, de reparație a unei porțiuni de drum, de amenajare a trotuarelor	5	1.234,2	5 CVM
5	APR Telenești	Lucrări de reparație capitală la Secția de pediatrie a Spitalului raional	2	1.590,8	1 LP - 1.291,6 mii lei, 1 CVM - 299,6 mii lei
6	APR Strășeni	Lucrări capitale la diferite obiecte	4	1.275,6	1 COP - 560,4 mii lei, 3 CVM- 715,2 mii lei
7	or. Criuleni	Servicii de elaborare a documentației de proiect și de deviz	3	408,3	3 CVM
		Lucrări de extindere a iluminatului stradal al orașului Criuleni	6	1.061,2	6 CVM – 1.061,2 mii lei
		Lucrări la drumuri locale	2	597,0	2 CVM
8	APR Criuleni	Servicii de proiectare	2	350,0	2 CVM
9	Grătiești, Chișinău	Lucrări capitale la diferite străzi	9	2.698,8	7 CVM - 2098,9 mii lei, 1 LP- 599,9 mii lei
10	APR Fălești	Lucrări de reparație a drumului	3	6.536,0	2 LP, 1 CMV
11	Direcția Generală Educație și Cultură, r-nul Fălești	Reparația capitală a clădirilor și construcțiilor	8	11.004,5	8 CVM
12	Direcția Generală Asistență Socială, Protecție a Familiei și Copilului, r-nul Fălești	Reparația capitală a clădirilor	3	474,1	3 CVM
13	or. Fălești	Reparația capitală a clădirilor	5	917,9	5 CVM
		Reparația capitală a drumurilor/străzilor	8	1.882,5	8 CVM
		Lucrări de reparație capitală și construcție a gardurilor	2	321,2	2 CVM

Nr. d/o	Denumirea autorității	Obiectul achiziției	Numărul de contracte	Valoarea totală, mii lei	Mențiuni
		Lucrări de construcție a pavajului stradal	3	579,1	1 COP; 2 CVM
14	Răuțel, Fălești	Reparația capitală a clădirilor	3	866,3	1 COP; 2 CVM
		Lucrări de construcție a pavajului	2	369,5	1 COP; 1 CVM
15	Călugăr, Fălești	Reparația capitală a clădirilor	2	253,1	2 CVM
16	LT „Mihai Eminescu”, r-nul Fălești	Reparația capitală a clădirilor	4	544,7	4 CVM
17	LT „Ion Creangă”, r-nul Fălești	Reparația capitală a clădirilor și construcțiilor speciale	2	373,3	2 CVM
18	APR Glodeni	Reparația capitală a drumurilor	6	8.867,4	1 LP, 5 COP
19	or. Glodeni	Reparația capitală a clădirilor și construcțiilor	7	1.151,8	7 CVM
		Lucrări de reparație/extindere a iluminatului stradal	2	415,7	2 CVM
		Lucrări de construcție a trotuarelor/pavajului stradal	5	2.007,9	3 COP; 2 CVM
20	LT „Vasile Coroban”, or. Glodeni	Reparația capitală a construcțiilor	5	739,8	5 CVM
21	APR Briceni	Lucrări capitale la diferite obiecte	4	4.253,7	1 LP - 3.354,9 mii lei, 3 CVM - 898,8 mii lei
22	DÎTS Briceni	Lucrări capitale la diferite obiecte	65	9.602,5	7 COP - 2.710,1 mii lei, 58 CVM – 6.892,4 mii lei
23	or. Edineț	Lucrări capitale la diferite obiecte	21	8.441,9	1 LP - 5.476,1 mii lei; 20 CVM- 2.965,80 mii lei
24	Cupcini, Edineț	Lucrări capitale la diferite obiecte	33	6.019,0	3 LP – 2.632,20 mii lei; 30 CVM - 3.386,80 mii lei
25	Parcova, Edineț	Lucrări capitale la diferite obiecte	12	1.216,9	12 CVM - 1216,90 mii lei
26	Cuconeștii Noi, Edineț	Lucrări capitale la diferite obiecte	2	331,1	2 CVM -331,10 mii lei
27	APR Edineț	Lucrări capitale la diferite obiecte	10	36.968,7	5 LP – 35.949,6 mii lei; 5 CVM – 1.019,1 mii lei
28	Grătiești, Chișinău	Lucrări capitale la diferite străzi	9	7.003,8	7 CVM – 2.098,9 mii lei; 2 LP – 4.904,9 mii lei
		Total:	287	126.759,9	

Notă informativă

la proiectul de decizie „Cu privire la Raportul auditului asupra conformității investițiilor și reparațiilor capitale efectuate de către unele unități administrativ-teritoriale de nivelul I și de nivelul II în perioada anului 2021”

1. Denumirea autorului și după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Direcția Economie și Politici Investiționale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de decizie și finalitățile urmărite

Proiectul de decizie este elaborat în temeiul prevederilor art. 43 (1) lit. c), d) al Legii nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, Hotărârea Curții de Conturi nr. 32 din 27.06.2023 cu privire la Raportul auditului asupra conformității investițiilor și reparațiilor capitale efectuate de către unele unități administrativ-teritoriale de nivelul I și de nivelul II în perioada anului 2021 (Monitorul Oficial nr.235-236/22 din 11.07.2023).

Finalitatea urmărită constă în executarea punctului 2.7 din Hotărârii Curții de Conturi cu privire la Raportul auditului asupra conformității investițiilor și reparațiilor capitale efectuate de către unele unități administrativ-teritoriale de nivelul I și de nivelul II în perioada anului 2021 nr. 32 din 27.06.2023.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Raportul de audit este destinat APL de nivelul II, ca autorități care administrează bugetul și patrimoniul public – pentru informare cu constatările de audit și conformare la prevederile legale.

Scopul misiunii de audit a constat în evaluarea conformității investițiilor și reparațiilor capitale, în raport cu criteriile regulamentare de ordin legal.

Administrarea resurselor bugetare pentru investiții și reparații capitale nu este asigurată conform unui cadru uniform de planificare strategică, execuție și raportare, fapt ce condiționează, în multiple cazuri, utilizarea resurselor contrar cerințelor normative, iar gestiunea fondurilor și patrimoniului public în lipsa monitorizării și rapoartelor aferente este defectuoasă.

Se atestă lipsa unor proceduri de control pe extern în vederea stabilirii faptului că proiectele de investiții și reparații capitale sunt aprobate în bugetul AAPL, cu fundamentarea temelor de proiect și cu respectarea procedurilor regulamentare, susținute de evaluări tehnico-economice și analize cost-eficacitate. Cele menționate persistă chiar și pentru proiectele a căror finanțare se realizează prin transferuri din bugetul de stat/fonduri naționale/bugete raionale.

4. Fundamentarea economico financiară

Implementarea proiectului de decizie nu necesită alocarea resurselor financiare

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul de decizie se încorporează în sistemul actelor normative și nu necesită abrogarea/modificarea altor decizii.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului de decizie

În baza celor expuse și în conformitate cu art.32 din Legea nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, proiectul deciziei „Cu privire la Raportul cumulativ 2021-2023 de implementare a Planului de obiective strategice” a fost avizat de președintele raionului, vicepreședinții raionului, Secretarul Consiliului Raional, Șef Serviciul juridic.

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239 din 13 noiembrie 2013 privind transparența procesului decizional, proiectul deciziei este plasat pe pagina web a Consiliului raional www.or.md la directoriul Transparență decizională, secțiunea Consultări publice ale proiectelor.

7. Consultarea expertizei juridice

În temeiul art.37 din Legea nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, proiectul deciziei a fost expus expertizei juridice de către Șeful Serviciului juridic. Structura și conținutul actului corespund normelor de tehnică legislativă.

Reieșind din cele expuse, proiectul de decizie se propune spre avizare comisiilor consultative de specialitate și aprobare în cadrul ședinței Consiliului raional.

Șef interimar
Direcția Economie și Politici Investiționale

Elena BOGUȘ